

TOT UW DIENST

Aan wie u wat kunt uitbesteden
(en hoe u de beste partij kiest)

DE FINANCIËLE LEVENSWEG VAN DE ADVOCaat.
ZO BLIJFT U FINANCIËEL GEZOND

VU LAW
ACADEMY

Vroegboek-
korting

€ 50,-

geldig t/m
31 aug. 2015

Mr. dr. Willemijn Roozendaal
(docent arbeidsrecht)

Garantie voor al uw opleidings-
punten dit najaar: al onze PO en
VSO cursussen gaan door!

Laatste seizoen om uw VSO punten te halen!

www.vula.nl

VU VRJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

IS VERDER KIJKEN

REDACTIONEEL

Robert Stiphout

Zuinig aan

Willem Drees (1886-1988) was zonder twijfel de zuinigste premier ooit. Toen de PvdA'er een glazenwasser voor de derde keer in een maand voor de ramen van zijn ministerie zag opduiken, riep hij acuut de verantwoordelijke tot de orde. Of dat niet wat minder kon. Tijdens het doorpluizen van de begroting van het ministerie van Cultuur in de jaren vijftig bleef zijn oog hangen bij een subsidie aan een Vereniging van Mondharmonicaspelers. Dat kon niet de bedoeling zijn. Het bespelen van mondharmonica's, zei Drees, was een sympathieke hobby, maar 'gaat men eenmaal deze weg op, dan komt men ertoe tal van verenigingen te steunen omdat wat ze doen sympathiek is, terwijl rijkssteun niet werkelijk noodzakelijk is'. Weg subsidie.

Vanuit zijn zitje in de erker van zijn huis zou Drees later – hij werd 101 – waarschuwen voor de groeiende macht van banken, de geldstroom richting Europa, abnormale salarissen van directeuren, privatiseringen en nog meer zaken waarover we ons nu druk maken. Toen zijn biograaf hem in 1971 vroeg of hij wel overheidsuitgaven in de hand had kunnen houden, zei Drees: 'Ja. Dat had miljarden gescheeld. Miljarden.'

Kunnen advocatenkantoren ook zuiniger aan doen? Ze zouden in elk geval zuiniger aan moeten doen opdat advocaten meer voor zichzelf overhouden. Het *Advocatenblad* vroeg advocaten de afgelopen weken middels een online enquête naar hun financiële situatie en wat blijkt? Advocaten geven hun financiële situatie (heel) magere voldoende (zie pagina 38). Hoe ouder, hoe slechter het rapportcijfer dat advocaten hun portemonnee geven.

Voor wie zuiniger aan wil doen, komt het artikel over uitbesteden van pas. Advocatenkantoren besteden

steeds meer uit, tot aan advocatuurlijke diensten aan toe. Maar wat ze precies kunnen uitbesteden en hoe ze dat moeten aanpakken zonder dat slimme dienstverleners hen pootje lichten, is te lezen op pagina 25. 'Laat je niet bedonderen', adviseert een kenner. Wie weet houden advocaten door slim en zuinig uitbesteden geld over voor hobby's waarmee ze zich kunnen ontspannen en opladen, zoals de metal-advocaat dat doet (zie 'De passie van de advocaat' op pagina 48).

Slim en zuinig probeert ook het *Advocatenblad* (14 euro per advocaat, per jaar) te zijn. Het bleek dat het augustusnummer minder werd gelezen en dus zal dit jaar eind juli, wanneer de meesten toch op vakantie zijn, geen nummer verschijnen. In plaats daarvan heeft u nu een extra dik exemplaar in handen voordat u op vakantie gaat. Kunt u in uw ligstoel in den vreemde uw kennis van het tuchtrecht toetsen (pagina 62) of het interview lezen met een van de jongste leden van de algemene raad ooit: Ruben Alderse Baas (pagina 14).

Wellicht inspireert het leven van Eduard (Edu) Droogleever Fortuyn, landsadvocaat en grondlegger van het kantoor Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn, eenmaal terug van vakantie tot nieuwe besparingen op kantoor. Droogleever Fortuijn (zie 'Sobere sociaal-liberaal' op pagina 61) ergerde zich aan de dure panden en de steeds hogere tarieven van advocaten. Medewerkers omschreven hem als een oerdegelijke man die in driedelig pak, naar kantoor fietste, thuis lunchte en wars bleef van dikdoenerij: 'Als je inzake opgemeld schrijven,' schreef, kwam hij met je stuk langs. Je bedoelt zeker: 'Die brief'. Net Drees eigenlijk.

Harry Veenendaal

'Volgens banken moeten advocaten ook de bankierseed afleggen'

PAG. 5

Walter Hendriksen

'De zaak-Pestman staat voor een groter probleem'

PAG. 72

MAIL

DISCIPLINE

De advocatuur in Nederland valt onder de werking van de Advocatenwet; deze wet heeft het karakter van een raamwet. Krachtens art. 46 van de Advocatenwet geldt dat het gedrag van de advocaat dient overeen te stemmen met het gedrag dat een behoorlijk advocaat betaamt.

De daadwerkelijke normstelling van het gedrag van de advocaat is echter opgenomen in algemene gedragsregels en een aanzienlijk aantal verordeningen.

De gedragsregels en de verordeningen worden ingesteld door, dan wel via het college van afgevaardigden van de Nederlandse orde van advocaten.

Het college van afgevaardigden vermengt aldus twee functies met elkaar: een wetgevende functie die niet alleen een interne, maar ook een externe werking heeft en een wezenlijke functie als benoemer van leden van het hof van discipline. Deze vermenging is oneigenlijk en daarmee verboden: een wetgevende en een rechtsprekende taak dienen strikt van elkaar te zijn gescheiden.

Doordat het college van afgevaardigden leden van het hof van discipline benoemt, die verantwoordelijk zijn voor de rechtspraak inzake regelgeving die dit college zelf heeft ingesteld, ontstaat een situatie waarin de objectiviteit van de interpretatie bij de aan de orde zijnde regelgeving onvoldoende is gewaarborgd.

De Staat der Nederlanden dient via haar ter zake verantwoordelijke minister van Justitie en Veiligheid toezicht te houden op alle verordeningen van de Nederlandse orde van advocaten, alsmede op de wijze waarop de benoeming van de leden van het hof en de raad plaatsvindt.

Dit geldt ook voor de advocaatleden. In dat kader moet de Staat der Nederlanden als toezichthouder zorgdragen voor een duidelijke scheiding tussen de wet- en

regelgevende taken en functionarissen enerzijds en de rechtsprekende functionarissen anderzijds. Duidelijk is dat de Staat der Nederlanden hierin ernstig nalatig is gebleven.

*Jan Boone, advocaat
bij Boone Advocaten*

STRAFPLEITERS OPGELET

In het arrest van 19 februari 2013 (ECLI: NL:HR:2013:BY5321), dat ziet op vormverzuimen in het voorbereidend onderzoek, heeft de Hoge Raad uiteengezet dat er in het strafproces nog slechts in uitzonderlijke gevallen plaats is voor bewijsuitsluiting. Enkel wanneer door het verzuim niet langer sprake is van een eerlijk proces ex artikel 6 EVRM, bij een aanzienlijke schending van een ander belangrijk strafvorderlijk voorschrift of indien uit objectieve gegevens blijkt dat het betreffende vormverzuim een structureel karakter heeft, zal bewijs mogen worden uitgesloten.

Om in kaart te brengen welke vormvoorschriften structureel worden geschonden roept het *Advocatenblad* de lezers op om ervaringen te delen. Heeft u zaken lopen of gehad waarin een vormverzuim speelde, dan horen wij graag welke schending heeft plaatsgevonden onder vermelding van parketnummer, artikelnummer en korte uitleg van de schending. Later zullen wij in dit blad de resultaten bundelen en een overzicht publiceren.

Uw reactie kunt u sturen aan: redactie@advocatenorde.nl of malewicz@cleerdin-hamer.nl onder vermelding van vormverzuimen.

*Robert Malewicz, advocaat bij
Cleerdin & Hamer Advocaten in Amsterdam en
redactielid van het Advocatenblad*

Nota bene: deze oproep is een herhaling uit een eerder nummer. Dit om zo veel mogelijk vormverzuimen te verzamelen.

@ADVOCATENBLAD

Ingewikkeld overzicht van de kosten van de orde van advocaten in het @Advocatenblad.

@JanVlugt

Duidelijk artikel @Advocatenblad In Beeld advocatenbijdrage per arrondissement; van € 215 in Amsterdam tot € 645 in Breda

@JaapHak

Scherpe column @MatthijsKaaks @Advocatenblad: wat gaat landsadvocaat doen in #afluisterzaak @Prakken'doliveira?

@AdvocaatKlaas

Dus de ongebreidelde kostenstijging waar Opstelten & Teeven mee schermen was dus een hoax... #rechtsbijstand RT @Advocatenblad Commissie Duurzaam stelsel: geen 'ongebreidelde' kostenstijging rechtsbijstand. Reële uitgaven daalden juist <http://t.co/ffGCYQBh54>

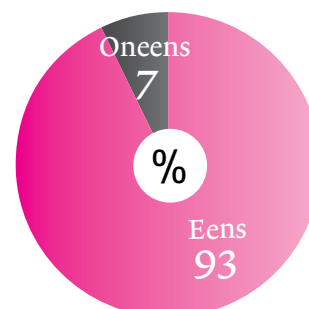
@Nix020

CORRECTIE

Ongelukkigergewijs werd de analyse 'Schikken met de curator in bestuurdersaansprakelijkheidszaken' in *Advocatenblad* nummer 6 niet geheel afgedrukt. De analyse vindt u in zijn geheel op pagina 21.

POLL

De bezuinigingen op de gefinancierde rechtshulp kunnen van tafel nu er geen sprake blijkt te zijn van een ongebreidelde stijging van de kosten.

Geef ook uw mening op advocatenblad.nl.

KORT

‘Digitaal KEI-dossier gaat ten koste van cliënt’

Nathalie Gloudemans-Voogd

Een van de twee deelnemers aan de eerste beperkte pilot met digitaal procederen, Robert Seth Paul, ziet nog ‘haken en ogen’ aan de invoering van het programma Kwaliteit en Innovatie (KEI). ‘Rechters blijven tijdens een digitale zitting ingelogd, maar advocaten worden na twintig minuten inactiviteit automatisch uitgelogd. Dan ben je weer een paar minuten bezig om toegang te krijgen tot het dossier.’

Seth Paul blijft terugvallen op papier. ‘De rechters hebben grote beeldschermen en kunnen verschillende

bestanden naast elkaar openen. Op mijn laptop of iPad gaat dat niet.’ Bovendien ontdekte de Amsterdamse advocaat dat de publieke tribune mee kan kijken op zijn scherm. ‘Daarnaast merk ik dat ik niet geconcentreerd kan luisteren terwijl ik tegelijkertijd door een pdf scroll om een bepaald document te vinden,’ zegt Seth Paul. ‘Ik kan wél luisteren en bladeren in een fysiek dossier. Ik moet dus toch alles uitprinten, anders gaat de digitalisering ten koste van de cliënt.’

De Rechtspraak laat weten juist om deze redenen kleinschalig te zijn gestart met KEI: ‘Door gecontroleerd te testen, kunnen we tijdig kinderziektes

ontdekken en verhelpen voordat we met een grotere groep advocaten en zaken gaan werken.’

ADVOCATENBLAD.NL

AFLUISTEREN Met het aftappen van communicatie tussen advocaten en cliënten schenden inlichtingen- en veiligheidsdiensten structureel het verschoningsrecht van advocaten. Daarom moeten de AIVD en de MIVD daar direct mee stoppen, eisen advocaten van het afgeluisterde kantoor Prakken d'Oliveira, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten en de Raad van Europese Balies op woensdag 17 juni in een kort geding tegen de Staat.

RECHTSBIJSTAND De commissie-Wolfson, die op verzoek van de Eerste Kamer onderzoek doet naar de gesubsidieerde rechtsbijstand, is kritisch over de puntentoekenning aan advocaten. Ze bekijkt of het huidige systeem gehandhaafd kan worden.

RECHTSBIJSTAND (2) Er is geen sprake van een ‘ongebreidelde’ kostenstijging in het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Dat stelt de commissie Duurzaam stelsel gefinancierde rechtsbijstand vast in een tussentijds rapport. Sterker nog, de reële uitgaven zijn volgens de commissie in de afgelopen jaren gedaald. De regeringspartijen PvdA en VVD reageren terughoudend op de uitkomsten van het onderzoek van de commissie, die is ingesteld door de NOV.

MEDIATION De drie mediationvoorstellen die Ard van der Steur als Kamerlid indiende, heeft Kamerlid Foort van Oosten (VVD) op 10 juni ingetrokken. De regering komt zelf met nieuwe mediationvoorstellen.

Regering komt met nieuwe voorstellen mediation

PILOT PROCESVERSNELLING De vertragingen in het wijzen van arrest bij de hoven Hof 's-Hertogenbosch en Amsterdam zouden in de loop van 2015 opgelost zijn, verwachtte de minister van Veiligheid en Justitie in 2014. Halverwege het jaar blijken er nog steeds achterstanden te zijn. Zaken die niet meteen in behandeling kunnen worden genomen, krijgen in Den Bosch nu zelfs een arresttermijn van 26 weken.

EUROPA Eurocommissaris Věra Jourová wil tegenstanders van het nog op te richten Europees Openbaar Ministerie over de streep trekken met een decentrale structuur. Dat zei ze begin juni na ontmoetingen met minister Ard van der Steur (Justitie) en de justitiecommissie van de Tweede Kamer. De Europese Commissie wil dat het Europees OM de fraude met Europese subsidie aanpakt.

SENAAT Het aantal senatoren met een achtergrond in de advocatuur halveert. De 75-koppige Eerste Kamer, die 2 juni afscheid nam, telde tien senatoren met een verleden in de advocatuur. De nieuwe Eerste Kamer, die op dinsdag 9 juni aantrad, telt vijf leden met een achtergrond als advocaat.

> Lees meer op advocatenblad.nl en schrijf u in voor de nieuwsbrief.

CITAAT

“ De grenzen aan wat het Openbaar Ministerie nog kan in de strijd tegen criminelen zijn bereikt ”

Voorzitter van College van procureurs-generaal Herman Bolhaar legt uit dat door oprukkende zware criminaliteit en bezuinigingen het Openbaar Ministerie selectiever te werk zal gaan en in de toekomst nog meer zaken zelf zal afhandelen. (Nieuwsuur, 14 juni).

CIJFERS

18

Daling van het percentage klachten in 2014 bij de raden van discipline ten opzichte van 2013. Na twee jaar van stijging is het aantal klachten weer terug op het niveau van 2010 en 2011.

Bron: Jaarverslag 2014 hof van discipline en raden van discipline

COLUMN

Harry Veenendaal

Bankierseed

Per 1 april 2015 is de bankierseed van toepassing op alle bankiers. Het afleggen van deze eed is een wettelijke verplichting voor alle medewerkers van alle financiële instellingen. Maar hoever reikt deze verplichting? Verschillende Nederlandse banken stuurden afgelopen weken een missive aan dienstverlenende bedrijven dat zij eveneens de bankierseed moeten afleggen. Voor inhouse advocaten bij deze bedrijven leidt dit tot een onacceptabel *conflict of interest*. Weer een goed voorbeeld van de vertrutting van de Nederlandse rechtsstaat.

Sinds 2013 bestaat de verplichting voor financiële instellingen om beleidsbepalers en commissarissen de bankierswereld te laten afleggen. Want bankiers zijn tegenwoordig de mefisto's van deze aarde. De eed houdt in dat men belooft zich te houden aan de – vage – gedragsregels van de bank. Het kabinet bekrachtigde dat per 1 juli 2015 de eed wordt uitgebreid naar iedereen die binnen een financiële instelling werkt. Saillant detail is dat naast het afleggen van de eed, de medewerkers zich moeten onderwerpen aan het tuchtrecht van de Stichting Tuchtrecht Bankiers. Het afleggen van de eed en de ondergeschiktheid aan het tuchtrecht moeten via een schriftelijke verklaring worden bevestigd. Beide kunnen uitdrukkelijk niet los van elkaar worden gezien. Overtreedt iemand de gedragsregels, dan kan dit door iedereen gemeld worden bij de Stichting Tuchtrecht Banken. Het tuchtcollege heeft vervolgens de mogelijkheid om sancties op te leggen.

De banken vinden nu dat de bankierseed 'dus' ook geldt voor externe werknemers die werkzaamheden verrichten ter ondersteuning van 'wezenlijke bedrijfsprocessen'. Ik kan mij nog voorstellen dat een zzp'er in de *trading room* zich aan de eed moet committeren. Maar het gaat veel te ver als alle werknemers van een bedrijf dat apps maakt voor op de mobiele telefoon eveneens onderhevig zijn aan de eed en het tuchtrecht. Toch gebeurt dit. Weigert iemand de eed af te leggen, dan mag hij niet bij de bank werkzaamheden verrichten. Sommige banken gaan zelfs zo ver dat zij eisen stellen aan het aannamebeleid van dienstverleners door op te leggen dat tijdens sollicitatiegesprekken de bereidheid tot het afleggen van de eed ter sprake wordt gebracht.

Bij een groot aantal toeleveranciers in de dienstensector werken inhouse advocaten. Deze advocaten hebben veelal toegang tot alle informatie op elk niveau van de samenwerking met de bank. Volgens de banken moeten deze advocaten eveneens de eed afleggen en zich ondergeschikt maken aan het tuchtrecht. De tuchtmaatregelen variëren van verplichte educatie, berisping, een boete van maximaal 25.000 euro (te voldoen aan de stichting, dat begrijpt u natuurlijk) of een beroepsverbod. Stel, een bank roept bij een geschil met een dienstverlener de advocaat van de dienstverlener op om te getuigen. Die weigert dit omdat zijn eigen gedragsregels hem dit verhinderen. Het tuchtcollege kan hem vervolgens een beroepsverbod opleggen van maximaal drie jaar. Kan iemand deze volstrekte waanzin stoppen?

"Verzeker de faillissements-
boedel met een curatorenpolis"

M-VERZEKERINGEN

De CuratorenPolis

Door onder andere brand, waterschade of diefstal, gedurende de afwikkeling van een faillissement, kan de waarde van de boedel verloren gaan. Niet betaalde verzekeringspremies vormen dan een groot risico voor de boedel en de curator.

De **CuratorenPolis** betreft een uitgebreide brandverzekering welke kan worden afgesloten op naam van de failliete boedel. De betreffende opstal of inventaris van de gefailleerde kan op deze manier adequaat worden verzekerd. Kijk voor meer informatie op www.m-verzekeringen.nl/curatorenpolis.

M-VERZEKERINGEN.NL

Ringbaan West 240 • Tilburg • T 013 594 28 28 • m@mutsaerts.nl

GEZIEN

Niets doen is geen optie

Wil je als advocaat succesvol zijn, dan is liefde voor het vak, kennis van het recht en gedrevenheid om mensen te helpen onvoldoende. De nieuwe advocaat moet bijna technocratische ondernemerstrekken hebben.

Meer dan ooit is het advocatenkantoor een gewoon bedrijf. Maar advocaten, en ook de partners die het bedrijf moeten leiden, zijn nog steeds niet uitgegroeid tot volgerde ondernemers. Ze zien vooral bedreigingen – juridische afdelingen bij consultancykantoren, de opkomst van bedrijfsjuristen, complexe digitalisering, jonge collega's die vrijheid willen, een markt die *more for less* wil, de concurrentie van nichekantoren. Maar omdat het financieel nog te goed gaat, voelen kantoren te weinig noodzaak om nieuwe kansen te zoeken. Niets doen is echter geen optie, schrijven advocatenwatchers Christ'l Dullaert, Monique van de Griendt en Juriaan Mensch in het boek *De nieuwe advocaat. Kansen en nieuwe rollen voor ondernemende advocaten* (Sdu Uitgevers 2015).

Dat er kansen zijn en ook hoe die kunnen worden gevonden, toont het boek wel aan. Zet eens een langetermijnstrategie uit. Verdiep je eens in technologie. Leer het bedrijf van je cliënt écht kennen. Ontzorg *general counsels*. Kom met nieuwe verdienmodellen. Werk aan *personal branding*.

Voor de hand liggende adviezen? Misschien wel, maar de auteurs plaatsen ze in perspectief en geven volop concrete tips om er naar te handelen. Dat doen ze aan de hand van dertig (deels Engelstalige) interviews met deskundigen uit het veld.

Wie ze keurig opvolgt, zal de liefde voor het vak even moeten parkeren. Wie serieus een advocatenkantoor wil leiden, zal veel technocratischer te werk moeten gaan dan nu. De romantiek van een eigen zaak, de lol in het ondernemerschap en slachtoffers van het rechtssysteem bijstaan lijken van minder belang. Verfrissend is daarom het interview met organisatieadviseur Hans Strikwerda: reageer niet alleen op externe ontwikkelingen, maar definieer je eigen missie. Want juist waardegedreven kantoren hebben volgens hem een toekomst. Advocaten moeten dus kiezen.

Michel Knapen

Gebundelde blunders

Met de hashtag #Taaluitdezaal staan op Twitter opvallende versprekingen tijdens zittingen. Initiatiefnemer en advocaat Mark Teurlings bundelde de anekdotes.

In de rechtszaal heerst doorgaans respect. Hard lachen om verhaspelde uitdrukkingen is zeldzaam. Ook niet als de gemaakte taalfout onbedoeld grappig is, zoals de bekende varianten op de eed: 'Zo waarlijk helpe mij – of ik – godallemachtig.'

Deze en andere *lapsus linguae* die advocaat Mark Teurlings op social media plaatste, zijn nu verzameld in een heus boek. In *Taal uit de Zaal* (Karakter Uitgevers, 2015) geeft Teurlings soms achtergrond bij de vergissingen, maar die casusposities zijn niet per se nodig. *Taal uit de Zaal* is goed voor een gniffel, bijvoorbeeld om de cliënt die consequent 'Jawel, edellaakbare', zegt, of als cadeau aan een beoogd advocaatstagiaire (vóór de beëdiging).

Nathalie Gloudemans-Voogd

Transitie-vergoedingsapp

Het web wemelt van de advocaten die kennis delen over de Wwz. Van Benthem & Keulen voegt daar een reken-app voor de nieuwe transitievergoeding aan toe.

De transitievergoeding wordt vastgesteld volgens een vaste formule. Omdat zij met het invullen van een paar variabelen is te berekenen, ontwikkelde het Utrechtse kantoor daar een gratis app voor. Makkelijk voor werkgevers en werknemers die willen weten waar ze financieel aan toe zijn in een ontslagzaak na 1 juli 2015. De uitkomst verschijnt direct in het telefoonscherm en de complete berekening kan via een beveiligde pdf worden gemaild. Marketing manager Murk Vlietstra: 'Onze app doet het goed in het HR-werkveld, maar zal waarschijnlijk ook door collega-advocaten worden gebruikt. Dat is natuurlijk prima.' Vlietstra heeft veel aandacht besteed aan de privacy van werknemers. 'De app is beveiligd met een pincode en direct na het maken van de pdf worden de persoonsgegevens al gewist.'

Erik Jan Bolsius

INTUSSEN OP HET BINNENHOF

Voor advocaten relevante Haagse voornemens en nieuwe wetten.

Marian Verburgh

AANVALLEN OP INFORMATIESYSTEMEN

STATUS Wetsvoorstel 34 034 tot implementatie van richtlijn 2013/40/EU van het Europees parlement en de Raad over aanvallen op informatiesystemen en ter vervanging van Kaderbesluit 2005/222/JBZ van de Raad (PbEU L 218/8) is op 22 april 2015 (*Stb.* 165) tot wet verheven.

INHOUD De minimale maximumstraffen van een aantal computermisdrijven worden verhoogd naar twee jaar. Daarnaast worden drie strafverzwarende omstandigheden toegevoegd. De maximale gevangenisstraf wordt verhoogd naar drie jaar wanneer gebruik wordt gemaakt van een 'botnet', en naar vijf jaar wanneer het strafbare feit ernstige schade ten gevolge heeft of wanneer het feit is gepleegd tegen geautomatiseerd werk van een vitale infrastructuur. De regering heeft overigens ook nog een wetsvoorstel inzake gegevensverwerking en meldplicht cybersecurity in voorbereiding en een wetsvoorstel inzake bestrijding van cybercrime (computercriminaliteit III).

IN WERKING Beoogd 1 juli 2015 (implementatietermijn eindigt 4 september 2015).

MELDPlicht DATALEKKEN

STATUS Wetsvoorstel 33 662 (Wijziging van de Wet bescherming persoonsgegevens en enige andere wetten in verband met de invoering van een meldplicht bij de doorbreking van maatregelen voor de beveiliging van persoonsgegevens alsme-

de uitbreiding van de bevoegdheid van het College bescherming persoonsgegevens om bij overtreding van het bepaalde bij of krachtens de Wet bescherming persoonsgegevens een bestuurlijke boete op te leggen (meldplicht datalekken en uitbreiding bestuurlijke boetebevoegdheid Cbp)) is op 26 mei als hamerstuk aanvaard door de Eerste Kamer.

INHOUD Zodra zich een lek voordoet in de beveiliging van persoonsgegevens moet de verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens melding doen bij de toezichthouder, het College bescherming persoonsgegevens (straks: 'Autoriteit persoonsgegevens' (AP)), en vaak ook aan de betrokkene. De meldplicht geldt in de private en publieke sector. De AP kan een bestuurlijke boete opleggen. Er is over dit onderwerp een Europese Algemene verordening gegevensbescherming (COM (2012)11 def) in de maak.

IN WERKING Beoogd 1 januari 2016.

SPREEKRECHT SLACHTOFFER

STATUS Wetsvoorstel 34 082 (Wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter aanvulling van het spreekrecht van slachtoffers en nabestaanden in het strafproces en wijziging van de Wet schade-fonds geweldsmisdrijven ter uitbreiding van de mogelijkheid van uitkering aan nabestaanden) is op 2 juni 2015 aangenomen door de Tweede Kamer.

INHOUD Dit wetsvoorstel verruimt de omvang van het spreekrecht van het slachtoffer tijdens het strafproces en versterkt de mogelijkheden tot toekenning van een tegemoetkoming aan nabestaanden van een verkeersmisdrijf.

IN WERKING Beoogd 1 januari 2016.

WERKGEVER GAAT KOSTEN SCREENING BETALEN

STATUS Wetsvoorstel 33 673 (Wijziging van de Wet veiligheidsonderzoeken in verband met het opnemen van een grondslag voor het doorberekenen van kosten verbonden aan het uitvoeren van veiligheidsonderzoeken alsmede enkele andere wijzigingen) is op 2 juni met een krappe meerderheid aanvaard door de Eerste Kamer.

INHOUD De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Defensie mogen straks de kosten van veiligheidsonderzoeken met betrekking tot personen die een vertrouwensfunctie gaan vervullen doorberekenen aan de werkgever.

IN WERKING Wellicht 1 januari 2016.

'PRE-PACK'

STATUS Wetsvoorstel 34 218 (Wijziging van de Faillissementswet in verband met de aanwijzing door de rechtbank van een beoogd curator ter bevordering van de afwikkeling van een eventueel faillissement en vergroting van de kansen op voorzetting van een onderneming of van een doorstart van rendabele bedrijfsonderdelen (Wet continuïteit ondernemingen I)) is op 5 juni ingediend bij de Tweede Kamer.

INHOUD Het wetsvoorstel formaliseert het bij acht van de elf rechtbanken al gepraktiseerde fenomeen 'pre-pack'. De rechtbank krijgt de mogelijkheid om op verzoek van een schuldenaar al voor een faillietverklaring in stilte aan te wijzen wie zij zal aanstellen als curator (hierna: beoogd curator) en te benoemen als rechter-commissaris (hierna: beoogd rechter-commissaris) mocht het tot een faillissement komen.

IN WERKING Beoogd in 2016.

advertentie

Stommiteit of corruptie, wie helpt mij de feiten boven water te krijgen?

Goeie vraag.®

Meer weten over het antwoord op deze goeie vraag? Bel met onze forensische experts Mark Hoekstra op 088 676 94 33 of Peter Schimmel op 088 676 94 17.

(c) 2015 Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. Alle rechten voorbehouden.

Grant Thornton

An instinct for growth™

Juli/augustus
2015

TER ZITTING

Dubbel straf

Een horecabaas moet nuchter blijven.

Lars Kuipers

Ik weet dat u niet naar emoties kijkt,' zegt meneer U. tegen de bestuursrechter in Amsterdam. 'Maar ik wil toch wat zeggen. Ik heb twee kinderen en mijn zaak is mijn derde kind.'

Al meer dan twintig jaar heeft meneer U. een restaurant in de hoofdstad, maar nu ligt hij overhoop met de gemeente. Die heeft zijn drank- en horecawetvergunning ingetrokken en weigert de exploitatievergunning te verlengen. De laatste twee jaar heeft meneer U. tweemaal een strafbeschikking gehad omdat hij met te veel drank op achter het stuur zat. Voor leidinggevend in de horeca is dat een doodzonde. Zij moeten het goede voorbeeld kunnen geven aan hun klanten staat in art. 4 lid 1 van het Besluit eisen zedelijk gedrag Drank- en Horecawet, onder d.

Meneer U. heeft de voorzieningenrechter gevraagd om te bepalen dat zijn restaurant open mag blijven tot de bezwaarprocedure is afgerond. Anders, zegt hij, gaat hij failliet. 'Het enige wat ik kan doen, is beloven dat het nooit meer zal gebeuren,' zegt meneer U. 'Ik besef nu wat er op het spel staat. Deze zaak is 21 jaar van mijn leven, en ik wil er alles aan doen om mijn droom vast te houden.' Die droom heeft nog een extra dimensie. Meneer U. zou dolgraag een tweede zaak beginnen. De rechter heeft nog wel wat vragen. 'Wat me niet helemaal duidelijk is,' vraagt ze aan de vertegenwoordiger van de gemeente Amsterdam, 'wat is eigenlijk uw beleid op het gebied van levensgedrag?'

'Er is eigenlijk geen beleid,' geeft de jurist van de gemeente toe. 'We bekijken het per geval. In dit geval liggen er twee forse strafbeschikkingen die

leiden tot intrekken van de drankvergunning. En als je wat verder terugkijkt in het verleden, zijn het er zes. Voor de burgemeester is het belangrijk dat er sprake is van stelselmatig onverantwoord gedrag.

De advocaat van meneer U. heeft meerdere pijlen op zijn boog. Een strafbeschikking, zegt hij, is niet hetzelfde als een veroordeling waar de Drank- en Horecawet over spreekt. In het restaurant is nog nooit wat gebeurd. En zijn cliënt is geen leidinggevende.

'Mijn cliënt houdt zich niet bezig met de omgang met klanten,' zegt de advocaat. 'In deze wetgeving gaat het om een voorbeeldfunctie, maar als je kijkt naar de werkzaamheden van mijn cliënt, staan de klanten op grote afstand.'

'Ligt daar dan misschien de oplossing?' oppert de rechter. 'Dat meneer weliswaar eigenaar kan zijn, maar niet de exploitant hoeft te zijn?' 'Dat zou kunnen,' zegt de vertegenwoordiger van de gemeente. 'Maar het is nu een eenmanszaak, en dus moet meneer wel als leidinggevende optreden.'

'We hebben eraan gedacht,' zegt de advocaat van meneer U. 'Maar dat veranderen is een complexe fiscale constructie, en mijn cliënt wil geen schijnconstructies.' Er zou ruimte moeten zijn voor een sanctie die meer in proportie is, vindt de advocaat.

In haar uitspraak, twee weken later, laat de voorzieningenrechter van het verweer van de advocaat niets over. Een strafbeschikking en een veroordeling zijn voor haar hetzelfde, in zijn eenmanszaak is meneer U. de enige leidinggevende en zijn rijgedrag kan gevaren opleveren in de omgeving van zijn restaurant. Ze wijst de voorlopige voorziening af.

Meer weten? Lees een langere versie van dit rechtbankverslag op advocatenblad.nl.

AGENDA

JIHAD, ISLAM EN RECHT

Het 33ste jaarlijkse symposium van de Vereniging tot bestudering van het Recht van de Islam en het Midden-Oosten heeft op 2 juli 2015 plaats. Thema van de bijeenkomst is 'jihad, islam en recht'. Dr. Marloes van Noorloos behandelt de strafrechtelijke aanpak van jihadisme in Nederland. Dr. Jogchum Vrielink gaat in op de bestrijding van terrorisme en extremisme in België na de aanslag op Charlie Hebdo.

Datum: 2 juli 2015.

Plaats: Sterrenwacht, zaal C1.04 Universiteit Leiden, Sterrenwachttlaan 5-9, Leiden.

Ga voor meer informatie en aanmelding naar <http://www.verenigingrimo.nl/>.

THE 'UTRECHT SCHOOL': PAST, PRESENT AND FUTURE

In het studiejaar 2014/2015 viert het Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen zijn tachtigjarig bestaan. Op 1 oktober 2015 heeft een internationaal congres plaats met als thema: The 'Utrecht School': Past, Present and Future. Tijdens dit congres wordt een bundel, tot stand gebracht door een groot aantal huidige medewerkers van het Willem Pompe Instituut, gepresenteerd.

Ga naar voor meer informatie naar <http://bit.ly/1likCq6>.

KLOKKENLUIDER OF QUERULANT?

Wat kan Multatuli ons leren? Wat is de wenselijkheid van klokkenluiders in onze samenleving? Tijdens een interview en een forumdiscussie staan deze vragen centraal. Met bijdragen van onder anderen Philip Vermoortel (Hoogleraar Letterkunde KU Brussel), Theodor Holman (publicist) en Ronald van Raak (Kamerlid SP en initiatiefnemer Wet Huis voor klokkenluiders).

Datum: 7 november 2015.

Plaats: De Balie, Kleine-Gartmanplantsoen 10, Amsterdam.

Ga voor meer informatie en aanmelding naar <http://www.debalie.nl/home/>.

Wilt u meer Commentaar?

SDU COMMENTAAR

Nieuwe tijden vragen om nieuwe standaardwerken.

Probeer Sdu Commentaar eens uit naast uw gebruikelijke bronnen. U ervaart zelf de voordelen. Het gemak. Een nieuwe kijk op de zaak. Bereid u voor, verdiep uzelf, wees een stap voor met Sdu Commentaar.

Wees volledig met Sdu Commentaar

Kijk voor alle titels op sducommentaar.nl/webshop

Sdu

oprecht
de beste
keuze

LAWYERS FOR LAWYERS

Kritiek ongewenst bij Europese Spelen

President Aliyev van oliestaat Azerbeidzjan spaarde kosten noch moeite om de Europese Spelen luister bij te zetten. Het is dan ook vooral zijn feestje. Advocaten die critici van het autocratische bewind bijstaan, zitten gevangen of dreigen te worden geschrapt.

Tatiana Scheltema

Een paar dagen vóór de spectaculaire opening van de Europese Spelen in Azerbeidzjan voerde een groepje Europarlementariërs van de Groenen/EVA actie in het parlement. Gekleed in T-shirts met foto's van politieke gevangenen riepen ze hun medeparlementariërs op stelling te nemen tegen de mensenrechtenschendingen in Azerbeidzjan. Initiatiefneemster Ulrike Lunacek, de Oostenrijkse vicevoorzitter van het Europese parlement en lid van de Groenen, drong aan op een resolutie over de kwestie, maar kreeg onvoldoende steun.

De actie ging geheel aan de westerse pers voorbij. Azerbeidzjaanse media daarentegen vielen van verontwaardiging over elkaar heen. Boze jonge mannen demonstreerden voor de ambassade van de Europese Unie in Bakoe. Hoe durfden die arrogante Europarlementariërs dit grootse, nu al historische Europese sportevenement te politiseren?

Prominent op de T-shirts van de parlementariërs stond mensenrechtenadvocaat Intigam Aliyev (52), door velen gezien als nestor van de Azerbeidzjaanse mensenrechtenbeweging. Aliyev – geen familie van de president – bracht honderden zaken naar het EHRM, en won er tientallen. Hij is ook oprichter van de Legal Education Society, die cursussen mensenrechten organiseert. 'Mensen noemen hem "müellim", of leraar, een eretitel waarmee diep respect wordt uitgedrukt,' vertelt advocaat Ramute Remezaite van de Londense

Europarlementariërs protesteren tegen Azerbeidzjaanse mensenrechtenschendingen

Bertha Foundation. Zij werkte twee jaar bij Aliyev op kantoor en maakte deel uit van zijn team bij het EHRM.

In april werd Aliyev veroordeeld tot zevenenhalf jaar gevangenisstraf voor belastingontduiking, verduistering van fondsen en illegaal ondernemerschap. 'Intigam werd erg lastig voor de regering,' zegt Remezaite. 'Na de vorige verkiezingen verzamelde hij duizenden klachten van mensen die zeiden dat ze waren uitgesloten van de verkiezingen. Die zaak bracht hij ook tot het Europese Hof. De regering was woedend – in feite beschuldigde hij ze van verkiezingsfraude.'

Zorgelijk is ook de situatie van advocaat Khalid Bagirov, volgens Remezaite een 'jonge Intigam'. Bagirov verdedigt mensenrechtenactivisten als Leyla Yunus en advocaat-journalist Rasul Jafarov, maar werd afgelopen december geschorst – hij zou de rechtbank hebben beledigd tijdens een zitting in de zaak tegen politicus Ilgar Mammadov,

die ook gevangen zit. Bagirov zou ook de internationaal gelauwerde onderzoeksjournalist Khadija Ismayilova bijstaan, maar kon dat niet vanwege zijn schorsing.

De orde van advocaten zet de klacht door en diende een schrappingsverzoek in bij de rechtbank. Een zittingsdatum is er nog niet, laat Bagirov weten per mail. Het weerhoudt hem er niet van bij de internationale media die de Europese Spelen bezoeken aandacht te vragen voor mensenrechtenschendingen door het regime. En ja, dat is riskant, zegt hij. 'Maar dat is alles hier wat met mensenrechten te maken heeft.'

Over media-aandacht heeft Bagirov niet te klagen. Maar sportorganisaties houden zich op de vlakte, benauwd als ze zijn om sport en politiek met elkaar te verbinden. Terwijl gastland Azerbeidzjan daar juist mee is begonnen, zegt Europarlementariër Ulrike Lunacek. 'Waarom nodigen ze anders al die politici uit? De Azerbeidzjaanse regering misbruikt de Spelen om het land te presenteren als een goed functionerende democratie. Dat is het niet.'

De reden om toch de andere kant op te kijken, heeft dan ook weinig met sport te maken, denkt Lunacek. 'Ons grootste probleem is dat wij voor onze energiebehoefte zijn aangewezen op dit soort autocratische regimes: Azerbeidzjan, Rusland, Saudi-Arabië. Dus we moeten minder afhankelijk worden van hun energie. Zo'n Poetin of Aliyev kan ons moeilijk beletten gebruik te maken van de zon of de wind. Dan hoeven we niks meer met ze te maken te hebben.'

‘Ons kantoor is vast een *pain in the ass*’

Bij het Amsterdamse Prakken d'Oliveira werken uitsluitend mensen-
rechtenadvocaten. De mediagenieke asieladvocaat Wil Eikelboom is
onvermoeibaar in zijn strijd voor een eerlijker asielrecht.

Erik Jan Bolsius

Beeld: Jean-Pierre Jans

Tijdens een stadse wandeling vanuit het kantoor aan de Keizersgracht, langs de Amstel en door De Pijp, vertelt Wil Eikelboom wat hij zou veranderen als hij een dagje staatssecretaris was. ‘Een dag is helaas niet genoeg.’ Hij zou eerst alle zaken van Eikelboom en zijn kantoorgenoten inwilligen, zegt hij lachend. Dan serieus: ‘De IND heeft als slogan: *de* toelatingsorganisatie van Nederland. Te lelijk voor woorden en nog onzin ook, want ze zijn de enige organisatie die over toelating gaat. Maar vooral, ze handelen er helemaal niet naar. Wat zij doen is afwijzen als het kan en toelaten als het *moet*. Volgens het Europese recht is er een samenwerkingsverplichting tussen de asielzoeker en de overheid. Die kan onderzoeken doen, heeft landeninformatie en kan die ook gebruiken.’ Hij gelooft niet in de tegenwerping dat er vaak een vals vluchtverhaal wordt verteld. ‘Kom maar met getallen van mensen die de boel belazerd hebben, die hoor je nooit. Ook de aanzuigende werking is een onbewezen fictie.’

Het is volgens Eikelboom lastig om een praktijk op alleen toevoegingen rendabel te houden. Dus wisselen de zeven vreemdelingenrechtadvocaten van Prakken d'Oliveira gericht hun kennis en

Wie is Wil Eikelboom?

Maandelijks haalt het *Advocatenblad* een frisse neus met een advocaat om al wandelend te praten over werk en leven. Dit keer: **Wil Eikelboom** (1976).

- 2003-2008: legal officer UNHCR Genève
- 2008-heden: advocaat vreemdelingenrecht Prakken d'Oliveira
- Bestuurslid Netwerk Democratie
- Bestuurslid Vereniging Asieladvocaten en -juristen Nederland (VAJN)
- Samenwonend

lopende zaken uit. ‘We lopen de deur de hele week bij elkaar plat. We werken veel samen, kunnen elkaars praktijk goed waarnemen, maar je bent wel verantwoordelijk voor je eigen omzet. Als je een succesje haalt in een bepaald soort zaken, krijg je via via steeds meer werk.’ Hij haalt zijn energie uit zaken die goed aflopen. ‘Het is heel mooi om iemand te kunnen vertellen dat hij een verblijfsvergunning krijgt. Ik probeer niet

cynisch te worden en dat lukt omdat ik ook veel mooie verhalen zie.’ Hij noemt de Afghaanse tolk die voor het Nederlandse leger werkte. In 2014 was diens asielverzoek landelijk nieuws. ‘Heel Nederland schaarde zich erachter, er werden tienduizenden handtekeningen opgehaald.’ Zijn grootste succes behaalde Eikelboom samen met kantoorgenoot Liesbeth Zegveld in de Jaloud-zaak bij het Europese hof. In 2004 was de Iraakse Jaloud doodgeschoten door – waarschijnlijk – een Nederlandse militair bij een checkpoint in Irak. Zijn familie eiste strafvervolgning, dat werd afgewezen. De zaak diende uiteindelijk bij de grote kamer van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. ‘Heel bijzonder, want die doen maar zo’n twintig zaken per jaar, dus daar kom je als advocaat niet vaak meer. We wonnen unaniem, op een heel fundamenteel punt, de vraag of het EVRM op deze zaak van toepassing was.’ Hij geeft grif toe dat zijn kantoor uit wereldverbeteraars bestaat, maar benadrukt een paar keer dat ze ook geld moeten verdienen. ‘Primair willen we allemaal onze zaken winnen, maar als we *en passant* ook de wereld een stukje beter kunnen maken, dan doen we dat. Je moet het niet erg vinden om niet

Wil Eikelboom: 'Aanzuigende werking is een onbewezen fictie'

veel te verdienen en flink wat uren te maken.' Het feit dat het kantoor afgeluisterd wordt door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, vindt hij zorgelijk. Anderzijds ziet hij het als een teken dat ze serieus genomen worden. 'Als kantoor zijn we vast wel een *pain in the ass*, maar dat moet de staat wel kunnen hebben.'

Eikelboom is na optredens in verschillende landelijke media een bekende asieladvocaat. Hij ziet het als een bijeffect van het feit dat 'zijn' onderwerp veel in de media komt. 'Er wordt heel veel onzin verteld in de media. Cijfers van aantallen asielzoekers en de maatschappelijke gevolgen ervan: iedereen vult de feiten in naargelang

zijn politieke mening, en dat klopt vaak helemaal niet. Ik vind het belangrijk om te debatteren op basis van de feiten.' Zijn regelmatige mediaoptredens heeft hij ook te danken aan een constante stroom aan tweets, veel journalisten volgen hem. 'Je begint met nul volgers. Ik heb nu een mooi aantal volgers, ook politici en bekende Nederlanders die zelf veel volgers hebben. Dus als ik word geretweet heb ik al gauw een bereik van tienduizenden mensen. Ik twitter tussen verschillende taken door. Dat kan best een keer of tien per dag en kost niet meer tijd dan iemand anders aan een koffiepauze besteedt. Op een gegeven moment weet je wel ongeveer wat er aanslaat en wat niet. Daarmee

heb je een eigen kanaal en dat werkt beter dan een persbericht op je website. Lezers van websites als GeenStijl zijn geen fan van me, maar als je een beetje gericht "blockt", ben je vrij snel van dat gescheld af.'

Op een bankje aan de Amstel vertelt hij over het nest waar hij uit komt, wat zeker een inspiratiebron vormt voor zijn werk. Zijn vader was een politiek betrokken dominee, hij werd al jong door zijn ouders meegenomen naar antikernwapendemonstraties. 'Net als mijn vader leg ik een geschreven tekst uit in het kader van een actuele situatie. We passen de letter toe op de realiteit. Ik probeer dan de meest gunstige interpretatie te vinden voor mijn cliënt.'

Ruben Alderse Baas

Joure, 1 juli 1983

Opleiding

2005-2010: Rechtsgeleerdheid,
Rijksuniversiteit Groningen

Werkervaring

2013-heden: Advocaat en partner bij
Alderse Baas Noordhof
Advocaten in Groningen

2010-2013: Advocaat bij Dorhout
Advocaten in Groningen

Nevenfuncties

2015-heden: Lid van de algemene raad
van de Nederlandse orde
van advocaten

2013-2015: Secretaris van de Stichting
Jonge Balie Nederland

2013-2015: Bestuurslid van de
Stichting Opleidingen
der Vier Voormalige
Noordelijke Balies

2011-heden: Juridisch vrijwilligerswerk
bij Grunneger Power, een
energiecoöperatie uit de
stad Groningen

Burgerlijke staat

Latrelatie

‘Als dit niet je hobby is, heb je dan wel de juiste keuze gemaakt?’

Rechtstreeks uit het bestuur van de Stichting Jonge Balie Nederland de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten in: slechts een enkeling ging Ruben Alderse Baas voor. Met zijn 31 jaar vormt de advocaat uit Groningen niet het prototype orde-bestuurder. Een interview met een van de jongste AR-leden ooit: ‘Als je het gevoel hebt dat je door de orde wordt belemmerd, moet je dan wel advocaat blijven?’

Nathalie Gloudemans-Voogd

Beeld: Jiri Büller

Of hij absoluut het jongste lid van de algemene raad ooit is, is niet met zekerheid te achterhalen. Maar dat Ruben Alderse Baas met 31 jaar één van de jongste advocaten is die zitting neemt in het bestuur van de Nederlandse orde van advocaten is duidelijk. Over wat de voormalig secretaris van de Stichting Jonge Balie Nederland precies gaat doen, kan hij nog niet veel vertellen; Alderse Baas heeft net de eerste twee AR-vergaderingen achter de rug. Eigenlijk wil hij nog even onder de radar blijven tot oktober, wanneer Marjan van der List de NOvA verlaat en hij haar portefeuille, met onder meer de beroepsopleiding, overneemt

in een tandemfunctie met een van de andere nieuwe AR-leden.

Advocatenblad: Wat waren je beweegredenen om te solliciteren?

Alderse Baas: ‘In mijn sollicitatiegesprek zei ik dat ik zie hoe veel advocaten een negatieve houding ten opzichte van de orde hebben. Het lijkt wel of ze de NOvA zien als facturenmachine die geen steun levert; als orgaan dat alleen regels oplegt en dan ook nog eens aarts-conservatief is. Terwijl de orde zich hard maakt voor rechtsbijstand, een sterke lobby heeft. Ik wil bijdragen aan een positieve boodschap over de NOvA.

Er zou meer bewustwording moeten zijn dat advocaten in een markt

opereren waarin ook rechtsbijstandsverzekeraars, mediators en louches incassoboeren actief zijn. Geschilbeslechting is niet meer het exclusieve domein van de advocaat. Wees je bewust dat je advocaat bent, dat je partijdig bent, dat is uniek. Dat je onafhankelijk bent, ook van de overheid. Ik zou willen dat advocaten meer een bepaalde trots voelen dat ze beëdigd zijn. Daar vloeit volgens mij de intrinsieke motivatie uit om te voldoen aan de normen en richtlijnen die daarbij horen. Als je het gevoel hebt dat je door de orde wordt belemmerd, moet je dan wel advocaat blijven? Moet je dan niet een van die andere drie geschilbeslechters worden?’

En je bent jong, was dat nog een factor?

‘De grootste groep in de advocatuur zijn de 31-40-jarigen. Daar behoor ik ook toe, net. Deze groep is niet goed vertegenwoordigd. Ik zie daarin net zo’n paradox als je in de ICT hebt. In de IT hebben de jonkies de kennis en worden ze gevraagd te adviseren. Maar de ouderen hebben de ervaring en weten welke afwegingen je moet maken. Het is wel verstandig dat er verjonging komt. Maar dat was niet een argument om al dan niet te solliciteren. Ik kreeg wel veel reacties van jonge advocaten na mijn benoeming: “Echt heel goed dat er eindelijk een jonge stem in de AR zit.” Kennelijk vonden ze dat ze die daarvoor niet genoeg hadden.’

Waarin verschilt de huidige generatie jonge advocaten van de oudere garde?

‘Ik denk dat de jongere generatie minder hiërarchie en vooraf vastgestelde patronen accepteert. Je kunt tegen iedereen opzien, ongeacht functie of leeftijd. De vraag is meer: heeft hij of zij een goed verhaal? Ik heb bewondering voor advocaten van alle leeftijden, omdat ze buiten gebaande paden gaan en iets interessants te vertellen hebben.’

Binnen de algemene raad zal Alderse Baas zich onder meer bezighouden met de beroepsopleiding, samen met Aai Schaberg, die later dit jaar aantreedt. Sinds de beroepsopleiding vernieuwd is, klinken er negatieve verhalen. In het afgelopen aprilnummer van het *Advocatenblad* betoogde advocaat Rogier Hörchner nog dat de opleiding obese is. Hij riep de NOvA op het programma terug te brengen tot normale proporties. Steven Schuit van de Law Firm School zei begin juni tegen Mr Magazine Online dat de NOvA aan opleidingsdrift lijdt en is ‘doorgeschoten’: ‘Je mag verwachten dat stagiaires het recht inhoudelijk al beheersen.’ Die feedback gaf de visita-

‘We hebben in deze branche alles zwart-wit gemaakt: het is wel declarabel, of het is niet-declarabel’

tiecommissie beroepsopleiding ook in haar rapport van maart.

Wat vind je van de kritiek op de beroepsopleiding advocaten? Is het programma obese? Is de NOvA doorgeschoten?

‘Ik kan die beleving, en daarmee de kritiek, wel begrijpen. Het lijkt dat er te veel toetstermen worden gehanteerd. Veel daarvan zijn termen die je ook in je master Nederlands Recht moet hebben gehad. Hoewel het belang van deze termen groot is, kun je je afvragen of die ook in de beroepsopleiding terug moeten komen, of dat je de betreffende advocaat zelf verantwoordelijk houdt voor die basiskennis, zodat de opleiding minder zwaar kan zijn.

Een andere oplossing is meer doen met de diagnostische toetsen. Bijvoorbeeld: laat elke stagiaire de toets maken en geef daarna een kleurcode. Heb je voldoende antwoorden goed, dan krijg je groen: een teken dat je het vak met jouw voorkennis prima zal kunnen volgen in de richttijd die ervoor staat. Krijg je oranje als uitslag dan moet je wel opletten, want dan lijkt het of je de basiskennis nog niet helemaal beheerst. En bij rood moet je je afvragen of je wel wilt deelnemen aan het vak, want dan heb je er echt geen verstand van. Zo zijn verwachtingen te managen. Dat zal rust brengen.

Maar wat zo gek is: vanuit de Stichting Jonge Balie Nederland kregen we destijds ook veel positieve verhalen van stagiaires die het een prima opleiding vonden. Ja, soms was het wat veel, maar dat vonden ze goed te behappen. Je moet het natuurlijk wel bijhouden.’

Dat is wel even anders dan toen jij de beroepsleiding deed.

‘Ja, absoluut. Op inhoudelijk gebied is er zeker wat veranderd en dat is maar goed ook, want het niveau was echt te laag. Ik vond de beroepsopleiding hartstikke leuk, vooral de trainingen. Binnen onze groep hebben we er een ongelooflijk goede band aan overgehouden. We doen nog steeds interview met elkaar; dat is erg waardevol. Op de inhoud was er een inhaalslag te maken, maar het idee dat de orde de beroepsopleiding faciliteert, daar sta ik volledig achter.’

Wat moet het doel van de beroepsopleiding zijn volgens jou?

‘Ik denk dat een belangrijk doel bewustzijn creëren moet zijn. En dat gebeurt nu heel goed. Als ik zie wat er aan kennis, inhoud en energie in de beroepsopleiding gestopt wordt, ben ik jaloers dat ik zelf niet mee kan doen.

Ik kan me daarnaast wel voorstellen dat kantoren klagen over de tijd die het kost. Het is een commerciële branche waar we in zitten. We hebben alles zwart-wit gemaakt: het is wel declarabel, of het is niet-declarabel. In dat licht bezien is het vanzelfsprekend dat je zegt: “Jeetje, wat een tijdsbesteding.” Maar je kunt ook bij jezelf de knop enigszins omzetten dat niet alles zwart-wit is. Misschien is het nu niet declarabel, maar het gaat wel wat opleveren. Als je niet zo denkt kun je ook geen sprong maken in je echte waarde. Dan blijft de waarde van die declarabele tijd altijd hetzelfde of wordt die minder zelfs.

Twintig jaar geleden werd er veel minder geregistreerd aan tijd en ik denk dat als de huidige beroepsopleiding toen was ingevoerd er minder een probleem zou zijn. Probeer ook te kijken naar de waarde van de beroepsopleiding. Die levert nu een kleinere groep advocaten af, die bestand is tegen een behoorlijk stuk tegenwind in de markt. Die advocaten beseffen wat hen onderscheidt van andere aanbieders in die geschilbeslechtingmarkt, hebben de kernwaarden van de advocatuur helemaal in zich. En ik denk dat het goed is dat die boodschap komt van iemand met meer ervaring, zoals Aai Schaberg met wie ik deze portefeuille ga doen, en van iemand met wie jonge advocaten zich misschien makkelijker kunnen identificeren.'

Je geeft de gedragsrechtquiz tijdens het introductieblok in Woudschoten.

Wat heb je verder met onderwijs?

'Het onderwijs ken ik via mijn zus en vader, die mijn opleidingsgroep zelfs nog het vak burgerlijk procesrecht heeft gegeven in de oude beroepsopleiding. Ik heb zelf geen ervaringen met lesgeven. Dat was eigenlijk ook mijn enige bezwaar tegen deze functie. Ik begrijp dat ik een bepaalde connectie kan maken met de jongere generatie. Maar ik denk niet dat je mij moet vergelijken met Marjan van der List, die ik als een echte onderwijstijger zie. Ik word enthousiast van globalere thema's: waar staat de advocaat en wat is de invloed van ICT daarin?'

Wie Alderse Baas in de weer ziet met zijn telefoon, computer en apps weet dat hij inderdaad affiniteit met technologie heeft. Tijdens een rondetafelgesprek met IT-directeuren van advocatenkantoren en automatiseringsbedrijven dat plaatsvond bij de ICT-kennisdag voor juristen PLEIT opperde hij het idee om contactgegevens van cliënten te uniformeren. Met dit standaard geverifieerde elektro-

nisch juridische visitekaartje zou de hele juridische sector kunnen werken: de notaris kan eenvoudig legaliseren, de conflictcheck voor advocaten is zo gedaan.

Je poneert vaker je visie op ICT, zoals bij PLEIT. Welke rol zie je voor de NOvA op dat gebied?

'Ik denk dat er een rol voor de NOvA is in voorlichting, maar je moet uitkijken dat je niet in het vaarwater van marktpartijen gaat zitten. Ik kan me voorstellen dat we samen onderzoeken wat er nou nodig is in de advocatuur. Dat we partijen bij elkaar kunnen brengen en mogelijk de regie kunnen nemen om te werken aan nieuwe standaarden, zoals dat visitekaartje. We zouden ook na kunnen denken over de verificatie van e-mail. We hebben afscherming van telefoonnummers, maar niet van e-mail, wat we tien keer zoveel gebruiken. Je kunt je afvragen of dat een taak voor de orde is; er gebeurt ook veel op Europees niveau op dit vlak. De ICT-branch zou er ook meer over na kunnen denken.

Als ik kijk naar mijn eigen kantoor: toen wij startten, kwam de deken op kantoorbezoek. Daarin werd ook de fysieke kantoororganisatie meegenomen. Er waren nog wel wat verbeterpunten. We zouden bijvoorbeeld eigenlijk een aparte ontvangstruimte voor cliënten moeten hebben. Toen ontdekte ik dat er dus wel protocollen zijn voor wachtruimten en deuren op kast-

jes, maar dat er niet wordt toegezien op hoe documenten zijn opgeslagen, bijvoorbeeld in de cloud. "Dat zal wel goed zijn," zal de deken misschien hebben gedacht. Maar het kan toch niet anders dan dat het een keer helemaal misgaat met digitale gegevens bij een kantoor?'

Alderse Baas richtte in 2013 zijn eigen kantoor op in Groningen met Leonard Noordhof; zij leerden elkaar kennen bij de opleiding. De heren willen op een andere manier advocatuur bedrijven. Kostenbewust openden ze hun kantoor in een voormalige bloemenzaak in het centrum omdat winkelruimte nu goedkoop te huren is. Ze knapten een tafel van de kringloop fraai op. Daaraan kunnen van maandag tot en met zaterdag cliënten, veelal uit het lagere segment, plaatsnemen.

Wat neem je mee van de ervaringen met je eigen kantoor naar de AR?

'Ik denk dat ik kan laten zien wat de krachten zijn in het veld van de geschilbeslechting. Met mijn ervaring kan ik denk ik ook laten zien wat de invloed is van de verhoging van de griffierechten en eigen bijdrage, van de bezuinigingen op rechtsbijstand, de gevolgen van algemene voorwaarden van rechtsbijstandsverzekeraars: allemaal terreinen waar de AR nu ook al vol op inzet.

Ik ben ook bewust bezig met wat het betekent om advocaat te zijn en doe ook andere dingen erbij naast het advocaat zijn. Dat creëert waarde voor jezelf. Ik word een beetje moe van de hele work-life-balance discussie; ik geloof niet dat dat zo sterk leeft in "onze generatie". Ik kan me het schompes werken, maar kan me ook goed ontspannen en ik geniet ook van mijn werk. Advocaten zouden meer moeten denken: "Holy Moses, dit is mijn hobby en iets waar ik echt voor sta! En dat heet werken?" Als je dat gevoel niet hebt, moet je je afvragen of je wel de geschikte keuze hebt gemaakt. Want je bent advocaat. Dat is niet niks.' <<

Let the games begin!

Het jaar 2015 zou het jaar van de *gamification* worden. Computerspellen zouden kantoren en hun medewerkers slimmer en beter maken. Een grote vlucht nemen games in de advocatuur niet, maar een nieuwe impuls is er zeker.

Nathalie Gloudemans-Voogd

2015 zou het jaar van de *gamification* worden, voorspelde IT-onderzoeksbureau Gartner in 2011. Bij meer dan vijftig procent van bedrijven die zich met innovatie bezighouden, zouden tegen dit jaar 'game'elementen vast onderdeel van het innovatieproces zijn. Er zou in 2014 al een gamification-bedrijf net zo groot zijn als Facebook, eBay en Amazon en zeventig procent van de top 2000 grootste bedrijven ter wereld zou minstens een game-applicatie hebben. Nu de helft van 2015 is verstreken, lijkt Gartner verkeerd te hebben gegokt. Gamification en neef *serious gaming* zijn niet zo hard doorgebroken als verwacht. Toch ontstaan er nieuwe game-initiatieven, die ook voor de advocatuur interessant zijn.

Gamification en serious gaming worden vaak in één adem genoemd. Beide maken gebruik van spelelementen en de denkwijze achter videogames. Toch is er voor de puristen een

duidelijk onderscheid tussen beide begrippen: een serious game bootst de werkelijkheid na, terwijl gamification een spel van de werkelijkheid maakt. Gamification vindt dan ook vaak plaats op de werkvloer en heeft direct effect op bedrijfsprocessen; spelelementen komen in een bestaand proces terecht. Door van werkprocessen een game te maken, kan iedereen op een leukere manier leren. Bovendien kan gamification ingezet worden ter motivatie: werknemers *willen* dan bepaalde taken uitvoeren, in plaats van *moeten*. Zou tijdschrijven niet een stuk aangenamer worden als u er een prijsje mee kon winnen of in een gepubliceerde top 10 kon eindigen?

Waar de uitkomst van gamification direct in het werk te zien is, is die van serious gaming fictief: buiten het werk om oefenen medewerkers met een compleet computerspel. De werkelijkheid wordt zo realistisch

mogelijk nagebootst bij een serious game. Zo kunnen de deelnemers oefenen, risico's nemen en fouten maken die ze in het echt waarschijnlijk zouden vermijden. Leren, opleiden, trainen, voorlichten: hieraan kan serious gaming een bijdrage leveren. Het bekendste voorbeeld is America's Army. Het Amerikaanse ministerie van Defensie ontwikkelde deze videogame om potentiële soldaten te laten zien hoe het is om militair te zijn, zonder ze direct op een missie te sturen. De game werd zo populair dat een spelontwikkelaar America's Army overnam. Nu kan iedereen online het leger in.

Ontwikkeling

De advocatuur leerde serious gaming in 2010 kennen via The Game van Houthoff Buruma. Het Zuidas-kantoor gebruikt het computerspel voor werwing en selectie. Studenten begeleiden

Finance City

De basis van finance.

Buiten het normale curriculum om volgden Law Firm School deelnemers dit voorjaar de cursus 'Financial mindmapping'. Ter ondersteuning van de training ontwikkelde Joost de Vries van opleidingsbureau JBR Institute de serious game Finance City. In elk level zien spelers de grafische weergave van een balans en winst-en-verliesrekening (de 'financial mindmap') en krijgen ze opdrachten om mutaties en acties door te voeren. Het spel loodst de individuele spelers zo door de dertig basis finance-bewegingen die in de cursus aan bod kwamen. Doordat het resultaat meteen te zien is op de balans, snappen spelers de basisbewegingen beter. De lesmethode kreeg van de LFS advocaten uitstekende beoordelingen. JBR Institute werkt aan een versie die ook zonder de cursus te spelen is.

een overname en scherpen daarmee vooral hun *people skills* aan. The Game won verschillende prijzen en zorgde er mede voor dat Houthoff in 2010 tot *Benelux Lawfirm of the Year* werd uitgeroepen door juridisch magazine *The Lawyer*. In 2013 bracht Houthoff ook HB the App uit, een rollenspel voor studenten, en lanceerde Stibbe de app Arresten Game voor het op speelse wijze stampen van de klassiekers als het Elektricitetsarrest. Dirkzwager probeerde gamification toe te passen in de Kennisboek app, waarbij gebruikers beloond werden als ze een link deelden of een reactie achterlieten.

Wat een echte doorbraak in de weg staat? 'De ontwikkeling is te duur,' meent de Director Innovation & Knowledge van Kennedy Van der Laan Jeroen Zweers. 'Bovendien vraagt het inzetten van serious gaming in bijvoorbeeld de opleiding van advocaten een andere manier van denken en wordt er een groter beroep gedaan op zelfdiscipline.' Toch lijkt er een nieuwe impuls te komen uit de game-hoek. Begin juni

bracht het Amerikaanse Practising Law Institute een serious game uit om intern onderzoek te leren doen (zie het kader 'Internal Investigation Game' op pagina 20). In eigen land ontwikkelde Joost de Vries van opleidingsbureau JBR Institute samen met de Amsterdamse gamestudio Flavour een serious game ter ondersteuning van een cursus jaarrekening lezen (zie het kader 'Finance City' hierboven).

'De game moet zo leuk zijn dat mensen het graag willen spelen,' noemt De Vries de belangrijkste succesfactor voor gamification. In de ontwikkeling van Finance City ontdekte hij dat het moeilijk is om de juiste balans te vinden tussen inhoud en vorm: 'Als je de ontwerper de vrije hand geeft qua vorm, dan wijkt het spel af van de inhoud en de dagelijkse realiteit op het bureau van de speler. De

Internal Investigation Game

Onderzoeken en interviewen.

In een Amerikaanse serious game nemen advocaten de leiding bij een intern onderzoek bij een cliënt. Ze ontmoeten in de game eerst de general counsel, interviewen getuigen, krijgen te maken met een onwillige werknemer en een interview onder tijdsdruk. Uiteindelijk stellen de spelers een rapport op. Zo leren advocaten hoe ze de aard en reikwijdte van het onderzoek kunnen bepalen, welke interviewvragen werken en hoe ze de meeste informatie loskrijgen. Ethische kwesties en belangenafwegingen komen ook aan bod. De Internal Investigation Game werd begin juni gelanceerd bij het Practising Law Institute.

visuals moeten hetzelfde zijn als wat mensen dagelijks tegenkomen.’ Law Firm School deelnemers hebben in het verlengde van de lesdag Finance City al gespeeld en waren enthousiast, vertelt De Vries. ‘We kregen in de evaluatie over de lesdag onder andere te horen: “De beste cursus die ik ooit heb gehad.” Dat komt denk ik doordat de deelnemers tijdens de cursus, en in de game, op het scherm direct zien wat het resultaat van een bepaalde handeling is. Zo begrijpen ze het meteen.’

Ook Zweers van Kennedy Van der Laan ziet kansen voor serious gaming in de advocatuur, als het leergedeelte maar laagdrempelig is, het ontwerp aantrekkelijk is en het spel ook echt leuk is om te doen. ‘De “learning” moet niet te groot zijn vanaf de start, anders is de kans groot dat advocaten afhaken.

Idealiter leren deelnemers steeds een brokje en gaan ze daarna direct aan de slag met toepassing ervan.’

Gametechnieken toepassen kan voordelen voor werkgevers opleveren. Urenlang luisteren naar iemand is fysiek niet mogelijk; urenlang gamen wel. Bovendien is het mogelijk de prestaties te meten. Een kennishiaat in de organisatie kan bijvoorbeeld via een game duidelijk zichtbaar worden. Voor Emily Jacometti en Jaïn van Nigtevegt is het dan ook geen vraag of gamification in het bedrijfsleven een succes wordt. Via hun gamestudio Flavour zien ze dat het werkt. Steeds meer mensen gamen; een rondje met een spelletje op de smartphone als CandyCrush is zo gespeeld. Dat maakt het tij voor gamification gunstig: ‘Mensen zijn gewend binnen games

uitgedaagd te worden en kunnen dan autonoom kiezen hoe ze hun doel willen bereiken,’ vertelt Van Nigtevegt. ‘Maar het spelen van een game moet wel relevant voor het werk zijn. Ook moet de game de juiste incentivestructuur hebben.’ Elke game draait om immers die prikkel, de beloning: een volgend level halen, een bepaald attribuut verkrijgen, een moeilijke tegenstander verslaan. Dat maakt gamen zo verslavend. Volgens Van Nigtevegt is het zeker mogelijk om een game te maken van het advocatenwerk: ‘Het is eerder al eens gedaan. Bij de Nintendo DS game Phoenix Wright Ace Attorney kon de gewone mens zich eens advocaat voelen.’ Advocatenkantoren hebben nog zes maanden om de voorspelling van onderzoeksbureau Gartner uit 2011 waar te maken. <<

Schikken met de curator in bestuurdersaansprakelijkheidszaken

Bij faillissementen van rechtspersonen onderzoekt een curator of bestuurders aansprakelijk zijn voor het faillissement.¹ De curator kan vervolgens een minnelijke regeling met finale kwijting overeenkomen met (de aansprakelijkheidsverzekeraar van) de bestuurders. Maar de bestuurders lopen dan nog steeds het risico geconfronteerd te worden met een vordering tot schadevergoeding uit hoofde van bestuurdersaansprakelijkheid.

Marko Jongkind en Maartje Boender-Lamers²

Indien sprake is van een faillissement van een nv of bv zijn er verschillende grondslagen denkbaar voor de vordering van de curator op de bestuurders, waaronder art. 2:9 BW, art. 2:138/248 BW en art. 6:162 BW. Art. 2:9 BW bepaalt dat elke bestuurder tegenover de rechtspersoon gehouden is tot een behoorlijke taakvervulling. Uit art. 2:138/248 BW volgt dat iedere bestuurder jegens de boedel hoofdelijk aansprakelijk is voor het tekort indien sprake is van kennelijk onbehoorlijke taakvervulling en aannemelijk is dat dit een belangrijke oorzaak van het faillissement is.³ De

curator kan de algemene onrechtmatigedaadsactie van art. 6:162 BW instellen op grond van een benadeling van de schuldeisers; de zogenaamde Peeters/Gatzen-vordering.⁴ Deze vordering kan de curator uitsluitend instellen indien de *gezamenlijke* schuldeisers zijn benadeeld.⁵ De Peeters/Gatzen-vordering komt toe aan de gezamenlijke schuldeisers en valt om die reden niet in de boedel, maar de opbrengst ervan wel.⁶

Bij een vordering op basis van art. 2:9 BW gaat het om interne bestuurdersaansprakelijkheid (aansprakelijkheid van de bestuurder ten opzichte van de vennoot-

schap). De vorderingen uit art. 2:138/248 BW en art. 6:162 BW hebben betrekking op externe bestuurdersaansprakelijkheid (aansprakelijkheid van de bestuurder jegens een wederpartij van de vennootschap of een derde).

Mocht de curator er na onderzoek van overtuigd zijn dat er sprake is van een 'harde claim', dan zal hij tot aansprakelijkstelling van de bestuurders overgaan.⁷ Niet elke aansprakelijkstelling zal tot een gerechtelijke procedure leiden. Mede vanwege de duur en kosten die aan een procedure verbonden zijn, kan de doelmatige afwikkeling van het faillissement gebaat zijn bij een minnelijke regeling. De curator is daartoe ook bevoegd.⁸ Onder goedkeuring van de rechter-commissaris kan de curator vaststellingsover-

1 Zie ook art. 5.1 van de Praktijkregels van de Vereniging Insolventierecht Advocaten (INSOLAD).

2 Marko Jongkind en Maartje Boender-Lamers zijn als advocaat werkzaam bij Van Randwijck Advocaten te Rotterdam.

3 Op grond van art. 2:50a BW resp. 2:300a BW is art. 2:138 BW van overeenkomstige toepassing op commerciële verenigingen en stichtingen. In het voorontwerp van de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen wordt geregeld dat bestuurders van niet-commerciële

le verenigingen en stichtingen op deze grondslag ook hoofdelijk aansprakelijk kunnen worden gehouden voor het tekort.

4 Zie HR 14 januari 1983, *NJ* 1983, 597 m.nt. B. Wachter.

5 Zie HR 16 september 2005, *NJ* 2006, 311 m.nt. P. van Schilfgaarde en HR 14 januari 2011, *NJ* 2011, 366 m.nt. F.M.J. Verstijnen.

6 Zie HR 24 april 2009, *NJ* 2009, 416 m.nt. P. van Schilfgaarde.

7 Zie ook art. 5.4 Praktijkregels INSOLAD.

8 Zie ook *Wessels Insolventierecht IV*, 3e druk, 2010, par. 4198 en 4393-4394a.

eenkomsten of schikkingen aangaan (zie art. 68 jo. 104 Fw).⁹

Voor (de aansprakelijkheidsverzekeraar van) de bestuurders geldt dat zij zich moet(en) realiseren dat een minnelijke regeling met de curator niet zonder meer inhoudt dat de bestuurders niet langer geconfronteerd kunnen worden met vorderingen tot schadevergoeding uit hoofde van bestuurdersaansprakelijkheid. Van belang in dit verband is dat ook individuele schuldeisers (gedurende faillissement) een onrechtmatige-daadsactie kunnen instellen tegen de bestuurders, ook indien zij zich op hetzelfde feitencomplex als de curator beroepen. Dit volgt onder meer uit de arresten SOBI/Hurks en Lunderstädt/De Kok c.s.¹⁰ Een onrechtmatige-daadvordering van de individuele schuldeiser zelf kan uitsluitend betrekking hebben op onbehoorlijk handelen van de bestuurders jegens de betreffende schuldeiser (externe bestuurdersaansprakelijkheid). Indien de curator in het kader van de minnelijke regeling een finale kwijting heeft verleend, zijn de individuele schuldeisers hieraan voor wat betreft hun eigen onrechtmatige-daadvordering naar onze overtuiging niet gebonden. In de literatuur bestaat ook brede steun voor dit standpunt.¹¹

De curator en de bestuurders die een minnelijke regeling overeenkomen, gaan een vaststellingsovereenkomst aan. Hoofregel is dat een vaststellingsovereenkomst alleen werkt tussen de partijen die haar sluiten.¹² Dit uitgangspunt geldt niet onverkort bij een door de curator aangegane vaststellingsovereenkomst. Deze bindt in beginsel ook de overige schuldeisers,¹³ zij het dat die binding niet onbegrensd is. Zo wordt aangenomen dat de binding van de overige schuldeisers niet zover gaat dat daardoor rechten, die zij zelf in het faillissement kunnen uitoefenen, zoals het recht om ter verificatie ingediende vorderingen te mogen betwisten, zouden kunnen worden aangetast.¹⁴

Indien de curator en de bestuurders een vaststellingsovereenkomst aangaan op grond waarvan de curator slechts een deel van de door hem ingestelde vordering op de bestuurders betaald krijgt, wordt de curator geacht afstand te hebben gedaan van het deel van de vordering dat het schikkingsbedrag overstijgt.¹⁵ Deze (gedeeltelijke) afstanddoening bindt in beginsel ook de overige schuldeisers.¹⁶ Zij kunnen de (gedeeltelijke) afstanddoening niet ongedaan maken

c.q. aantasten. Ook ten aanzien van de (gedeeltelijke) afstanddoening door de curator geldt echter dat de binding van de overige schuldeisers zijn grenzen kent. Wij zijn van oordeel dat deze binding niet zover gaat dat de overige schuldeisers hun eigen onrechtmatige-daadvordering niet (meer) geldend zouden kunnen maken. Mocht de individuele schuldeiser na effectuering van de tussen de curator en de bestuurders gesloten vaststellingsovereenkomst van mening zijn dat hij (restant)schade heeft, dan staat het hem vrij daarvoor de bestuurders op grond van de eigen onrechtmatige-daadvordering aan te spreken.¹⁷ Voor wat betreft deze vordering heeft te gelden dat de vaststellingsovereenkomst geen werking heeft in de rechtsverhouding tussen de individuele schuldeiser en de bestuurders.¹⁸ Belangrijkste argument daarbij is dat de curator anders aanspraken van individuele schuldeisers tegen hun wil geheel of gedeeltelijk zou mogen prijsgeven zonder dat de wet daarvoor een grondslag biedt.¹⁹

Praktische tips

Het spreekt voor zich dat de bestuurders die een minnelijke regeling aangaan met de curator zo veel mogelijk het risico willen beperken dat zij (alsnog) aangesproken worden door individuele

nen faillissement, één voor allen én ieder voor zich', *WPNR* 2002/6502, p. 625, R.D. Vriesendorp, annotatie bij Lunderstädt/De Kok c.s., *AA* 2002, p. 824, W.J.M. van Andel, 'De Peeters/Gatzen-vordering' in: W.J.M. van Andel en F.M.J. Verstijlen, *Materieel faillissementsrecht: de Peeters/Gatzen-vordering en de overeenkomst binnen faillissement, Preadvies 2006 uitgebracht voor de Vereniging voor Burgerlijk Recht*, Deventer: Kluwer 2006, p. 70 en R.W.A. van Thiel, 'De individuele schuldeiser en de Peeters q.q./Gatzen-vordering, wachten op de curator?', *V&O* december 2006, nr. 12, p. 222.

12 Zie ook Asser/Van Schaick 7-VII* 2012, nr. 159.

13 Bremer noemt de (beperkte) mogelijkheden die de schuldeisers hebben om een (voorgenomen) minnelijke regeling aan te vechten. Zie R. Bremer, 'Schikkingsperikelen tijdens faillissement', *Tvl* 2007, 17, p. 83-90.

14 Zie *Wessels Insolventierecht IV*, 3e druk, 2010, par. 4198 en 4393.

15 Zie ook Asser/Van Schaick 7-VII* 2012, nr. 159.

16 Zie *Wessels Insolventierecht IV*, 3e druk, 2010, par. 4198 en 4395 en de conclusie van A-G Hammerstein bij HR 20 december 2013, *NJ* 2014, 152 m.nt. F.M.J. Verstijlen, onder randnummer 7.6.

9 Overigens is Verstijlen van oordeel dat uit het arrest Dekker q.q./Lutèce (zie HR 24 april 2009, *NJ* 2009, 416 m.nt. P. van Schilfgaarde) zou (kunnen) volgen dat de curator voor de Peeters/Gatzen-vordering geen schikking zou kunnen treffen, althans niet met finale kwijting. Zie F.M.J. Verstijlen, 'Wie weet het telefoonnummer van de gezamenlijke schuldeisers?', *Tvl* 2009, 4, p. 103-105.

10 Zie HR 21 december 2001, *NJ* 2005, 96 m.nt. S.C.J.J. Kortmann en HR 21 december 2001, *NJ* 2005, 95. In het laatste arrest heeft de Hoge Raad voorts bepaald dat indien – naast de individuele schuldeiser – ook de curator op grond van hetzelfde feitencomplex een vordering uit onrechtmatige daad geldend maakt jegens de bestuurders, eerst op deze vordering en vervolgens op die van de individuele schuldeiser wordt beslist.

11 Zie de conclusie van A-G Huydecoper voor HR 21 december 2001, *NJ* 2005, 95, onder randnummers 25-27, alsmede de noot van J.B. Wezeman onder HR 21 december 2001, *Ondernemingsrecht* 2002, 19, en voorts F.M.J. Verstijlen, 'De onrechtmatige-daadvordering wegens de benadeling van schuldeisers bin-

17 Zie ook F.M.J. Verstijlen, 'De onrechtmatige-daadvordering wegens de benadeling van schuldeisers binnen faillissement, één voor allen én ieder voor zich', *WPNR* 2002/6502, p. 625.

18 Voor een andersluidende opvatting: zie Vriesendorp in paragraaf 3 van zijn annotatie bij Lunderstädt/De Kok c.s. (*AA* 2002, p. 824), waar hij betoogt dat individuele schuldeisers die na een schikking door de curator alsnog gaan procederen (mogelijk) buitenspel kunnen worden gezet.

19 Niet alle schrijvers achten dit argument zonder meer doorslaggevend. Kortmann en Schoordijk achten het denkbaar dat de individuele schuldeisers wel gebonden zijn aan een door de curator overeengekomen minnelijke regeling. Zie de noot van S.C.J.J. Kortmann onder HR 21 december 2001, *NJ* 2005, 96 en H.C.F. Schoordijk, 'De positie van schuldeisers en aandeelhouders in geval van faillissement bij het verhaal op derden', *Ondernemingsrecht* 2002, p. 121-125.

schuldeisers. De bestuurders kunnen dit bewerkstelligen door aan de minnelijke regeling met de curator de voorwaarde te stellen dat de (belangrijkste) individuele schuldeisers expliciet met de regeling instemmen en (daarmee) voor hun eigen vordering finale kwijting verlenen.²⁰ Dit brengt evenwel een risico met zich mee. Slapende honden kunnen wakker worden gemaakt. Daarnaast geldt dat in de regel geen algehele finale kwijting met alle schuldeisers bereikt zal kunnen worden. Alleen schuldeisers die profijt hebben van de minnelijke regeling zullen immers bereid zijn finale kwijting te verlenen. Dit zijn doorgaans de bevoorrechte schuldeisers, zoals de Belastingdienst en het UWV. Denkbaar is bovendien dat er schuldeisers zijn die hun vordering (nog) niet bij de curator hebben ingediend en ook anderszins niet bij de curator bekend zijn. Aan hen kan niet eens gevraagd worden finale kwijting te verlenen.

20 Behoudens bijzondere omstandigheden kunnen schuldeisers dan geen vorderingen meer jegens de bestuurders instellen. Zie in dit verband bijvoorbeeld Rb. Gelderland 24 oktober 2013, *Fiscaal Praktijkblad* 2013, 385.

De bestuurders staat ook een alternatief open. Zij kunnen nagaan of de curator bereid is de minnelijke regeling aan te gaan onder de opschortende voorwaarde dat zich de eerste vijf jaar nadat de curator (in een faillissementsverslag) openbaar heeft gemaakt dat hij de bestuurders aansprakelijk heeft gesteld, geen individuele schuldeisers bij (de aansprakelijkheidsverzekeraar van) de bestuurders melden. Achterliggende gedachte daarbij is dat de vorderingen van de individuele schuldeisers na het verstrijken van die termijn ex art. 3:310 lid 1 BW verjaard zullen zijn. Hierbij past echter wel de kanttekening dat over het aanvangsmoment en daarmee de voltooiing van de verjaring altijd discussie kan ontstaan.²¹ Dit geldt in het bijzonder in gevallen waarin de individuele schuldeiser zich niet (uitsluitend) op hetzelfde feitencomplex als de curator beroept. Het is dan ook maar de vraag of het bedingen van een periode van vijf jaar altijd voldoende zal zijn om het risico

21 Uit art. 3:310 lid 1 BW volgt dat de verjaringstermijn van een vordering tot schadevergoeding aanvangt op de dag nadat de individuele schuldeiser (subjectief) bekend is geworden met zowel de schade als de aansprakelijke persoon.

voor (de aansprakelijkheidsverzekeraar van) de bestuurders (geheel) te onderwerpen. Bovendien moet hierbij bedacht worden dat indien de curator hiermee al instemt, hieraan waarschijnlijk een hoog prijskaartje zal hangen. Eerst na het verstrijken van de bedongen termijn, zal er zekerheid bestaan over de doorgang van de minnelijke regeling. Tot die tijd kan het faillissement (in elk geval) niet afgewikkeld worden. Daarvoor zal de curator gecompenseerd willen worden door middel van een hoger schikkingsbedrag en/of een rentevergoeding. Ook kan de curator een (bank)garantie verlangen, die hem de zekerheid biedt dat het schikkingsbedrag te zijner tijd betaald zal kunnen worden.

Conclusie

Een schikking met de curator bevrijdt de bestuurders niet volledig van het risico om geconfronteerd te worden met een vordering tot schadevergoeding uit hoofde van bestuurdersaansprakelijkheid. Er bestaan mogelijkheden om het (rest)risico van de bestuurders te verkleinen. Deze mogelijkheden zijn echter niet zonder nadelen. <<

advertentie

SPANDAW
BEDRIJFSRECHERCHE
Bewezen verklaard

ARBEIDSRECHT
ONDERNEMINGSRECHT
FAMILIERECHT

Onafhankelijk onderzoeksbureau
op het gebied van strafrecht en civiel recht

tel. 0594 519 633
www.spandawbedrijfsrecherche.nl

Tot uw dienst

Communicatie, onderzoek, personeelszaken, marketing, administratie, financiën, IT; rond de advocatuur is een economie ontstaan waarin advocaten alles, soms zelfs het juridische werk, kunnen uitbesteden. Alles wat u moet weten over de dienstverlening aan de advocatuur. Plus: tips om de juiste dienstverlener te vinden.

Michel Knapen

Beeld: René van Asselt

Hoe uitbesteden werd uitgevonden

25

Diensten in kaart

29

'U mag bij ons leveren, als wij iets voor u kunnen betekenen'

30

'Buiten onze corebusiness is alles uitbesteed'

32

'Laat je niet bedonderen'

35

Hoe uitbesteden werd uitgevonden

Ooit deden advocaten op hun kantoor alles zelf. Later huurden zij steeds meer diensten in, die niet des advocaats zijn. Tegenwoordig zijn er al advocatenkantoren die zelfs advocatendiensten elders inkopen. Maar: startende advocaten draaien die ontwikkeling weer om.

Dat waren nog eens tijden. Kantoren met vijf advocaten waren al vrij groot. 's Middags at je met collega's de boterhammen die je thuis had gesmeerd. En als je toch in de supermarkt was, nam je de koffie voor kantoor mee. 'Je deed alles zelf', zeggen advocaten met minimaal vier decennia op de teller. 'Het woord *outsourcing* bestond nog niet.'

Het duurde dan ook even voordat dit woord in de advocatuur was ingeburgerd. Later dan andere zakelijke dienstverleners zijn advocaten diensten extern gaan inhuren, weet inkoopstrategist Gerco Rietveld: 'Advocatenkantoren zijn, alleen al door hun geringe omvang, volgend. Het aanbod van diensten was allang ontwikkeld op de vraag vanuit andere sectoren, voordat het in de advocatenwereld een rol ging spelen.'

Dat blijkt ook uit de herinnering van Clemens de Bont (De Voort, Tilburg), die in 1973 advocaat werd. Natuurlijk, partijen als Van Lanschot en wat nu ABN AMRO heet, namen bankzaken voor hun rekening en er waren verzekeraars als Mutsaerts (sinds 1926) waarbij risico's werden afgedekt. Maar verder? 'Eigenlijk kon je zo'n beetje alles zelf doen op kantoor. Een cateringdienst?

Iedereen nam zijn eigen brood mee. Een extern schoonmaakbedrijf? De moeder van onze secretaresse was de poetsvrouw. Dat is óók uitbesteden, maar we deden geen vergelijkend onderzoek, we vroegen geen offertes op en er waren geen *pitches*. Die moeder was een aardige mevrouw en ze poetste graag, klaar, aangenomen. Een extern wervingsbureau voor nieuwe medewerkers? Niet nodig. Voor een juridische secretaresse plaatste je een advertentie in de krant. Zocht je een collega-advocaat, dan vond je die wel bij een ander kantoor.'

Maar ook De Bonts kantoor moest er aan geloven. Zo'n tien jaar geleden werd de eerste dienst extern aanbesteed. 'Ook al waren we sterk in arbeidsrecht, personeelszaken was zo'n beetje het eerste dat we gingen uitbesteden. Maar omdat

dat toch te duur bleek, namen we een eigen HR-medewerker aan. Uiteraard hebben we de bouw van onze website uitbesteed, maar de teksten worden weer geschreven door een eigen pr-medewerker.'

Efficiënter

Tonnie Plas (PlasBossinade, Groningen) kan zelfs nog verder in het verleden kijken: hij is 49 jaar advocaat. 'Ik was de vijfde advocaat die werd aangenomen op het kantoor dat sinds 1994 PlasBossinade heet. Dat aannemen deden mijn collega's zelf. Via een selectiebureau? Een telefoontje naar een hoogleraar burgerlijk recht aan de universiteit met de vraag of hij onlangs een goeie had laten afstuderen was voldoende.'

In Plas' beginjaren – de jaren zestig – werd nog niets uitbesteed. 'De schoonmaakster, de dame die de inkoop voor de lunch deed en daarna alles opruimde, de boekhouder: iedereen was in dienst. Toen we in 1994 verhuisden naar een groter pand ging net de poetsvrouw met pensioen en dat was een goed moment om de schoonmaak uit te besteden. Ruim tien jaar geleden werden ook de catering en het opruimen na de lunch geoutsourcet. Dat was

IS PW NOU
NÓG BEZIG MET
HET VERGELIJKEN
VAN DIE AOV'S?

JA, HIJ KENT
BALIEPLUS
NOG NIET

Balieplus heeft de meest geschikte verzekeringen voor advocaten al voor u geselecteerd. Dat scheelt tijd, die u kunt besteden aan belangrijker zaken.

balie⁺
laat je advocaat zijn

www.balieplus.nl

Op korte termijn beschikbaar:

Representatieve kantoorruimte voor zelfstandig advocaat
op goede locatie in Roosendaal (NB)

(P&R-terrein 20 m. station NS en busstation 200 m.)

Medegebruik kantoorfaciliteiten en -organisatie bespreekbaar.
Vergoeding in overleg.

Inlichtingen: mr. I. van den Heuvel,
Stationsstraat 36
4701 NC ROOSENDAAL
tel. 0165-556000

CASSATIE
IN CIVIELE ZAKEN
AantjesZevenberg ADVOCATEN

Mr K. Aantjes tel. 070 – 390 62 60
aantjes@ aantjeszevenberg.nl

SEEBREGTS & SAEY
STRAFRECHTADVOCATEN

Seebregts & Saey Strafrechtadvocaten

zoekt

advocaat-medewerker

of

gevorderde advocaat-stagiaire

Gelieve reacties binnen 14 dagen te richten aan

mr. drs. A.M. Seebregts
Mathenesserlaan 214
3021 HM Rotterdam
seebregts@seebregts-saey.nl

www.seebregts-saey.nl

efficiënter en goedkoper. Boekhouden doen we nog steeds zelf. Ook hebben we twee systeembeheerders in dienst. Nieuwe advocaten zoeken we vaak zelf: via advertenties, via ons eigen netwerk maar soms ook via een extern bureau.' Mogelijk wordt er de komende jaren nog meer uitbesteed, zegt Plas: zijn kantoor bekijkt om de paar jaar of dat nodig is. 'Wat we in elk geval niet uitbesteden zijn onze advocaatsdiensten zelf.'

Dat lijkt wel de toekomst te zijn: advocatenkantoren die, als eenmaal alles is uitbesteed, zelfs zzp-advocaten inhuren. Dat doet bijvoorbeeld Rutgers & Posch (Amsterdam). Op het kantoor werken zo'n dertig advocaten en in de flexibele schil nog eens dertig, zegt hoofd business development Aladár Bleeker. 'Dat "uitbesteden" doen we op twee niveaus. We krijgen werk dat we graag zelf doen maar waarvan we vinden dat de cliënt er beter bij is gebaat wanneer het wordt gedaan door een ervaren bedrijfsjurist. Die zitten in onze kring en wij kunnen tussen de cliënt en de zzp-jurist bemiddelen, zodat deze enkele maanden bij dat bedrijf wordt geplaatst – op projectbasis of omdat een medewerker tijdelijk wegens ziekte of zwangerschap moet worden vervangen. Dat lijkt op kannibalisme, maar zo werken we wel aan een goede langetermijnrelatie met de cliënt.' Ook al zorgt Rutgers & Posch voor de juiste match, daarmee is het nog geen detacheringsbureau, benadrukt Bleeker. 'Het is een service van ons kantoor.'

Maar op het tweede niveau worden wél advocaatsdiensten ingehuurd. 'We zijn een boetiekkantoor en hebben daarvoor niet altijd alle expertises in huis. Hebben we een zaak waar bijvoorbeeld intellectuele eigendom aan te pas komt, dan doen wij een beroep op een IE-advocaat uit onze flexibele kring. Dat is een soort uitbesteden. Voor de klant is dat aantrekkelijk: hij krijgt een gespecialiseerde advocaat, en tegen een goedkoper tarief.'

Mogelijk wordt dit model in de toekomst door meer kantoren gevolgd, zegt Bleeker. 'Wij waren twee jaar geleden het eerste kantoor dat ermee begon en nu huren al meer advocatenkantoren – De Brauw, Freshfields, Allen & Overy en nog enkele – externe flexadvocaten in.'

Rekensom

Inmiddels is er zoveel uit te besteden dat er bureaus zijn die kortingen geven op in te huren dienstenpakketten (denk aan Balieplus). Als alles is uitbesteed, valt er dan niets meer te winnen op dat gebied? Jawel, zegt Hans Schuurman, die advocatenkantoren financieel advies geeft. 'Ik constateer steeds meer druk op leveranciers om een bijdrage te leveren aan de kostenbesparing voor kantoren. Ze worden verzocht mee te denken, tarieven te

Bij startende kantoren kunnen advocaten vaak méér zelf doen dan ze denken

verlagen en soms zoeken kantoren een andere leverancier. Of advocaten huren minder in: pieken worden zelf opgevangen, er wordt niet direct die uitzendkracht ingezet. Of het eigen personeel wordt anders ingezet. Heb je die eigen huismeester echt nodig of regel je het zo dat een onderhoudsmonteur altijd snel aanwezig kan zijn? Zit de dame van de receptie alleen achter de balie of krijgt ze aanvullende taken, zoals kopjes opruimen na een overleg? Of doet dat iemand van een cateringbedrijf?'

Wel of niet inhuren – het is een rekensom, stelt Schuurman. 'Inhuren betreft altijd expertise die je zelf niet hebt. Dat kost misschien extra geld, maar je bent wel flexibeler en je kunt je focussen op je primaire processen. Allerlei risico's, zoals ziekteverzuim, liggen

bij het bedrijf dat je inhuurt. Die risico's besteed je ook uit.'

Toch kan het ook anders varen. Bij startende kantoren kunnen advocaten vaak méér zelf doen dan ze denken. Neem Jeroen Pijtak, die in maart 2015 LTF Advocatuur opende. Het logo van zijn kantoor ontwikkelde hij zelf – een voordeel is dat hij ook communicatie heeft gestudeerd. De website heeft hij zelf gebouwd. 'Software daarvoor is goedkoop en maakt het zelf bouwen heel gemakkelijk.' Voor de tekst op zijn site denkt een bevriende tekstschrijver mee, 'maar het is toch alsof ik ook dat zelf doe'.

Nu nog is het een eenmanszaak, maar een zakenpartner wordt gezocht. 'Niet via een bureau. En als we groter zijn en ondersteuning nodig hebben, zal dat ook niet gaan via een detacheringsbureau. Ook via LinkedIn kom je in contact met de juiste kandidaten. Mijn strategie is: alles wat ik zelf kan doen, doe ik ook zelf. Dat is efficiënter en uiteindelijk ook goedkoper.'

Voor grotere kantoren gaat dat vaak niet op, meent financieel adviseur Hans Schuurman. Het is zaak dat advocatenkantoren hun inkoopbeleid goed organiseren. Mag iedereen kantoorartikelen bestellen, of zelfs een eigen uitzendkracht regelen? Of gebeurt dat centraal? In dat laatste geval kun je soms aantrekkelijke volumekortingen bedingen.'

Ook is niet altijd slim om voor de goedkoopste leverancier te gaan. 'Dat kan leiden tot een lage kwaliteit van de dienstverlening. Je kunt als advocaat nog zo dienstverlenend zijn, maar als er dames van een detacheringsbureau ongeïnteresseerd aan de receptie zitten, dan ga je met de uitstraling van het kantoor alsnog nat. Iets méér betalen voor een externe dienst kan zich dan snel terugbetalen. De zoete smaak van een lage prijs duurt nooit lang, de bittere smaak van slechte service en slechte kwaliteit proef je nog lang in je mond.'

Improving your performance

Talent ontdekken, benutten en ontwikkelen. Dat is wat DPA doet.

DPA Legal en DPA Legal Services bemiddelen ervaren juristen en legal support professionals. Voor zowel tijdelijke als vaste functies binnen het bedrijfsleven, de advocatuur, het notariaat en de overheid.

Interesse in onze dienstverlening? Neem dan contact met ons op.

Advocaat

General Counsel

Bedrijfsjurist

Contract Manager

Legal Counsel

Paralegal

Junior Legal Counsel

Junior Contract Manager

Legal assistant

Contracts administrator

Bastiaan Poortenaar

Senior Werving & Selectie Consultant

bastiaan.poortenaar@dpa.nl

t +31 (0)621 53 04 46

Paul Schraven

Senior Accountmanager Interim Oplossingen

paul.schraven@dpa.nl

t +31 (0)652 30 22 40

Hendrik Blikman

Business Line Manager

t +31 (0)651 62 50 97

hendrik.blikman@dpa.nl

www.dpalegal.nl

www.dpalegalservices.nl

DPA | Legal

DPA | Legal Services

DIENSTEN IN KAART Wat kunt u bij wie uitbesteden en hoe zorgt u ervoor dat u de juiste dienstverleners vindt? Het *Advocatenblad* bestudeerde de diensteneconomie rond de advocatuur, plaatste typen dienstverlening op een rij en geeft aan bij welke aanbieders u terecht zou kunnen.

WERVEN

Een vacature op kantoor, en dan? De tijd dat een advertentie werd geplaatst in een dagblad of juridisch magazine ligt alweer achter ons. Veel eerder worden netwerken aangeboord, vaak via de (zakelijke) sociale media. Zeker de beginnersfuncties op kantoren zijn dan de gekijkte banen. Voor senior-medewerkers of voor partners worden vaak headhunters of wervings- en selectiebureaus ingeschakeld. Dat zijn soms de grote spelers die zich richten op de zakelijke dienstverlening (Michael Page, Eb-binge en Brunel) maar een handvol bureaus heeft zich ook gespecialiseerd in juristen of posities op advocatenkantoren.

Dat zijn bijvoorbeeld Skout.nu en Legal Select en Legal People, dat

vanuit vier vestigingen (Amsterdam, Rotterdam en twee plaatsen in Duitsland) juristen kan zoeken op vaste en interimposities. Dat doet ook Voxius (achttien jaar op de markt) – jaarlijks voeren ze met 750 juristen een oriënterend gesprek over een mogelijke carrièrestap. DPA Legal detachteert interim-juristen. Kleiner is Equirus, dat haar wervingsactiviteiten niet alleen heeft liggen in de advocatuur. Sinds enkele jaren is ZumpolleVanderStoel op de markt met executive search en loopbaanadvies voor de meer ervaren jurist. Een van de partners is ex-advocaat Scipio van der Stoel (AKD). Ook Dicke Röell Breedveld zoekt juristen voor de advocatuur, maar ook voor het bedrijfsleven. Ruim tien jaar tim-

mert IS Legal aan de weg (zie onder), en bemiddelt juristen naar vaste of tijdelijke functies. Sinds eind jaren tachtig doet Sylvia den Engelsen dat ook, eerst bij Legal People, sinds 2010 met haar nieuwe bureau Den Engelsen Legal Search & Consultancy. Advocatenkantoren die alleen interimposities hebben te vergeven kunnen terecht bij Le Tableau. Die kunnen ook worden aangeworven via Supportlawyer Online, dat bovendien ook advocaten in de aanbieding heeft voor een kortstondige klus. Dat kan ook worden verkregen via Legallance, dat bovendien ook paralegals en juridische secretaresses op freelancbasis kan leveren. Eurolex op haar beurt is gespecialiseerd in secretariële ondersteuning.

‘Advocaten willen kwaliteit’

NAAM Nick Spenkelink
BEDRIJF IS Legal Interim & Search
DIENST invullen van juridische vacatures

‘Wij bemiddelen bedrijfsjuristen aan de grotere ondernemingen en advocaten aan zowel advocatenkantoren als nichekantoren. We zien dat kantoren hun stagiaires en junior-advocaten vaak zelf zoeken, bijvoorbeeld via beurzen. Maar voor zij-instromers, medewerkers en partners schakelen ze meestal een wervings- en selectiebureau in.

Die functie besteden ze uit omdat ze zelf geen geschikte kandidaat kunnen vinden, onvoldoende capaciteit hebben om te zoeken of te weinig kennis hebben van de markt – zeker als ze een advocaat

zoeken met een heel bijzondere expertise. Ook vinden ze het prettiger wanneer een bureau bij een concurrerend advocatenkantoor een kandidaat polst, dan dat ze dat zelf doen.

We hebben twee soorten juristen in onze database. De ene groep is direct beschikbaar en daaronder – net als onder een ijsberg – zit een veel grotere groep, een beetje onzichtbaar, mensen die overwegen om over te stappen en die daarom een oriënterend gesprek met ons voeren. Maar eigenlijk zou iedere jurist in de database horen, want velen zouden willen switchen als er een betere positie is.

Als een kantoor een positie heeft, worden er doorgaans meerdere bureaus uitgeno-

digd. Daarmee moet je dan *pitchen*. Als wij de opdracht verwerven, willen we exclusiviteit – we willen dan het enige bureau zijn die een kandidaat mag voorstellen. Als de opdrachtgever dat niet wil, dan kost dat ons soms die opdracht.

Advocatenkantoren eisen vooral kwaliteit van dienstverlening, dus kwaliteit van de voorgestelde kandidaat. Dat is belangrijker dan snelheid en de hoogte van de fee die wij berekenen. Meestal weten kantoren precies wat ze willen, soms zitten ze zelf nog in een zoekproces. Met hen meedenken is dan de toegevoegde waarde die we bieden.

Advocaten kunnen zelf ook naar een ander kantoor

zoeken, maar ook zij besteden dat liever uit. Als je zelf solliciteert en je wordt afgewezen, dan voelt dat als een nederlaag. Iedereen kent elkaar in die wereld en het is niet prettig iemand te ontmoeten die je nieuwe collega had kunnen zijn. Via een bureau is dat veiliger.

Voor onze diensten berekenen we een *fixed price* of een percentage van het jaarsalaris van de kandidaat – doorgaans twintig tot dertig procent. Maar dat is afhankelijk van het soort positie. Bij partners worden veelal omzetafhankelijke afspraken gemaakt. Hoeveel juristen wij maandelijks plaatsen kan ik niet zeggen, dat is bedrijfsgevoelige informatie.’

VERTALEN

Zeker grensoverschrijdende advocatenkantoren en kantoren met cliënten uit het buitenland krijgen ermee te maken: vonnissen, dagvaardingen, contracten, akten, statuten, pleitnota's, exploten, verzoekschriften en andere documenten moeten in een andere taal worden geschreven of worden vertaald naar het Nederlands. Vertaalbureaus zijn er voldoende. We noemen Alinea Lingua, maar hun website laat niet weten in en vanuit welke talen ze werken, en wat de tarieven zijn. Wel kan de klant er terecht voor legalisaties en apostilles, maar dat kan bijna bij alle juridische vertaalbureaus. Ook bij Scriptware, dat bijna veertig talen beheerst. Welke talen Buro Juridische Vertalers kent blijkt niet uit hun website, wel hebben de vertalers een juridische achtergrond. Dat geldt ook voor Wordhouse. Beide laten de tarieven in het midden. Wordhouse noemt één kantoor bij haar referenties: Loyens & Loeff. Tupelo Translations (95 euro per A4) heeft meerdere advocatenkantoren als referentie, en doet alleen Engelse vertalingen.

All-Round vertaalt tussen enerzijds Nederlands en anderzijds Engels, Frans, Duits, Spaans en Italiaans. De vertalers werken op basis van een uurtarief, maar over de hoogte daarvan zwijgt de website verder. Wel laten ze weten hoe snel ze werken: de vertaling van een tekst van vijf tot tien kantjes duurt drie tot vijf werkdagen. Het bureau bestaat 67 jaar en heeft een database van ruim 250 duizend juridische begrippen en hun vertalingen.

Veel vertalers van Bothof zijn ingeschreven als beëdigd vertaler

bij rechtbanken. Dat vertaalbureau communiceert graag over certificeringen en kwaliteitsbewaking, maar laat ook al niets los over tarieven. Wel open over de tarieven is Snelvertaler, dat ook buiten de juridisch sector werkzaam is. Het vertalen van een document naar een andere taal kost zo'n 20 eurocent per woord, maar voor een vertaling naar het Igbo, het Gujarati of het Wolof moet al 35 cent worden neergeteld.

The Language Lab noemt enkele advocatenkantoren bij naam die klant zijn. Ook biedt de site een tool waarmee de kosten kunnen worden berekend. Het bureau werkt op uurbasis. Ook vertaalbureau Perfect (zie interview) heeft zo'n handige tarievenool. Ter indicatie: een tekst van vijfduizend woorden vertalen van het Nederlands naar het Chinees kost hier 935 euro (exclusief btw). Tot slot noemen we Hendriks & James Legal Translations, dat uitsluitend Nederlands-Engels (en omgekeerd) doet. De rekentool zegt dat het vertalen van een document van tien pagina's 665 euro kost, en bij een beëdigde vertaling 770 euro.

‘Zoek naar een NEN-EN-certificaat’

NAAM Kevin Schreuder
BEDRIJF Vertaalbureau Perfect
DIENST vertalen van juridische documenten

‘Z’o’n zestig procent van alle stukken die wij vertalen, is juridisch van aard. Je kunt ons dus best een juridisch vertaalbureau noemen. De meeste documenten gaan van het Nederlands naar het Engels, maar we doen verder alle Europese talen en een aantal Aziatische.

Zoekt een advocaat een vertaalbureau, dan kan hij

het best terecht bij bureaus met een NEN-EN-certificering. Dat is een keurmerk van de Europese vereniging van vertaalbureaus EUATC. Met dat keurmerk toon je aan dat je werkt met *native speakers*, dat vertalers academisch zijn opgeleid en dat er sprake is van een revisie: na de vertaling wordt het vertaalde nog eens extra nagekeken. Jaarlijks wordt door certificeringsbureau KIWA bekeken of je het keurmerk nog verdient.

Goede bureaus herken je ook aan reviews op hun

website. Wij zijn aangesloten bij The Feedback Company, waarop klanten een beoordeling kunnen achterlaten. Ook staan er *testimonials* op onze site. We werken voor onder andere Deterink, Holland Van Gijzen en Hekkelman. Ze waarderen onze prijs – ons woordtarief is rond de 15 cent – en de snelheid. De vertaling van een juridisch document van tweeduizend woorden duurt één dag, en de revisie daarvan duurt één uur.’

‘U mag bij ons leveren, als wij iets voor u kunnen betekenen’

NAAM Peter van Dijk
FUNCTIE kantoordirecteur
BIJ Bosselaar & Strengers
Advocaten, Utrecht
AANTAL ADVOCATEN: 22

‘S’teeds vaker hebben advocatenkantoren een kantoordirecteur. Dat is bij voorkeur geen advocaat, maar iemand die met een bedrijfsmatige bril het management voert. Dat leidt ertoe dat er ook strategisch over het inkopen van externe diensten wordt nagedacht. Toen ik hier ruim drie jaar geleden begon, had het toenmalige bestuur – allemaal advocaten – al de nodige diensten ingehuurd. Naar eer en geweten, maar toch was er weinig zicht op de prijs en de kwaliteit. We hebben geconstateerd dat veel diensten onder de maat waren en nu, drie jaar verder, is tachtig procent van die contracten opgezegd en zijn we overgestapt op andere leveranciers.

Als we een nieuwe leverancier zoeken, zijn twee zaken van belang. Op de eerste plaats stellen we zelf een pakket van eisen en wensen op. Als die eisen hard zijn, vind je gemakkelijk de juiste leverancier. We laten ons niet verleiden door een mooie presentatie van een leverancier, want dan neem je af wat zij kwijt willen. Zo hebben we een nieuwe accountant gevonden en een nieuwe leverancier voor een boekhoud-CRM-pakket. Bij dat laatste hebben we ook een productexpert inge-

huurd omdat het complexe materie betreft.

De tweede eis die we stellen is die van reciprociteit: jij mag bij ons een dienst leveren als je ons inschakelt bij jullie juridische problemen en ons wilt introduceren in jullie netwerk. Waarom zouden we bij een leverancier diensten afnemen als er niets voor terugkomt? Sommige potentiële leveranciers wilden zich hier niet aan conformeren en vielen dus direct af.

In de loop van de jaren zijn er verschuivingen geweest in diensten die we extern inhuren of juist in huis zijn gaan doen. Voor onder andere ICT- en arbodiensten hebben we een nieuwe leverancier, waardoor de kosten zijn gehalveerd. Vroeger schakelden we voor elke vacature een wervings- en selectiebureau in. Nu zoeken we zelf naar geschikte kandidaten en als we er niet uitkomen, schakelen we pas een extern bureau in. Debiteurenbeheer deden we helemaal in eigen beheer, maar nu gaan incassozaken naar een externe gespecialiseerde partij. Marketing en communicatie gebeurt daarentegen weer door een eigen marketing- & communicatiemedewerkster. We hadden drie schoonmakers in dienst, die staan nu op de loonlijst van een extern schoonmaakbedrijf en komen zo nog steeds bij ons. Omdat een supermarkt inmiddels de levensmiddelen bezorgt, is dit niet langer een taak voor onze eigen cateringdame waarmee deze activiteit nu ook deels is uitbesteed. Uitbesteden is vaak niet alleen goedkoper, maar ook is over de hele linie de kwaliteit van de dienstverlening gestegen. Dat is uiteindelijk de reden dat zaken worden uitbesteed.'

MEDISCH ADVISEREN

Vooralschadeadvocaten zullen met regelmaat de diensten inroepen van medische adviesbureaus. Zij verrichten geneeskundige onderzoeken in geval van verkeers- en bedrijfsongevallen, maar ook bij medische fouten, geschillen met verzekeraars tot aan hondenbeten toe.

Advies kan worden ingewonnen bij Triage (zie onder), waaraan tien medisch adviseurs en zestien specialisten zijn verbonden. Medas, een medisch adviesbureau, dat zich focust op aansprakelijk gestelde partijen, is een stuk groter en telt zo'n vijftig medewerkers (en heeft

de meest uitgebreide website), kleiner zijn MAG (Medisch Advies Groep) met vijf man en VBW Medisch adviseurs (drie artsen), nog kleiner zijn de eenpitters Medisch Adviesbureau Wolthuis en Medisch Adviesbureau Kruit-hof. De website van MedX in 's-Hertogenbosch laat niet weten hoeveel mensen er in dienst zijn. Lechnerconsult adverteert ook met tandheelkundig advies. Overigens geeft geen enkele site ook maar het begin van een tarief waarvoor ze werken – behalve Lechner (184-225 euro per uur).

'Vraag vooral rond'

NAAM Luc Kalb
BEDRIJF Triage Medisch Adviesbureau
DIENT medische adviezen verstrekken

We werken vooral voor letselschadeadvocaten en advocaten in het sociaalzekerheidsrecht, die cliënten hebben met een conflict met het UWV of een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. Bij letselschade onderzoeken wij de gevolgen van het ongeval op lichamelijk en geestelijk vlak. Daarbij zijn we partijdeskundige: natuurlijk kijken we naar de medische feiten maar geven de advocaat, die opkomt voor het slachtoffer, vooral munitie. Hij wil namens zijn cliënt een claim opstellen en

heeft daarvoor medische onderbouwing nodig. Die leveren wij.

Het is voor advocaten moeilijk om te achterhalen welk medisch adviesbureau goed werk levert. Er is geen keurmerk. Verzekeringsmaatschappijen werken in toenemende mate met verzekeringsartsen die zijn opgenomen in het Register Geneeskundige Adviseur. Wanneer een advocaat een medisch adviesbureau zoekt, kan hij het best aan andere kantoren vragen met wie zij werken en of ze daarmee goede ervaringen hebben. Als een advocatenkantoor ons belt, vragen ze nooit naar een keurmerk, wel: kunnen jullie deze zaak aan, hebben jullie daar ervaring mee? Advocaten

kunnen beter niet alleen afgaan op informatie op websites. Daar staat dan iemand op die orthopeed is, dus denken advocaten: die kan mijn whiplash-cliënt vast goed helpen. Maar zo eenvoudig is dat niet.

Overigens zien medische adviesbureaus patiënten nauwelijks. We krijgen de documenten van de advocaat over de zaak en geven op basis daarvan schriftelijk advies. Een eerste advies in een letselschadezaak duurt meestal één tot anderhalf uur, maar dat zegt nog niks over de lengte van het hele traject. Hoe dan ook, uurtarieven in onze sector liggen net wat lager dan uurtarieven in de advocatuur.'

SCHRIJVEN

Wie schrijft al die teksten voor de website en brochures? Indien advocaten dat niet zelf kunnen of willen, kunnen ze diensten inhuren van talloze tekstschrijvers en tekstbureaus. Enkele daarvan zijn gespecialiseerd in de juridische markt, zoals Lisette Ruis met haar bureau De Taaljurist (zie onder). Ook Jurist in communicatie van Erik Jan

Bolsius en Juridische & Fiscale Marketing doen aan contentmarketing en schrijven stukken voor juridische nieuwsbrieven en personeelsbladen. Bolsius schrijft overigens ook voor het *Advocatenblad*. Deze bureaus, evenals Juristenmarketing en Meesters in Marketing gaan overigens een stap verder: ze bieden ook tekstadvies, trainen

advocaten in het schrijven van blogs en geven communicatieadvies. Meester Media biedt vooral online contentmarketing aan en de juridische journalisten van LLM juridische communicatie diepen aan de hand van interviews branches uit waarop een advocatenkantoor zich richt en schrijven hoogwaardige seminarverslagen en feestbundels.

‘Er komen steeds meer bureaus bij’

NAAM Lisette Ruis
BEDRIJF De Taaljurist
DIENST schrijven van juridische teksten

‘Na mijn rechtenstudie heb ik gewerkt als paralegal bij Poelmann van den Broek en als advocaat-stagiair bij Holla Advocaten. Maar ik voelde me in de advocatuur niet thuis en wilde creatiever met taal bezig zijn. Na mijn Beroepsopleiding ben ik dan ook begonnen met mijn eigen tekstbureau, speciaal voor de juridische sector. Ik wist overigens niet of er behoefte zou zijn aan mijn diensten: het schrijven van bijvoorbeeld webteksten, blogs, nieuwsbrieven, interviews en persberichten. Gelukkig pakt het goed uit. Advocaten weten vaak niet dat er juridische tekstschrijvers bestaan, maar als ze gaan googelen, komen ze snel bij mij terecht.

Die markt groeit nu. Kantoren doen steeds meer

aan online marketing, ze voelen de druk om op internet te worden gevonden. De concurrent plaatst blogs of columns op zijn website, anderen willen dat dan ook.

Ik lever maatwerk. Eén blog per maand? Geen probleem. Moet ik zelf het onderwerp bepalen én achtergrondinformatie zoeken? Kan ook. Soms geven opdrachtgevers me enkele *keywords* met het verzoek daarover een stuk te schrijven. Ook schrijf ik complete webteksten. Over het algemeen kunnen advocaten goed schrijven. Maar een blog is geen processtuk. Gelukkig beseffen de meesten dat. Ik zie mijn klanten worstelen met het probleem: hoe schrijf ik een lekker leesbaar stuk, dat toch juridisch inhoudelijk compleet is? Bovendien is het schrijven van een blogartikel geen declarabel werk, zodat het onder aan de to-dolijst

staat. En van uitstel komt vaak afstel.

Omdat advocaten steeds vaker dergelijke diensten vragen, zie je langzaam meer bureaus deze diensten aanbieden. Toch heb ik voldoende te doen. Advocatenkantoren geven de voorkeur aan iemand die zelf jurist is en de advocatuur kent boven de meer algemene tekst- en marketingbureaus. Bovendien hanteer ik een redelijk uurtarief van gemiddeld 80 euro. Uitbesteden is dus vaak goedkoper dan zelf schrijven.’

‘Buiten onze corebusiness is alles uitbesteed’

NAAM Johan Koggink
FUNCTIE directeur
BIJ Van Benthem & Keulen
Advocaten & Notariaat, Utrecht
AANTAL ADVOCATEN 61

‘In de ruim veertien jaar dat ik hier directeur ben, is de inkoop van externe diensten wel toegenomen. Advocatenkantoren willen zich in de markt beter profileren, dus hebben ze meer ondersteuning nodig voor bijvoorbeeld de website, apps en social media. Daarvoor haal je meestal gespecialiseerde mensen van buiten naar je kantoor. Verder zie je dat de opleidingen veranderen: die gaan niet meer puur over juridische onderwerpen, maar ook over competenties zoals presentatie- en onderhandelings technieken. Daarvoor huur je trainers in die *inhouse* een cursus geven.

Onze schoonmaak wordt al jaren door een schoonmaakbedrijf gedaan, en de reden daarvoor is precies het bestaansrecht van uitbesteden: het biedt flexibiliteit en het vermindert risico's. Je bent flexibel, omdat je contracten gemakkelijk kunt opzeggen en overstappen op een ander bureau als er onvoldoende kwaliteit wordt geleverd. En de risico's worden verlegd: is de schoonmaker ziek, dan is dat het probleem van het schoonmaakbedrijf, die moet maar zorgen voor vervanging.

We stellen wel eisen aan de leverancier: die moet technisch “op orde” zijn, hij moet kwaliteit en service verlenen. Het is een

pre wanneer hij de advocatuur kent, maar we verwachten op z'n minst dat hij zich verdiept in onze organisatie. Daarbij moet hij zich kwetsbaar en lerend opstellen. Hij moet goed luisteren en zeker niet defensief reageren als eens iets niet goed loopt. De prijs van zijn diensten is belangrijk maar niet doorslaggevend.

We eisen geen wederkerigheid: jij wordt onze leverancier als wij jouw huisadvocaat mogen worden. Uit commercieel oogpunt kan dat natuurlijk interessant zijn. Maar als er onenigheid ontstaat over zijn diensten, dan kun je toch een lastig gesprek hebben omdat hijzelf ook klant bij jou is. Die dubbelrol streven wij dan ook niet altijd na.

Eigenlijk bijna alles wat niet onze *corebusiness* is, wordt uitbesteed. De accountant, de ICT-ondersteuning. De meeste leveranciers halen we uit ons netwerk – soms via bevriende advocatenkantoren of andere zakelijke dienstverleners, vaak via LinkedIn. We doen *desk research*, we nodigen partijen uit, we vergelijken offertes, we onderzoeken referenties. Het bestek – het programma van eisen – stellen we vaak zelf op. Indien nodig huren we een consultant in als het gaat om complexe diensten.

Vacatures vullen we zo veel mogelijk zelf in. Er zijn veel stagiaires, dus dat gaat gemakkelijk. Ook ervaren medewerkers zoeken we eerst zelf en als het niet lukt schakelen we een wervings- en selectiebureau in. Voor de rest hebben we uitbesteed wat er valt uit te besteden. Op de meeste fronten hebben we een goede balans gevonden in uitbesteden en zelf doen.'

ONDERZOEKEN

Onderzoek naar onrechtmatig ziekteverzuim, bedrijfs-, letselschade- en verzekeringsfraude, concurrentie- en relatiebeding en naar corruptie en steekpenningen, onderzoek naar cv's en antecedenten, handschriftvergelijking, screening van zakelijke klanten, het opsporen van informatielekken, het inzetten van *mysteryguests*, forensisch IT – zo'n beetje alle recherchebureaus bieden deze diensten min of meer aan. Ook kunnen ze verborgen camera's plaatsen om interne diefstal op te sporen of een privédetective inzetten. Over tarieven zwijgen ze en ook laten de websites nooit zien wie de medewerkers zijn.

Recherchebureaus zijn er voldoende. Wij noemen Recherche-

bureau Dörr, dat heeft gewerkt voor De Brauw, Boekel, AKD en Anker & Anker en we noemen ook Grant Thornton, dat ook forensisch onderzoek doet. Daarentegen zetten Holl Bedrijfsrecherche en Lecta Recher-

chediensten geen referenties op hun website. Bedrijfsrecherche Nederland Groep BV claimt dat 'negen van de tien zaken worden opgelost'; hun partners zijn Advocaten Hotline en Froom Helmonds Advocaten. Hoffmann werkt samen met Wieringa Advocaten. Spandaw Bedrijfsrecherche en Dutch Detective Agency zijn nadrukkelijk op zoek naar advocaten die willen samenwerken. De eerste kent overigens een kosteloze eerste verkenning, meldt de site. ProofQuest Recherchediensten onderscheidt zich met blogs, bij Recherchebureau IJmond kan een voertuigvolgystem worden gehuurd en Rebus Recherche (zie onder) benadrukt transparantie en heeft daarom ook een Facebookpagina.

'We werken met een strikte privacygedragscode'

NAAM Marloes Schmidt
BEDRIJF Rebus Recherche
DIENTEN recherchewerkzaamheden voor bedrijven en particulieren

'We krijgen opdrachten van en via advocatenkantoren. Advocaten vragen ons bijvoorbeeld adresgegevens van iemand te achterhalen, als die niet in de GBA voorkomen, of vermogens te onderzoeken. Advocatenkantoren sturen hun cliënten ook door naar ons, bijvoorbeeld voor een alimentatieonderzoek, bewijsvergaring in ontslagprocedures en het confronteren van betrokkenen met bewijslast. In een alimentatieonderzoek vermoedt de cliënt dat zijn ex-partner duurzaam samenwoont en wil dus stoppen met alimentatiebetaling. Wij –

of de rechercheurs die we inschakelen – observeren dan die ex-partner en zorgen voor de benodigde juridische onderbouwing.

Een recherchebureau moet zijn geaccrediteerd door het ministerie van Veiligheid en Justitie en een zogenoemde POB-vergunning hebben. Verder kunnen deze bureaus zijn aangesloten bij de Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties (VPB), dat een eigen keurmerk kent. Elk nieuw onderzoek moet worden gemeld bij het College bescherming persoonsgegevens, waar de bureaus moeten zijn geregistreerd.

Rebus Recherche werkt met een strikte privacygedragscode. Advocaten die een recherchebureau zoeken, kunnen vragen of ze

dat ook doen, en of ze zich houden aan proportionaliteit en subsidiariteit. Als ze niet eens weten wat dat is, dan kun je beter een ander bureau inschakelen.

Moeten wij ergens onderzoek doen, dan gaan voor ons de deuren net iets eerder open – omdat de partners van Rebus beiden vrouw zijn. Mijn collega is jurist, dat praat makkelijker met advocaten en zij kent ook de bewijsminima die rechters hanteren.

We werken op basis van een uurtarief, dat in de hele branche op zo'n 100 euro ligt. Alleen voor een cv-check hanteren we een *fixed price*. Aan *no cure no pay* doen we niet: we hebben een inspanningsverplichting en bieden geen resultaatgarantie.'

AUTOMATISEREN

ICT moet het leven gemakkelijker maken, ook op advocatenkantoren. Waarom zelf ontslagvergoedingen via de kantonrechtersformule bepalen als er ook rekenapplicaties zijn? Waarom zelf uren bijhouden als ze al zijn ingebouwd in een pakket voor dossierbeheer? Waarom zelf verschotten bijhouden als dat kan worden ingevoerd met een pakket voor declaraties? Of waarom de secretaresse een ingesproken bandje laten uittikken als een juiste dictafoon aangesloten op de laptop dat zelf kan? Het aanbod van softwareleveranciers

is groot en groeit. Bekende namen zijn BaseNet, AdvocaatCentraal, DocControl, Legal Consulting Group, Xinno, Kanteff Speech Processing, Aderant, Ricoh enzovoort. Ze vertonen veel overlap, maar er zijn ook verschillen. De ene (bijvoorbeeld Legalsense) biedt een cliëntenportal zodat cliënten toegang krijgen tot hun dossier. Bij Urios kunnen cliënten uren en declaraties worden beheerd. Een ander (zoals Tink) treedt weer op als host voor bellen via internet, dat een 'gebruiks-vriendelijk' beheersysteem heeft,

en heeft een documentmanagementsysteem. Sdu biedt weer andere software aan, zoals roladministratie (van Legal Eagle), boekhoudmodules en een renterekendisk. Rechtsorde biedt juristen een juridische zoekmachine. Mamut is weer sterker in relatiebeheer. Wolters Kluwer heeft de bekende Navigator en biedt SmartDox aan, waarmee contracten kunnen worden opgesteld. CaseNine heeft casemanagementsoftware en Documentaal heeft LegalWorld, waarmee meerdere mensen kunnen werken aan processtukken en pleitnota's.

‘Vergeet niet de bijl te slijpen’

NAAM Ben van Hengstum

BEDRIJF Trivium, onderdeel van Lexsyn Groep

DIENST het leveren van juridische softwarepakketten

‘Advocatenkantoren hebben het uitbesteden van ICT-diensten nog onvolledig op hun netvies. Ze hakken veel bomen om, maar nemen te weinig tijd om de bijl te slijpen. Ofwel: ze zijn zo druk met hun eigen werk dat ze zich niet realiseren dat het echt loont wanneer anderen

hun werk overnemen met slimme software.

Neem het hele declaratieproces. Dat wordt vaak overgelaten aan het secretariaat en is veel handwerk. Daaruit blijkt al dat advocaten weinig kostenbewust zijn. Een goed softwarepakket is veel efficiënter en goedkoper dan de secretaresse die bij wijze van spreken alle specificaties in Excel zet.

Wat moet je precies op ICT-gebied uitbesteden?

Veel bureaus bieden daarvoor advies, leren advocaten omgaan met nieuwe pakketten en passen deze aan voor precies dat kantoor. Zaken als dossier- en cliëntbeheer, urenregistratie en declaraties moet je tegenwoordig wel in een goede ICT-omgeving doen – dat is eigenlijk de basis. Dat gebeurt wel, maar het kan echt veel beter. Ik vermoed dat advocaten nog onvoldoende de toegevoegde waarde inzien van

dergelijke software. Over de hele linie kan het best zo zijn dat kantoren wel tien procent kunnen besparen als ze maar de juiste ICT inzetten.

De cruciale vraag is dan: wat is een goed ICT-bureau voor de advocatuur? Er zijn geen certificeringen, maar de advocatuur is wel een referentiemarkt. Dus moet je terade gaan bij andere kantoren die ervaring hebben met een ICT-bureau.’

advertentie

Beheer uw cliënten, uren en declaraties voor slechts €21,- per maand per advocaat
Vraag de gratis demo aan op www.ursos.nl of neem contact met ons op voor een kosteloze presentatie bij u op kantoor!

ursos
eenvoud bespaart tijd

Kanaalkade 26-E | 1811 LP Alkmaar
tel 072 512 22 05 | info@ursos.nl | www.ursos.nl

‘Laat je niet bedonderen’

Gerco Rietveld is zelfstandig inkoopstrategist. Hij formuleert zeven tips waarmee advocatenkantoren slim kunnen inkopen.

1 Denk goed na wie je laat inkopen

‘Neem niet te snel een eigen inkoper in dienst. Veel advocatenkantoren hebben daarvoor een te kleine massa. Voor hen is het slimmer om de inkooptaken uit te besteden aan een inkoopdienstverlener. Daarvan zijn er enkelen in Nederland. Dan kunnen met leveranciers, bijvoorbeeld cateraars, mantelcontracten worden afgesproken, waarin de condities en de te verwachten prestaties staan. Leveranciers bedienen dan meerdere kantoren en zullen daarvoor doorgaans aantrekkelijke kortingen bieden.’

2 Wees selectief in waar je je inkooptijd aan besteedt

‘Besteed niet te veel tijd aan de inkoop van een bloemetje of pennen. Tijd investeren in inkoop heeft alleen zin bij producten waaraan relatief veel geld wordt besteed. Alleen daar valt winst te behalen. Denk daarbij aan ICT of aan leaseauto's. Maar er is een grijs gebied: schoonmaak, bijvoorbeeld. Bij het ene kantoor wordt de schoonmaker om de hoek ingeschakeld, een ander kantoor kan er baat bij hebben dat aan te besteden.’

3 Weet precies wat je nodig hebt

‘Wie gaat inkopen moet vooraf antwoord hebben op twee belangrijke vragen: welke eisen stel je aan het product en welke eisen stel je aan de leverancier? De meeste niet-inkopers bellen zomaar met een leverancier die ze kennen of die ze op Google hebben gevonden, en bespreken met hem wat ze nodig hebben. Dan laten ze zich al snel beïnvloeden door wat hij aan te bieden heeft. Dat is de verkeerde volgorde.’

4 Schakel eens een productexpert in

‘Wanneer advocaten complexe diensten nodig hebben, zoals

bijvoorbeeld een leasecontract of energiecontract, kan het soms zinvol zijn een productexpert in te schakelen. Die heeft kennis van het product en de markt en weet hoe het best kan worden ingekocht. Denk bijvoorbeeld aan de fiscale aspecten en de doorwerking in arbeidsvoorwaarden bij leasecontracten en aan de vraag of je bij energie het best kunt kiezen voor variabele of vaste energietarieven. Bij complexere zaken kan het advies van een expert toch wel handig zijn, en geld opleveren.’

5 Besteed alleen uit wat je zelf niet kunt doen

‘Dat klinkt als een open deur. Maar neem de boekhouding: hoe meer je zelf doet, hoe beter je de administratie voorbereidt – tot en met het opstellen van een conceptjaarverslag – des te lager zal de rekening van de externe accountant uitpakken. Alles je alles in een schoenendoos stopt, zal de factuur van de accountant beduidend hoger uitvallen.’

6 Onderdruk de neiging om in zee te gaan met grote leveranciers

‘Veel organisaties hebben de neiging om in zee te gaan met grote leveranciers. Dat is niet altijd verstandig. Voor de schoonmaak ben je vaak goedkoper uit met een papieren-mamabedrijf in je eigen woonplaats. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor bedrijfjes die websites bouwen. Die hebben allemaal veel minder overhead. Hier geldt: *small is beautiful*. Bovendien word je als kantoor voor hen een grote klant, die ze trouw willen blijven. Dat betekent: goede service.’

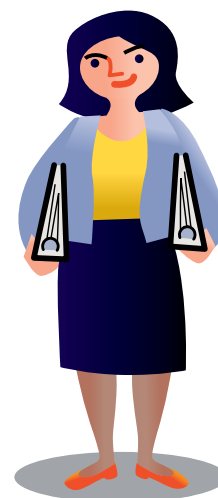
7 Laat je niet bedonderen door potentiële leveranciers die mogen offeren

‘Wie een verzoek krijgt van een advocatenkantoor om een offerte uit te brengen, kan in de verleiding komen: daar zit genoeg geld, ik kan er bij wijze van spreken wel een nulletje achter zetten – dat is nu eenmaal het imago van advocaten. We noemen dat: offeren naar draagkracht. Laat zo'n aanbieder daarom altijd weten dat ook andere bedrijven een offerte mogen uitbrengen. Dan houden ze zich vanzelf wel een beetje in.’

ADVISEREN (FINANCE)

Financieel advies is in te winnen bij partijen als Mutsaerts en Niehoff Werning & Kooij (respectievelijk ook tevens verzekeraar en tussenpersoon). Maar ook voor het financiële ‘handwerk’ kunnen advocaten buiten de deur terecht. Boekhouding uitbesteden? Debiteurenbeheer? De salarisadministratie? Dat kan bij het bureau om de hoek tot de grotere accountantskantoren van Nederland: KPMG, EY, Deloitte, PwC. Volgens Marc Schweppe, woordvoerder van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, zijn er zo'n negenduizend registeraccountants en accountants-administratieconsulenten die voor de markt werken. ‘We hebben bijna 20.000 actieve individuele leden. Zo'n 11.000 werken intern bij overheden en bedrijven. De rest biedt zijn diensten aan aan ondernemers.’ Dus ook aan advocatenkantoren.

Schweppe geeft toe dat het voor klanten moeilijk is te achterhalen wat een goed accountantskantoor is. ‘Als een accountant is veroordeeld door de tuchtrechter, wordt dat op onze site vermeld. Dat geeft een indicatie. Verder is er sinds een jaar een vergelijkingswebsite voor accountants, whitfield.com. Die is gebaseerd op reviews van klanten, en op die site staat bijvoorbeeld een top vijf van beste en slechtste kantoren.’ Onduidelijk is in hoeverre de *rankings* onafhankelijk zijn en hoe de reviews tot stand komen. Het kantoor dat nu onderaan bungelt heeft slechts één review, dus dat zegt weinig. Schweppe: ‘Zoekt een advocaat een administratiekantoor, dan zal

hij eerst zelf inhoudelijke eisen moeten formuleren. Heeft het administratiekantoor ervaring in de juridische wereld? Dergelijke kantoren zullen er best zijn. Maar ook: wil je een groot of kleiner kantoor? Moet het in de buurt liggen? Hoe belangrijk is het tarief? Er kan ook naar een accountant worden gezocht op de site daaromeenaccountant.nl.’ Daarnaast zijn er netwerkorganisaties zoals SRA, waarbij 370 zelfstandige accountantskantoren zijn aangesloten. Leden hebben het SRA-keurmerk, wat – naar eigen zeggen – een extra kwaliteitswaarborg inhoudt. Het beste advies van Schweppe: informeer vooral in je eigen netwerk welke ervaringen er zijn met accountants- en administratiekantoren.

LEREN

De tijd dat de patroon de stagiaire alles over het vak leerde en hem ook vertelde welke boeken hij in de avonduren moest lezen, ligt al ver achter ons. Er zijn talloze cursusaanbieders en opleidingsinstituten die graag advocaten naar zich toetrekken die hun VSO- en PO-punten moeten vergaren. Denk aan: CPO, Grotius, Dialogue, Wagner Group, Vu Law Academy, Eggens Instituut, IIR en OSR. Bovendien zijn er in e-learning gespecialiseerde aanbieders als PO-

online en Amsterdam Law Academy. Anderen specialiseren zich weer inhoudelijk. Denk aan The Lime Tree voor mediation-opleidingen of Medilex voor gezondheidsrecht. De orde werkt met de zoekmachine 'Erkend cursusaanbod advocatuur', waarop de 155 opleidingsinstituten staan die door de orde zijn erkend – waarvan er zo'n 45 gelieerd zijn aan een advocatenkantoor, zoals Damsté advocaten – notarissen – fiscalisten in Enschede (zie interview).

Maar niet alleen opleidingen worden uitbesteed, dat geldt ook voor kennis is bredere zin. Op veel kantoren is de bibliotheek of zijn grote delen daarvan al verdwenen en vervangen door boeken, tijdschriften, Kamerstukken en jurisprudentie die 'ergens' op een server staan, en te bereiken zijn via zoekmachines en online databases Opmaat (Sdu), Navigator (Wolters Kluwer) en Legal Intelligence (Kluwer).

‘Een goede cursus is interactief’

NAAM Wouter Zürcher
BEDRIJF Damsté Opleidingen
DIENT het aanbieden van cursussen aan advocaten en notarissen

Damsté advocaten is gevestigd in Enschede

en in deze regio was nauwelijks aanbod van juridische cursussen. Onze advocaten moesten altijd ver reizen en dat was niet handig. Daarom heeft het kantoor in 2012 een

eigen opleidingsinstituut opgericht, dat losstaat van het advocatenkantoor. De cursussen worden dan ook op een locatie buiten het kantoor gegeven.

Daarmee is het cursusaanbod voor de Damsté-advocaten geheel uitbesteed, hoewel ze ook cursussen kunnen volgen bij andere opleidingsinstituten. In feite

advertentie

ACADEMIE VOOR GEZONDHEIDSRECHT

AGENDA NAJAAR 2015

06/10 Het Medisch Specialistisch Bedrijf in juridisch perspectief

START 10/09 Basiscursus gezondheidsrecht
Nieuw - 3 daagse cursus - 15 PO NOvA

3/11 Klacht- en tuchtrecht en kwaliteitsregulering in de gezondheidszorg

12/11 Psychiatrie voor juristen

17/11 Strafrecht in de gezondheidszorg

5-15

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

PUNTEN
PO
ADVOCATUUR

Voor meer informatie en inschrijven: www.avgr.nl

hebben we ook de docenten uitbesteed. Er zijn advocatenkantoren waarbij de eigen advocaten ook als docent optreden in hun cursusinstituut, wij doen dat niet. Wij zoeken de beste docent per cursusonderwerp, daarnaast moeten docenten niet gekleurd zijn. Wij trekken altijd externe docenten aan. Er worden door het land ontzettend veel cursussen aangeboden. Dagelijks krijg je hierover e-mails. Er is sprake van een wildgroei. Het is kwalijk dat er cursussen worden aangeboden door instituten die snel geld willen verdienen maar onvoldoende academisch niveau bieden. Het

is de verantwoordelijkheid van de individuele advocaat om naar een goede cursus te gaan. Helaas is dat niet altijd eenvoudig te achterhalen. De ingevulde enquêteformulieren na een cursus zijn niet openbaar. Zoek je een cursus, dan kun je letten op het onderwerp, de docent, de afstand en de beleving. Als wij Geert-Jan Knoops als docent hebben, dan zit de zaal vol. Een goede cursus is ook interactief en biedt de gelegenheid om na afloop tijdens de borrel nog even met de docent door te praten. Dat maakt de cursus meer een beleving, naast het behalen van de verplichte jaarlijkse punten.'

advertenties

Eén loket voor een compleet pakket.

Wij bieden u een effectieve combinatie van regionale expertise, persoonlijk contact en een breed pakket aan dienstverlening, specifiek voor de advocatuur. Ons advocatenloket biedt u:

- Effectieve afhandeling van executiedossiers;
- Snelle en efficiënte uitvoering van ambtelijke opdrachten door een persoonlijk aanspreekpunt en controle van uw exploitatie op nietigheid;
- Landelijke dekking voor al uw opdrachten;
- Dé specialist in bewijsrapportages.

Kijk voor meer informatie op het advocatenloket van onze websites.

Vestigingen SGH Groep:

Den Haag: Korenhof & Partners, www.korenhofdeurwaarders.nl
 Hoorn: Kerckhoffs & Lasonder, www.kerckhoffs-lasonder.nl
 Dordrecht: Gerechtsdeurwaarderskantor Schaap, www.dwkschaap.nl
 Purmerend: C.W.M. Stam B.V., www.dwkstam.nl
 Deventer: Van Den Bos, Jansen & Kersten, www.deurwaarders.com
 Zaandam: Schoonebeek & Partners, www.schoonebeekpartners.nl

SGH GROEP **GROEP**
GERECHTSDEURWAARDERS EN INCASSO
U heeft er recht op

INCASSEREN

Op 1 januari 2015 telde Nederland ruim negenhonderdvijftig gerechtsdeurwaarders en toegevoegd kandidaat-gerechtsdeurwaarders, verspreid over zo'n 250 kantoren. Bekende namen zijn Groenewegen en Partners, Flan-derijn, Caminada & Van Leeuwen en SGH Groep. Ver zal een advocaat niet hoeven te zoeken naar een deurwaarder. Maar waar zitten de beste?

Wilbert van de Donk, voorzitter van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders: 'Er bestaat geen vergelijkingsite waarop je "de beste" deurwaarder kunt vinden. Tuchtrechtelijke uitspraken zijn openbaar maar die zijn geanonimiseerd. En als je al klachten over deurwaarders op internet leest, zijn die bijna altijd afkomstig van debiteuren. Daar heb je als advocaat weinig aan.'

Het loont nauwelijks de moeite om tussen deurwaarders te shoppen louter met het oog op de kosten. De gebruikelijke handelingen, zoals het betekenen van exploitatie, kost zo'n 70 euro en dat kan iedere deurwaarder. Onderhandelen over dat tarief heeft alleen zin als het gaat om echt grote volumes, maar dat halen de meeste advocatenkantoren niet. Voor bijzondere of complexe zaken kunnen advocaten het best naar gespecialiseerde deurwaarderskantoren gaan. Een beslag op een schip of vliegtuig? Dan zit je het best in Rotterdam of in de

omgeving van Schiphol. Daar weten ze hoe dat moet.

Hoe kunnen advocaten toch meer halen uit de deurwaarder? Investeren in de relatie. De meeste advocaten blijven bij "hun" deurwaarder en dat is goed. Ontdek je op vrijdag laat in de middag dat je een termijn bijna hebt laten verlopen, dan gaat je deurwaarder nog snel voor je aan de slag. Verder denken advocaten vaak dat een zaak is afgelopen als er vonnis is gewezen. Voor ons begint het dan pas. Met alleen een vonnis kan een deurwaarder niet zoveel, daarom: advocaat, deel voldoende informatie over de procespartij met je deurwaarder. Dan kan een vonnis pas goed ten uitvoer worden gelegd. Voor iedereen is dat het meest efficiënt en het goedkoopst.'

Het sluitende puzzelstuk

CAMINADA & VAN LEEUWEN
 gerechtsdeurwaarders & incasso

Ondernemingsweg 2D
 2404 HN Alphen aan den Rijn
 T 0172 44 36 34
 F 0172 44 36 50
 E info@cvi-incasso.nl
 I www.cvi-incasso.nl

Uw financiële levensweg

Leven en carrière van een advocaat staan bol van keuzes en aangename en minder aangename mijlpalen op persoonlijk en professioneel gebied. Allemaal dragen die financiële consequenties. Waar moet u rekening mee houden wanneer u een baan aanvaardt, kantoor begint, emigreert, een sabbatical neemt, erft, trouwt, scheidt, belegt en hoe zorgt u ervoor dat u aan het eind van uw carrière gerust met (vervroegd) pensioen kunt gaan? Het *Advocatenblad* deed onderzoek naar de financiële situatie van advocaten en sprak hierover met manager private banking Nico Hoeve en senior private bankers Olivier Linker en Rob Neuvel van Van Lanschot Bankiers Business Professionals. Zij vertelden in een groepsgesprek over de voor- en nadelen, kansen en risico's bij levensbepalende gebeurtenissen.

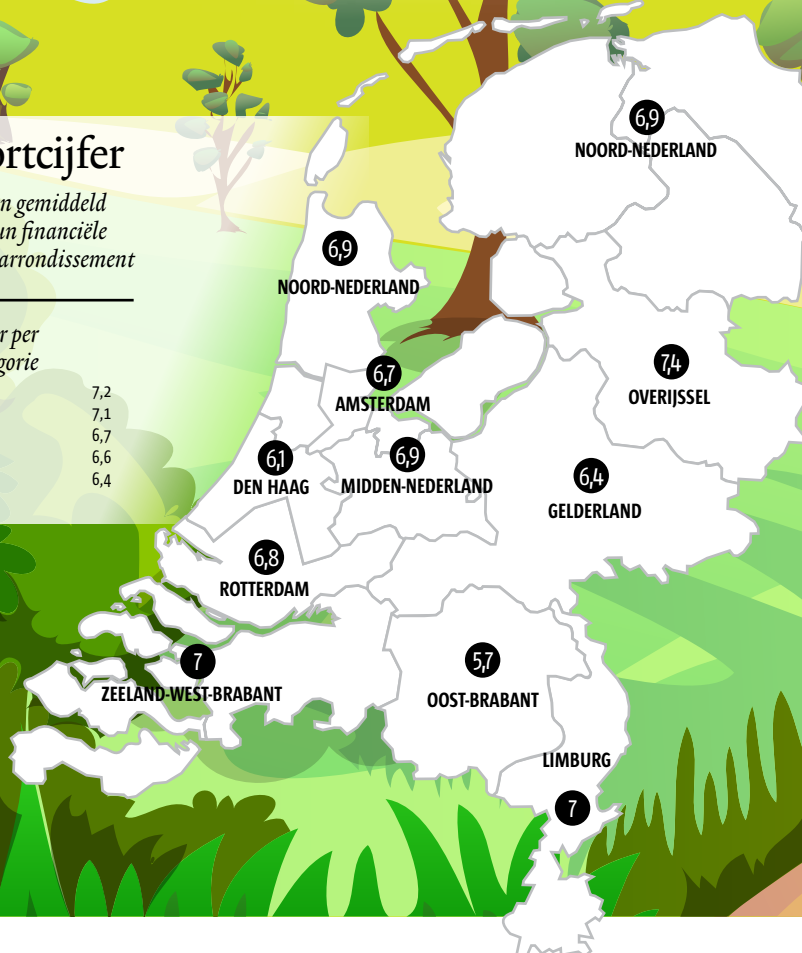
Sabine Droogleever Fortuyn

Rapportcijfer

*dat advocaten gemiddeld
geven aan hun financiële
situatie, per arrondissement*

Rapportcijfer per leeftijdscategorie

Jonger dan 30	7,2
30-39 jaar	7,1
40-49 jaar	6,7
50-59	6,6
Ouder dan 60	6,4

Hoe staan advocaten er financieel voor?

Om inzicht te krijgen in de financiële situatie van advocaten en de vragen die zij kunnen hebben, stelde het *Advocatenblad* een online enquête op. In totaal namen 217 advocaten daaraan deel. De resultaten van de enquête zijn opgenomen in dit artikel. In hoeverre is het representatief? Gezien de samenstelling van de advocatuur week de opgegeven omvang van de kantoren nauwelijks af van de totale advocatuur, ook de verdeling over de arrondissementen was goeddeels als die in de totale advocatuur – al namen er eigenlijk iets te weinig Amsterdammers en iets te veel Midden-Nederlanders en Gelderlanders deel. Wel kende dit onderzoek te veel mannen (61,1 procent ten opzichte van 57 procent in de advocatuur) en namen er te weinig strafrechtadvocaten (22,1 procent) en te veel personen- en familierechtadvocaten (34,4 procent) deel. De meeste respondenten waren zelfstandig advocaat (46,6 procent) of partner (38 procent). De resultaten zijn opgenomen in en rond de levensweg.

Waar let u op tijdens uw arbeidsvoorwaardengesprek? Een goed salaris is natuurlijk belangrijk. Maar er zijn veel meer voorwaarden die invloed hebben op uw verdere levensweg. Te denken valt aan aanvullende verzekeringen.

Zo is 2,5 procent van de advocaten vrijwillig verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid via het UWV, 1,9 procent is hiertegen verzekerd via het pensioenfonds, 68,1 procent heeft een arbeidsongeschiktheidsverzekering via een verzekeraar en 27,5 procent heeft zich niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid, zo wijst onderzoek van het *Advocatenblad* onder advocaten uit.

Olivier Linker: 'Het is verstandig om bij indiensttreding naast het arbeidsongeschiktheidsrisico het (nabestaanden)pensioen te regelen. Als u getrouwd bent, kunt u bijvoorbeeld een Anw-hiaatverzekering afsluiten. Dan ontvangt uw partner tot de AOW-leeftijd een uitkering als u komt te overlijden.'

U wilt advocaat worden

26

U bent aangenomen bij Blauw Pater Goudberg als advocaat-stagiaire

27

U gaat samenwonen en betreft met uw partner een huurhuis

28

Start
25 JAAR

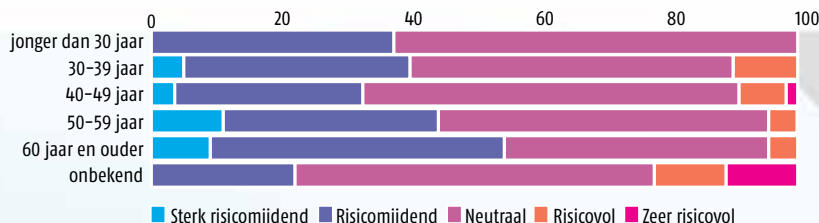
Als advocaat-stagiaire gaat u de driejarige beroepsopleiding advocaten volgen. De kosten hiervoor zijn in totaal rond de 14.000 euro. Meestal betaalt het kantoor deze kosten. Maar het kan zijn dat als u de opleiding niet afmaakt, of als u tijdens uw stage van kantoor wisselt, u de kosten moet terugbetalen.

Er is een trend gaande dat, mede door de crisis, advocatenkantoren moeite hebben stagiaires aan te nemen en hun opleiding te betalen. De stagiaire-ondernemer is in opkomst en steeds meer stagiaires betalen hun opleiding zelf. Deze betalen ze bijvoorbeeld uit spaargeld. Daarnaast kunnen ouders gebruikmaken van de schenkingsvrijstelling. Ouders mogen hun kind eenmalig een maximaal bedrag van ruim vijftigduizend euro belastingvrij schenken voor studie- of (beroeps)opleidingsdoeleinden. Het kind moet dan wel een leeftijd tussen de achttien en veertig jaar hebben. Ouders kunnen ook gebruikmaken van het recht op een jaarlijkse belastingvrije schenking tot circa vijfduizend euro.

Heeft u geen spaargeld en schenken uw ouders niet? Dan zou u een persoonlijke lening bij de bank kunnen overwegen. Nico Hoeve: 'Wees u er bewust van dat zo'n lening uw leencapaciteit kan beperken bij een toekomstige hypotheekaanvraag.'

'Veel mensen die gaan samenwonen, regelen helemaal niets,' zegt Rob Neuvel. Voor hen heeft hij de volgende tip: overweeg het afsluiten van een samenlevingsovereenkomst. Waarom? Met een zogeheten verblijfsbeding in de samenlevingsovereenkomst kunt u regelen dat de gemeenschappelijke goederen in geval van overlijden bij de langstlevende partner komen en niet van rechtswege naar familie gaan. Samenwonende partners erven volgens de wet namelijk niet automatisch van elkaar.

Maar de belangrijkste reden om een samenlevingsovereenkomst te maken, is dat u hierin uw partner kunt aanwijzen als de rechthebbende op uw partnerpensioen. De langstlevende ontvangt dan een pensioenuitkering als zijn of haar partner komt te overlijden. Er moet dan natuurlijk wel pensioen zijn opgebouwd. Daarbij is het belangrijk dat het pensioenfonds op de hoogte wordt gesteld van het feit dat u samenwoont en een samenlevingsovereenkomst heeft gesloten.

Hoeveel risico nemen
advocaten bij alledaagse
financiële beslissingen?

33

Aantal kinderen dat
advocaat gemiddeld
heeft

1,7

U raakt uw werknemersvoorzieningen: arbeids-ongeschiktheidsverzekering (WIA), Anw-hiaatverzekering, pensioenopbouw kwijt. Ga in het maatschapscontract na wat er is geregeld met betrekking tot pensioen, aanvullende verzekeringen in geval van arbeidsongeschiktheid (kijk ook bij 37 jaar) en overlijden. Bekijk wat u zelf aanvullend wilt verzekeren. Houd hierbij uw privésituatie, huis en hypotheek, in de gaten. Rob Neuvel: 'Wij adviseren tijdig te beginnen met het opbouwen van vermogen en pensioen. Houd hierbij ook rekening met restricties die vanuit het kantoor kunnen gelden bij beleggen. Dit ter voorkoming van belangenconflicten.' Om tot de maatschap toe te kunnen treden, bent u doorgaans verplicht een bv op te richten. Meestal geldt: met uw eigen bv wordt u aandeelhouder in het kantoor (tegenwoordig meestal een nv). Dit brengt met zich mee dat u een aandelenkapitaal kunt verwerven. Als u hiervoor geen spaargeld heeft, kunt u een lening afsluiten. Voor wat betreft de beloning, het winstdeel: dikwijls is er sprake van een ingroei-regeling. Hierbij brengt de nieuwe partner enkel het kapitaal in en deelt vervolgens de eerste jaren minder mee in de winst. De volgende jaren wordt het aandeel in de winst stelselmatig verhoogd, zodat nieuwe partners na een aantal jaar volledig meedelen in de winst.

34

U treedt toe tot
de maatschap

35

'Ik ben bereid om het risico te lopen
om geld te verliezen, als er ook een
kans is om geld te verdienen.'

32

UW EERSTE KIND
WORDT GEBOREN

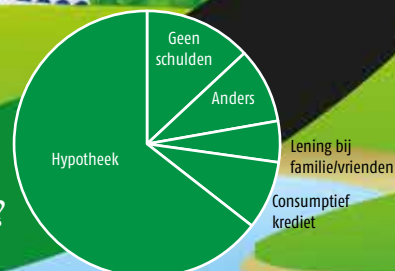
36

Gemiddeld aantal uren
dat advocaat volgens
contract werkt (dus
zonder overuren)

29

U gaat een jaar naar de Big Apple,
werken bij een Amerikaans bedrijf
waar Blauw Pater Goudberg nauw
mee samenwerkt

Welke schulden
hebben advocaten?

Stem goed met uw Nederlandse werkgever af hoe dat jaar uw pensioenopbouw verloopt. Als u een jaar werkervaring bij een buitenlands kantoor opdoet, is dat ook in het belang van uw Nederlandse werkgever. U kunt dikwijls met uw Nederlandse werkgever afspraken maken over de zaken omtrent pensioen en andere financiële regelingen.

Het betalingsverkeer tussen de Verenigde Staten en Europa is redelijk complex. Aanrader: overweeg een Amerikaanse bankrekening te openen waarop u uw inkomen laat storten en waarvan u leeft. Zo houdt u uw Nederlandse en Amerikaanse geld

gescheiden. Als u aan het eind van de periode in de Verenigde Staten nog geld over heeft, kunt u dat in een keer overboeken op een Nederlandse rekening.

Nico Hoeve: 'Als u als ingezetene van de Verenigde Staten wordt aangemerkt, geeft dat beperkingen voor het beleggen in Nederland. Dat houdt in dat u uw effectenportefeuille alleen kunt aanhouden op basis van *execution only*, oftewel beleggen zonder advies.'

Fiscaal advies inwinnen is zeer gebruikelijk als u naar het buitenland gaat omdat er per land grote verschillen kunnen zijn in de wijze waarop belasting wordt geheven.

Kinderen kosten geld. Studenten moeten hun eigen studie gaan betalen. Als uw kind vier jaar studeert, kunt u uitgaan van totale kosten van rond de 35.000 euro als uw kind thuis woont en 60.000 euro als hij of zij uitwonend is. Als u uw kind wilt laten studeren, is het daarom te overwegen om een spaarpot te vormen vanaf de geboorte. Rob Neuvel: 'Gezien de lange beleggingshorizon en de lage rentestand is het te overwegen om te gaan beleggen in plaats van sparen. Als u op naam van het kind gaat beleggen, moet in principe de kantonrechter toestemming geven.'

61,5

Percentage
advocaten dat
vermogen opbouwt

37

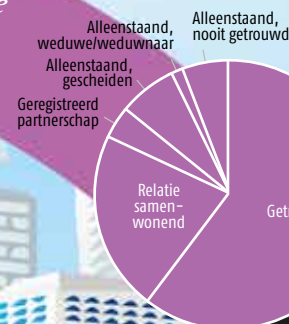
U wordt ziek en bent
hierdoor een halfjaar uit
de roulatie

Bent u in loondienst, of bent u partner? Als u in loondienst bent, valt u onder de wettelijke regeling en betaalt uw werkgever bij ziekte de eerste twee jaar uw inkomen door. De werkgever zal doorgaans zeventig procent van het salaris doorbetalen. In de praktijk zien we dat veel werkgevers het eerste jaar honderd procent doorbetalen. Daarnaast geldt als regel dat indien uw loon bij ziekte minder wordt dan het voor u geldende wettelijk minimumloon, uw werkgever u in ieder geval in het eerste jaar het minimumloon moet uitbetalen. Het tweede jaar betaalt de werkgever minimaal zeventig procent van uw salaris.

Het maatschapscontract geeft partners vaak meer duidelijkheid over de gevolgen van arbeidsongeschiktheid. Het eerste jaar wordt ziekte financieel vaak binnen de maatschap opgevangen. Zo kan het zijn dat u een uitkering krijgt op basis van een vast bedrag of een percentage van het reguliere winstaandeel. Na een jaar kunt u zich doorgaans op de door uzelf gesloten arbeidsongeschiktheidsverzekering beroepen. Olivier Linker: 'Check hoeveel wacht dagen uw verzekering heeft en zorg ervoor dat uw verzekering aansluit op de regeling in het maatschapscontract.'

U GAAT TROUWEN

30

Meeste
advocaten
getrouwd

85,8

Percentage advocaten
dat partner met
inkomen heeft

De afgelopen jaren zijn de regels omtrent het verkrijgen van een lening versoerd. Hierdoor moet u bij de aankoop steeds meer eigen middelen meebrengen. In de wet is bepaald dat u dit jaar een maximale hypotheek van 103 procent van de koopprijs kunt aangaan. In 2018 gaan we naar 100 procent. Dat betekent dat u dan de kosten koper geheel uit eigen middelen moet betalen. Het is sinds 2013 in principe niet meer mogelijk om aflossingsvrij te lenen.

Keuze: gaat u annuïtair of lineair aflossen? Nico Hoeve: 'We zien in de praktijk dat de meeste advocaten kiezen voor een annuïtaire aflossing. Dat komt doordat de maandlasten bij annuïtair aflossen in het begin lager zijn dan bij een lineaire aflossing.'

Vraagt u zich af of u het huis alleen wilt kopen, of samen met uw partner? Tip: als u getrouwd bent, heeft u een fiscaal partner, dan mag u alle hypotheekrente aftrekken bij degene die het meest verdient, ook al koopt u de woning samen met uw partner. Let wel: de aftrek van de hypotheekrente in de hoogste schijf gaat de komende jaren langzaam terug naar 38 procent. Dit jaar is dit percentage nog 51.

Vaak zal de financier u verplichten een overlijdensrisicoverzekering af te sluiten. Zo kan, als u komt te overlijden, een deel van de hypothecaire lening worden afgelost.

Tip: als u bent getrouwd op huwelijkse voorwaarden, dan is het aan te raden uw partner de verzekering op uw leven te laten sluiten. De uitkering die hij of zij ontvangt bij overlijden is dan niet belast met erfbelasting.

Als u niets regelt, leidt dat er automatisch toe dat er sprake is van gemeenschap van goederen. Algemeen bekend, maar toch: alle bezittingen en schulden van vóór en tijdens het huwelijk worden hierdoor gemeenschappelijk.

Als u van plan bent om later partner te worden of een eigen kantoor te beginnen, is het te overwegen om huwelijkse voorwaarden bij de notaris op te stellen en zo de vermogens van u en uw partner gescheiden te houden. Dat heeft voordelen, bijvoorbeeld bij faillissement. Schuldeisers kunnen dan geen aanspraak maken op het vermogen van uw partner. Olivier Linker: 'Voorwaarde is wel dat echtgenoot of echtgenote geen zakelijke financieringen meetekent of borg staat.'

Met huwelijkse voorwaarden kunt u er ook voor zorgen dat bij een eventuele echtscheiding uw bedrijf niet in gevaar komt. Als u in gemeenschap van goederen trouwt, heeft uw levenspartner bij scheiding per slot van rekening recht op de helft van de waarde van uw onderneming.

SAMEN MET UW PARTNER KOOPT U UW EERSTE HUIS

31

Zo zijn
advocaten
getrouwd

Door wie laten advocaten zich adviseren?

36

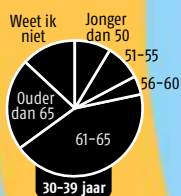

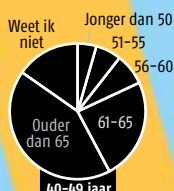
Verwacht u na uittreding als advocaat in andere functie te werken?

U bent eigen baas en u wilt pensioen opbouwen

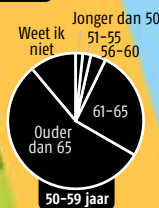
41

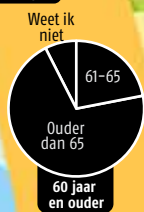
30-39 jaar

40-49 jaar

50-59 jaar

60 jaar en ouder

Op welke leeftijd verwacht advocaat uit advocatuur te treden?

133.658

Gemiddelde bruto omzet in euro's in personal holding

40

U begint uw eigen (niche) kantoor

U VERKOOPT UW WONING EN KOOPT EEN DUURDERE WONING

39

Als uw oude woning met winst wordt verkocht, bent u 'verplicht' dit bedrag in te brengen als 'eigen middelen' bij de koop van de nieuwe woning. Doet u dit niet en leent u dit bedrag toch, dan is de rente over dit bedrag niet aftrekbaar. Voor het deel dat u meer leent dan de bestaande hypothecaire lening, krijgt u een nieuwe lening met een looptijd van dertig jaar waarbij u de keuze heeft om deze lening lineair of annuïtair af te lossen. Rob Neuvel: 'Wij zien ook dat woningen met verlies worden verkocht. In veel gevallen kunt u de restschuld meefinancieren, de rente is hierbij maximaal vijftien jaar fiscaal aftrekbaar.'

U kunt zich afvragen of u de lening weer bij de bank gaat afsluiten. Stel dat uw bv de afgelopen jaren vermogen heeft opgebouwd, dan is het mogelijk dat u een deel van de hypothecaire lening bij de bv sluit. Maar let op: ook in dat geval moet er een aflossing worden afgesproken, wil de rente op de lening aftrekbaar zijn. Ook moet u er bij de Belastingdienst melding van maken dat u een hypothecaire lening aantrekt bij een niet-financiële instelling.

Om te kunnen stoppen met werken, moet u genoeg middelen hebben om uzelf te kunnen onderhouden. Vanaf 67-jarige leeftijd ontvangt u AOW (Algemene Ouderdomswet). Daarnaast zal er mogelijk een aantal jaren in loondienst zijn gewerkt waardoor u vanuit een pensioenfonds een pensioenuitkering ontvangt. Hiervan ontvangt u elke vijf jaar een overzicht, het zogeheten Uniforme Pensioenoverzicht (UPO).

Vanaf het moment dat u partner bent, dient u zelf uw pensioenopbouw te regelen. Dat kan op vele manieren: u kunt in eigen beheer pensioen opbouwen, u kunt door middel van lijfrenteverzekeringen pensioen opbouwen of door te sparen in box 3. Voor een helder beeld van uw toekomstige financiële situatie helpt het om een overzicht te maken van inkomen en vermogen. Daarbij kunt u in kaart brengen wat het bedrag is dat u op de pensioendatum nodig heeft. Nico Hoeve: 'Hoe eerder u begint met het opbouwen van pensioen, hoe gemakkelijker het is om met een relatief geringe periodieke storting een fors kapitaal op te bouwen. Dat komt door het zogeheten rendement-op-rendement effect. Wanneer u voor lange termijn belegt, behaalt u niet alleen rendement op uw inleg maar ook op het eerder behaalde rendement.'

Maar let op: er staan veel veranderingen met betrekking tot de regelgeving van pensioen in eigen beheer voor de deur. De kans is groot dat pensioen in eigen beheer drastisch wordt aangepast per 1 januari 2016. Vanaf 1 januari 2015 bouwt u geen pensioen meer op over het salaris boven 100.000 euro. Ook zijn de opbouwpercentages verlaagd. Het inkomen vanaf pensionering wordt daardoor uiteindelijk lager.

Als u individueel of met een aantal partners een kantoor begint, loopt u een groter ondernemersrisico dan wanneer u werkt in de beschermde omgeving van een grotere maatschap. Regel daarom een goede aansprakelijkheidsverzekering.

Als u met meerdere advocaten een kantoor opricht, zult u van tevoren met elkaar afspraken moeten maken en risico's moeten benoemen. Stel dat er een meningsverschil of ruzie komt. Wat zijn dan de afspraken over uittreden, financiële vergoedingen aan diegene die blijft zitten of juist weggaat? Mag u bij vertrek klanten meenemen? Wat wordt uw concurrentiebeding? Heeft ieder zijn eigen cliëntenportefeuille? Of is er één portefeuille van kantoor? Hoe gaat u in uw aandeelhoudersstructuur om met een partner die overlijdt? Bent u in staat deze partner of zijn nabestaanden uit te kopen? Zet alle afspraken die u hierover maakt zwart op wit in een maatschapsovereenkomst.

Olivier Linker: 'Houd daarnaast rekening met opstartkosten en reserveer hiervoor financiële buffers. Wilt u hiervoor geld lenen? De bank beoordeelt elke financiering per geval op basis van een businesscase. Het inbrengen van eigen vermogen is doorgaans gebruikelijk bij een start-up.'

42

Naast uw werk als advocaat geeft u les, lezingen en schrijft u boeken

Hoe beheert u de inkomsten die u uit neveninkomsten ontvangt? Olivier Linker: 'Bent u partner bij een groot kantoor, dan gaan de inkomsten uit nevenactiviteiten vaak naar uw kantoor. U ontvangt dan gewoon uw winstaandeel. Dit is vaak in het voordeel van u en uw kantoor. Het winstaandeel overtreft in de regel de inkomsten uit overige werkzaamheden. En uw uitstraling, reputatie als professor of veelgevraagd spreker straalt weer af op uw kantoor. Werkt u in loondienst, en verricht u activiteiten naast uw baan, dan vallen de inkomsten uit de nevenactiviteiten onder 'inkomsten uit overige arbeid'. Hierover betaalt u belasting in box 1.

Let op: als u uw ouders een schenking doet toekomen, betalen uw ouders in principe schenkbelasting (30 of 40 procent). Jaarlijks kunt u wel een bedrag van circa 2.000 euro belastingvrij schenken aan ouders. Andere mogelijkheden zijn er ook. Bijvoorbeeld: als uw ouders een hypotheekvrij huis hebben, kunt u hen hierop een lening verstrekken. Ze moeten dan een zakelijke rente betalen en deze rente is niet fiscaal aftrekbaar. Ouders krijgen op deze manier wel liquide middelen ter beschikking, want ze kunnen het geleende bedrag opmaken. De kans dat u eerder overlijdt dan uw ouders is klein, maar voor die situatie kunt u in een testament opnemen dat uw ouders in dit geval belastingvrij een bedrag erven. Het maximale belastingvrije bedrag is circa 45.000 euro, voor ouders gezamenlijk.

43

U heeft inmiddels een behoorlijk kapitaal opgebouwd en wilt uw vermogen gaan beleggen

In welke mate hebben bezuinigingen op rechtsbijstand negatief effect gehad op inkomen?

45

U STELT UW TESTAMENT OP

Veel mensen, zo ook advocaten, schuiven het opstellen van een testament voor zich uit. In een testament regelt u wat u wilt dat er met uw nalatenschap gebeurt. Wie erft wat en onder welke voorwaarden? Daarnaast kunt u met een testament regelen dat er zo min mogelijk erfbelasting wordt betaald bij uw overlijden. Rob Neuvel: 'Indien er geen testament is, hoeft sinds 2003 de langstlevende echtgenoot het erfdeel van het kind niet meer uit te betalen. Het kind krijgt op grond van de wet alleen een niet-opeisbare vordering ter grootte van zijn erfdeel.' De kinderen kunnen deze vordering pas opeisen bij het overlijden van de langstlevende ouder. Toch is het maken van een testament bij grotere vermogens van belang omdat u aanvullende voorwaarden kunt opstellen. U kunt bijvoorbeeld bepalen dat wat uw kinderen erven niet hoeft te worden gedeeld bij een eventuele echtscheiding.

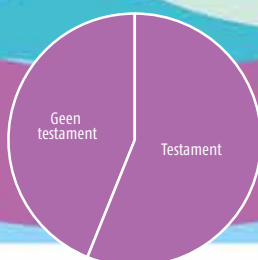
44

U wilt uw ouders financieel gaan ondersteunen

46

Helft advocaten heeft testament

Hoe gaat u vermogen opbouwen? De meeste advocaten kiezen voor sparen. Investeren in vastgoed komt op een tweede plaats, gevolgd door beleggen. Een meerderheid van de beleggende advocaten neemt alle beleggingsbeslissingen zelf. Tegelijkertijd besteedt een grote groep het beheer van beleggingen uit, toont onderzoek van het *Advocatenblad* aan.

Eén van de grote nadelen van sparen is dat de rentevergoeding op dit moment zeer laag is. Door de vermogensrendementsheffing van 1,2 procent en de inflatie betekent sparen op dit moment dat uw vermogen eigenlijk in waarde afneemt. Besluit u in beursgenoteerde aandelen te beleggen, vraag u dan af wat u wilt bereiken met uw vermogensopbouw. Alleen pensioen, of zijn er andere doelen? De meeste advocaten (73,6 procent) bouwen vermogen op voor hun (partner) pensioen, zo blijkt uit onderzoek van het *Advocatenblad*. Een krappe twintig procent bouwt kapitaal voor de kinderen. En bijna achttien procent wil met het vermogen eigen zorg inkopen. Het percentage van het vermogen dat bedoeld is voor pensioen, verschilt per advocaat. Een kwart van de advocaten heeft een percentage van 0 tot 20 procent in gedachte. Ruim 16 procent van de advocaten denkt aan 61 tot 80 procent. Ruim 11 procent van de advocaten heeft een percentage van 81 tot 100 procent in petto. En ruim 32 procent weet het niet. Het is dan ook niet gek dat de houding ten opzichte van het nemen van risico's met betrekking tot pensioen ook sterk verschilt onder advocaten. Toch is de grootste groep (44,4 procent) risicomijdend en 14,6 procent sterk risicomijdend. Ruim een kwart van de advocaten is hierin neutraal, meer dan 10 procent neemt veel risico's met betrekking tot het pensioen.

Nico Hoeve: 'In de praktijk zien wij vaak dat door de drukte van het dagelijkse leven het niet eenvoudig is om stil te staan bij de opbouw

en het behoud van vermogen. We weten allemaal dat vermogensregie belangrijk is, maar weinigen nemen de tijd om er eens goed voor te gaan zitten. Tegelijkertijd verandert er van alles op het gebied van pensioenen, zorgkosten, hypotheekrenteaftrek en talloze andere terreinen. De eigen verantwoordelijkheid voor vermogensopbouw wordt steeds groter. Grondige financiële en fiscale kennis is nodig om de consequenties van de keuzes die je maakt op de lange termijn te kunnen overzien. Zijn je doelstellingen haalbaar? Wat zijn de risico's? Zijn er alternatieven? Wij zien dat veel advocaat-partners beleggen om een hoger rendement te behalen dan bij sparen. Uiteraard dient u zich te realiseren dat aan alle vormen van beleggen risico's zijn verbonden. Meestal geldt dat een belegging met een hoger verwacht rendement grotere risico's met zich meebrengt. Door een portefeuille samen te stellen met verschillende beleggingscategorieën zoals obligaties, aandelen en onroerend goed kunt u het risico verminderen.' Houd rekening met de structuur waarbinnen u belegt, de bv- of privéstructuur. Het omslagpunt ligt bij 6 procent rendement. Als u in de bv belegt dan betaalt u over het werkelijke rendement vennootschapsbelasting (20 of 25 procent). U kunt deze middelen ook door een dividenduitkering naar privé uitkeren. U moet dan wel eerst 25 procent aanmerkelijkbelangheffing betalen waardoor u in privé met 75 procent van de gelden kunt beleggen. In box 3 betaalt u geen belasting over uw werkelijke rendement maar betaalt u altijd 30 procent belasting over een fictief rendement van 4 procent. De bv-structuur ligt voor de hand als u minder dan 6 procent rendement verwacht. Bij meer dan 6 procent rendement is de privéstructuur fiscaal voordeliger. In de praktijk kiezen veel partners ervoor om in de bv te beleggen omdat het betalen van de aanmerkelijkbelangheffing een grote emotionele drempel is.

U GAAT SCHEIDEN

49

Bent u de meest draagkrachtige partner, dan moet u mogelijk partneralimentatie gaan betalen. Deze plicht duurt in principe twaalf jaar als er sprake is van een huwelijk met kinderen of een huwelijk zonder kinderen dat langer dan vijf jaar heeft geduurd. De partneralimentatie is aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Als er kinderen in het spel zijn, moet u mogelijk ook kinderalimentatie gaan betalen. Deze alimentatie is fiscaal niet aftrekbaar. Ook zal er een ouder-schapsplan moeten worden gemaakt.

Daarnaast moeten u en uw partner spullen gaan verdelen. De manier waarop dit gebeurt, hangt af van de huwelijkse voorwaarden.

Pensioen moet ook worden verdeeld, tenzij anders

is bepaald in de huwelijkse voorwaarden. Ook polissen, zoals de overlijdensrisicoverzekering, moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

Rob Neuvel: 'Sinds 1 januari 2013 is een echtscheiding waarbij sprake is van een gezamenlijke eigen woning complexer geworden. Voorheen was het mogelijk dat degene die in de woning bleef wonen, de hypotheek ongewijzigd overnam. Door de verandering in de fiscale wetgeving is het niet meer mogelijk dat het deel van degene die vertrekt aflossingsvrij wordt voortgezet. Op dit deel van de lening moet, om voor renteaftrek in aanmerking te komen, minimaal een annuïtaire aflossing plaatsvinden. Ten opzichte van een aflossingsvrije lening dus een aanzienlijke stijging van de maandlasten.'

93,2
Percentage advocaten dat goed zicht heeft op financiële situatie.

Uw vader, die twee jaar geleden van uw moeder is gescheiden, komt te overlijden

48

50

U NEEMT EEN HALFJAAR EEN SABBATICAL

Sommige kantoren faciliteren een sabbatical voor partners en betalen het winstaandeel in deze periode door. Is dit niet het geval, en uw winstaandeel of inkomen stopt tijdens uw sabbatical, dan moet u op tijd gaan sparen. Tip: als u gedurende uw sabbatical minder of geen inkomen krijgt, kunt u gebruikmaken van de middelingsregeling van de Belastingdienst. U berekent uw gemiddelde inkomen over drie aaneengesloten kalenderjaren. Vervolgens berekent u hoeveel belasting u per jaar moet betalen. Zijn de nieuwe belastingbedragen lager dan die van de eerdere aanslagen? Dan heeft u mogelijk recht op een teruggaaf. De eerste 545 euro van het verschil tussen de verschuldigde en de herrekenende belasting krijgt u niet terug.

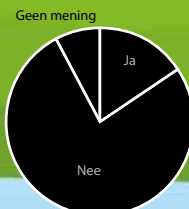
Olivier Linker: 'Stel dat u nog een levensloopregeling heeft, dan is dit het moment om het tegoed ervan op te nemen. Eind 2021 stopt de levensloopregeling en op dat moment wordt het saldo volledig belast in de inkomstenbelasting. Kijk ook naar andere verzekeringen, zoals de arbeidsongeschiktheidsverzekering.'

52

U KRIJGT EEN NIEUWE PARTNER EN GAAT SAMENWONEN

Dit is het moment om uw testament opnieuw aan te passen. Zo kunt u regelen dat uw nieuwe partner verzorgd achterblijft als u komt te overlijden. Sluit uw overlijdensrisicoverzekering nog aan bij de huidige situatie? Als u alimentatie ontvangt, komt deze te vervallen op het moment van duurzaam samenwonen, ook als er geen samenlevingsovereenkomst is afgesloten. Als u na een maand besluit weer op uzelf te gaan wonen, geeft dat niet opnieuw recht op partneralimentatie. Er zijn ex-partners die in het echtscheidingsconvenant een termijn voor het samenwonen opnemen waarna de alimentatieplicht pas afloopt.

► Vindt u dat advocaten een belang mogen hebben in bedrijven van cliënten of wederpartijen?

► Vindt u het verantwoord dat advocaten beleggen, ook al kan dit betekenen dat de mogelijkheid bestaat dat ze aandelen bezitten van cliënten of wederpartijen?

53
Waarom bouwen advocaten vermogen op?

12,4

Percentage advocaten dat aanspraak maakt op een bonus of collectieve winstuitkering.

47

Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. U kunt borg staan bij de financiering, u kunt zelf een lening verstrekken aan uw dochter of u kunt een bedrag schenken voor de aankoop van de woning. In de wet is een speciale regeling opgenomen voor ouders die aan kinderen willen schenken voor de aankoop van een woning. Tot een bedrag van circa 52.000 euro mag u eenmalig belastingvrij schenken aan uw kinderen. Zij moeten wel een leeftijd tussen de achttien en veertig hebben. Van dit bedrag mogen zij rond de 25.000 euro gebruiken voor bijvoorbeeld de inrichting van hun woning. De rest moeten zij gebruiken voor de aflossing van de hypotheek.

Maar zij mogen ook het gehele bedrag gebruiken voor de aflossing van de hypotheek.

Olivier Linker: 'Als u uw dochter helpt en u heeft meer kinderen dan is het verstandig om na te gaan of u voor de andere kinderen hetzelfde kunt doen. Het is mogelijk om in uw testament op te nemen dat indien u komt te overlijden en uw andere kinderen nog geen schenking hebben gehad voor de koop van een woning, zij een extra bedrag uit de erfenis ontvangen om dit weer gelijk te trekken.'

U stopt met het partnerschap
bij Blauw Pater Goudberg

In de praktijk hebben weinig partners de ambitie om tot de AOW-leeftijd van 67 jaar door te werken. In dat geval zijn er een aantal mogelijkheden. Een aantal partners kiest ervoor om bij dezelfde firma een andere rol te gaan vervullen in loondienst. Van Lanschot: 'Ook zien wij dat partners ervoor kiezen om extern een functie te aanvaarden, soms is dit in loondienst en soms zijn dit adviesfuncties en commissariaten. Daarnaast is er een groep die voldoende vermogen heeft opgebouwd om geheel te kunnen stoppen met werken. Partners die dat doen, hebben de keuze om tot pensioendatum van hun eigen vermogen te leven dan wel hun pensioen eerder in te laten gaan. Elk jaar dat u eerder met pensioen gaat, kost dat u rond de 8 procent van uw pensioen, luidt de vuistregel. U heeft minder tijd om te sparen en moet langer uitkeren. Nico Hoeve: 'De impact van eerder stoppen met werken, is dus enorm. Het kan wel, er zijn succesvolle partners die een dusdanig vermogen opbouwen. Maar partners moeten wel goed doorrekenen of dat haalbaar is.'

U WILT UW DOCHTER
HELPEN BIJ DE AANKOOP
VAN HAAR WONING

55

54

Het kan zijn dat u hiervoor voldoende eigen middelen heeft, maar indien dat niet het geval is, is een financiering nodig. De regels voor het afsluiten van een hypotheek voor een tweede huis zijn anders dan de regels voor een eerste eigen woning in Nederland. Belangrijk verschil is dat de hypotheekrente niet fiscaal aftrekbaar is. U kunt de hypotheek op uw eigen woning verhogen. Maar ook in dat geval is de betaalde hypotheekrente niet fiscaal aftrekbaar. Hoofregel voor een tweede woning is dat tot maximaal 75 procent van de executiewaarde een hypotheek kan worden verstrekt. Naast het aangaan van een financiering bij een Nederlandse bank is het ook mogelijk om een financiering aan te gaan bij een buitenlandse bank. Als uw bv voldoende liquide middelen heeft, kan uw bv de vakantiewoning ook kopen en deze aan u verhuren. Of u kunt een lening aantrekken bij uw eigen bv en zo de vakantiewoning kopen. Rob Neuvel: 'Kijk wel of het middelen zijn die de bv ook op langere termijn kan missen. Want als op de pensioendatum deze middelen nodig zijn om de pensioenuitkeringen te doen, is het niet verstandig.'

U KOOPT EEN
VAKANTIEHUIS IN
HET BUITENLAND

56

Verwacht u aan het eind van
uw werkende leven voldoende
vermogen te hebben opgebouwd
om van te leven?

De meeste advocaten (32,9 procent) geven gemiddeld 10 tot 49 euro per maand aan een goed doel. 16,5 procent doneert maandelijks een bedrag van 1 tot 9 euro en 15,8 procent van de advocaten geeft helemaal niets. Maar gulde gevers zijn er ook. 8,2 procent geeft tussen de 100 en 249 euro, 2,5 procent geeft tussen de 250 en 499 euro. Een select groepje van 2,5 procent geeft maandelijks meer dan 500 euro aan goede doelen, blijkt uit onderzoek van het *Advocatenblad*.

Als u een deel van uw vermogen wilt doen toekomen aan goede doelen, kunt u in uw testament een legaat opnemen. Indien dit goede doel de zogenaamde ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instellingen) heeft, hoeft er geen erfbelasting te worden betaald.

Uw erfgenamen moeten het bedrag van het legaat overmaken aan het goede doel. Het kan ook zijn dat u tijdens uw leven al geld wilt doneren. Fiscaal gezien is dit handiger omdat het bedrag dat u tijdens leven schenkt aan een ANBI, aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting. Als u vastlegt dat u de schenking doet voor vijf opeenvolgende jaren, dan is het gehele bedrag fiscaal aftrekbaar. Legt u dat niet vast, dan is alleen het bedrag boven een bepaalde drempel aftrekbaar. Los van de fiscaliteit speelt natuurlijk de vraag welke maatschappelijke thema's u echt belangrijk vindt. Aan wie wilt u geven? Er zijn instellingen, banken bijvoorbeeld, die u kunnen helpen met het maken van een geefplan. Zo heeft Van Lanschot een afdeling Charity Service.

65

U bent financieel succesvol en wilt
iets terug doen voor de maatschappij
en overweegt goede doelen te
ondersteunen

Op uw familieleden komt veel af. Uw begrafenis of crematie en uw financiële en administratieve zaken moeten worden geregeld. En dan is er de nalatenschap. Voor de afwikkeling daarvan dienen de erfgenamen te kunnen aantonen dat zij daartoe bevoegd zijn. Als een erfgenaam tot executeur is benoemd, heeft hij of zij een verklaring van executeur nodig. Heeft de overledene geen executeur benoemd dan hebben de erfgenamen een verklaring van erfrecht nodig. Daarin staat wie de erfgenamen zijn en wie bevoegd is namens hen op te treden. De notaris geeft beide verklaringen af.

Binnen acht maanden na het overlijden dient de aangifte voor de erfbelasting te worden ingediend. Dit kunnen de erfgenamen (of de executeur) doen. Nico Hoeve: 'De erfgenamen kunnen de aangifte zelf invullen, maar bij omvangrijke of ingewikkelde nalatenschappen is het raadzaam om hiervoor een deskundige in te schakelen.' Olivier Linker: 'Als er sprake is van een bv moet er niet alleen erfbelasting maar ook aanmerkelijkbelangheffing (25 procent) worden betaald. Sinds 2010 is het niet meer mogelijk de zogenaamde ab-claim, bij een niet-actieve onderneming, door te schuiven. Dat houdt in dat er voldoende liquide middelen aanwezig moeten zijn om deze belastingen te betalen.'

85

FINISH

**MOBILITEIT EN FLEXIBELE
INZET VAN AMBTENAREN**

Geven we baanzekerheid of werkzekerheid?

**OOK
ONLINE**

HR-OVERHEID

- ✓ 100% actueel en betrouwbaar
- ✓ Met praktische vertaling naar de situatie bij gemeenten
- ✓ In nauwe samenwerking met VNG
- ✓ Inclusief eerstelijns helpdesk voor acute vragen

Op HR-gebied staat er de komende jaren veel te gebeuren: de Wet flexibel werken, de Wet harmonisering rechtspositie ambtenaren en de nieuwe Wvz. Van u wordt verwacht dat u ook dergelijke wetswijzigingen zorgvuldig implementeert. Strategische personeelsplanning dus. Goed geïnformeerd zijn is dan cruciaal om uw werk goed te kunnen doen.

HR-OVERHEID is dé online portal en tijdschrift voor alle HR-managers die werken bij de overheid. Het is het meest uitgebreide en betrouwbare platform op dit gebied. U vindt hier alle nieuwe wet- en regelgeving, de CAR/UWO, compleet met praktische toelichtingen en het laatste nieuws over belangrijke veranderingen op uw vakgebied. Er zijn modules voor het Rijk, gemeenten en gemeentebestuurders. Goed geïnformeerd zijn begint bij HR-OVERHEID.

Proefabonnement of adviesgesprek? www.sdu.nl/hr-overheid

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Wat rechter en advocaat van elkaar verwachten

Familierechters en familierechtadvocaten maken wederzijdse verwachtingen helder tijdens bijeenkomst over familiezitting nieuwe stijl.

Christiane Verfuurden¹

Op 10 juni 2015 had op initiatief van de vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators vFAS en het Opleidingsinstituut van de Rechterlijke Organisatie SSR een ontmoeting plaats tussen familierechters en familierechtadvocaten. Uit overleg tussen het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en Jeugdrecht (LOVE) en de vFAS was naar voren gekomen dat er behoefte bestaat aan overleg over gezamenlijke speerpunten en wensen. Doel van de bijeenkomst was om met elkaar van gedachten te wisselen over de familiezitting. Wat zijn de verwachtingen van rechters en advocaten en partijen voor, tijdens en na de zitting?

De middag startte met een lezing van Maarten Bakker² over de nieuwe opleiding van rechters, in het bijzonder op het punt van de zitting. In deze opleiding is sinds kort ook aandacht voor het verloop van procedures en de wijze van omgang tussen rechters en advocaten en partijen tijdens een zitting.

Bakker startte met de taakopvatting van de rechter. Het is diens taak om geschillen finaal te beslechten, maar daar houdt het niet op. De rechter dient ook een bijdrage te leveren aan de oplossing van het onderliggende conflict, stelde Bakker. Elke zaak vereist volgens hem een eigen aanpak. In de RIO-oplei-

ding wordt daarom aandacht besteed aan verschillende theorieën en modellen die kunnen worden toegepast tijdens de zitting. Rechters leren voor elke zitting een passende methode te kiezen. Maatwerk en differentiatie moeten tot een duurzame oplossing van het geschil leiden, zodat de uiteindelijke uitkomst van de zaak, of dit nu een beslissing of een schikking is, door alle partijen geaccepteerd en nagekomen wordt.

Transparantie draagt daar aan bij, ging Bakker verder. Voor een goed verloop van de zitting is het van belang dat de verwachtingen over en weer helder zijn. Hoe gaat de rechter de zitting aanvliegen? Wat verwacht hij van de advocaat en hoe ziet de advocaat zelf zijn rol? En wat wil de cliënt: beslissing of schikking? In overleg met alle partijen wordt een passende aanpak van de zitting gekozen. Verder is het belangrijk dat iedereen zich over alle onderdelen van de zaak gehoord voelt tijdens de zitting. Effectieve terugkoppeling op inhoud, emotie en intentieniveau aan partijen en een duidelijke afbakening van de verschillende fases van de zitting zijn daarom onderdeel van de opleiding. Ook krijgen rechters inzicht in onderhandelen volgens de Harvard-methode, door niet in standpunten maar in belangen te denken. Dit om de wens om te schikken zo goed mogelijk te faciliteren.

Kort en bondig verwachten rechters op hun beurt van advocaten dat ook zij zich zullen inzetten voor een door alle partijen geaccepteerde uitkomst van de zaak, zo werd die middag duidelijk. Dat kunnen zij onder andere doen door de rechter te steunen in de gekozen aanpak, erkenning te geven voor het standpunt

van de andere partij, cliënten te coachen in het denken in belangen in plaats van standpunten en zelf ook meer verantwoordelijkheid te nemen voor het verloop van de zitting.

Gedurende het tweede gedeelte van de middag gingen de aanwezige rechters en advocaten met elkaar in discussie over een drietal stellingen. In de kern gingen alle stellingen over transparantie en verwachtingen. De eerste stelling luidde dat in alle zaken een regiezitting moet komen en de tweede dat zonder agenda er geen goede zitting komt. De derde zag op de periode na de zitting en luidde dat de schriftelijke uitspraak korter en bondiger moet.

Daar waar de meningen over de eerste stelling uiteenliepen, was iedereen het met de tweede eens. De uiteindelijke conclusie was dat het voor een goede zitting belangrijk is om vooraf duidelijk te hebben wat er van partijen wordt verwacht. Iedereen wil van tevoren weten waar die aan toe is. Een agenda is daarvoor onontbeerlijk. Een regiezitting kan helpen en moet mogelijk zijn als de zaak dat vraagt. Ten aanzien van de derde stelling luidde de conclusie dat het vooral duidelijk moet zijn wanneer de beschikking afgegeven wordt en dat als de termijn niet gehaald wordt dit tijdig gecommuniceerd wordt.

De aanwezigen concludeerden dat de bijeenkomst nuttig was. Samenkomen op zichzelf draagt al bij aan transparantie tussen rechters en advocaten en duidelijkheid over wederzijdse verwachtingen. Speerpunten en wensen zijn over en weer geformuleerd. LOVE en vFAS gaan verder in overleg om te bezien wat er met de aanbevelingen kan gebeuren.

¹ Christiane Verfuurden is advocaat bij Kehrens Snoeks Advocaten & Mediators en redactielid van het *Advocatenblad*.

² Maarten Bakker is mediator bij BINC Mediators-Juristen, directeur van het ADR Instituut en interviser van vFAS en SSR. Hij is betrokken bij de nieuwe RIO-opleiding.

De passie van de advocaat

Elke dag met je neus in de dossiers en ellenlange zittingen in de rechtbank. Hoe maak je je hoofd leeg na een lange werkdag?

Vier advocaten vertellen over hun bijzondere passie. 'Zodra ik het gaspedaal indruk, valt alle werkstress van me af.'

Nathalie de Graaf

Beeld: Ronald Brokke

Tijdens een rally reed er eens een Porsche non-stop achter me. Hij zat zowat op mijn bumper. Urenlang probeerde hij me in te halen, maar dat lukte niet. Toen ik uitstapte, kwam de bestuurder naar me toe. Toevallig ook een advocaat. 'Wie ben jij?' riep hij vol ongeloof. 'Jij bent echt helemaal gek! Je gaat vol gas, niet normaal!' Ik moest hard lachen. 'Ik wil nu eenmaal de eerste zijn,' antwoordde ik. Het klikte meteen, sinds kort doen we zaken samen.

Ik rij harder dan mijn mannelijke tegenstanders. Zodra ik achter het stuur zit, word ik een andere Claudia. Ben ik in mijn werk heel gedegen en rustig, in de auto ben ik superfanatiek. Blik op oneindig, voet op het gaspedaal en gáán. Voor mij de ultieme ontspanning. Ik kom eerlijk gezegd meer bij van een race dan van een weekje strand.

Mijn vader verzamelde vroeger oldtimers. Hij had een paar klassieke Mercedesen en een Austin Healey waarmee hij rally reed. Op een relaxte manier hoor, niet zo fanatiek. Maar ik ben er van

'Ik rij harder dan mannen'

Claudia Bruins (42) is advocaat en oprichtster van C-law Advocaten. Een nichekantoor in mededingingsrecht. In haar vrije tijd doet ze aan rally rijden. 'Ik ben heel fanatiek.'

jongs af aan mee opgegroeid. Toen mijn man ook een voorliefde bleek te hebben voor rally rijden was het hek van de dam. In het begin zat ik nog braaf naast hem als navigator. Dat is de normale rolverdeling: de man zit achter het stuur en de vrouw wijst de weg. Maar ik wilde méér, ik wilde zelf rijden. Vanaf het moment dat ik achter het stuur plaatsnam, wist ik: dit is beter. We wonnen meteen de één na de andere prijs, maar dat ligt waarschijnlijk aan het feit dat mijn man beter kan kaartlezen dan ik, haha. Sindsdien zijn de rollen omgekeerd.

Je kunt rally rijden op een circuit of tochten maken. Vooral dat laatste vind ik leuk. De mix van rijden – soms dagen achter elkaar – en verschillende opdrachten doen is fantastisch. Dan moet je bijvoorbeeld met een oude kaart van vijftig jaar geleden van a naar b rijden. Die wegen bestaan vaak niet meer. Op een ander stuk wordt er vervolgens keihard geracet. Na zo'n trip kom ik helemaal opgeladen terug.

Op mijn werk verdiep ik me elke dag in dossiers. Ik ben gespecialiseerd in Europees en Nederlands mededingingsrecht en doe met name kartelzaken. Ook adviseer ik veel in *food* en *health*. Als ik in mijn oldtimer zit dan kan ik dat allemaal loslaten. Ik kijk met een blik op oneindig vooruit en focus me. Dat ik even nergens anders aan hoeft te denken dan aan winnen is voor mij de ultieme ontspanning.

Door de week rijd ik in mijn Audi A5 cabrio ook "lekker door". Hup, dak eraf en gaan! Een uitlaatklep, zo zou ik het rally rijden willen omschrijven. Zodra ik het gaspedaal indruk, valt alle werkstress van me af.

‘Dit is wie ik ben’

Michiel Glas (27) is strafrechtadvocaat bij Glas en Van den Heuvel Advocaten. Daarnaast is hij gitarist in een metalband. Hij treedt regelmatig op. ‘Mijn lange haar? Dat staat leuk bij mijn toga!’

“Waarom heb jij zulk lang haar?” vragen cliënten regelmatig. Ik antwoord dan altijd eerlijk. Dat ik gitarist ben in een metalband. Er wordt altijd positief op gereageerd. Toen ik net afgestudeerd was, liep ik mee met *summercourt*. “We hopen dat je toekomstige werkgever je lange haar ook oké vindt,” stond er in mijn eindbeoordeling. Ik kon er hard om lachen. Geen haar op mijn hoofd die eraan dacht om het af te knippen. Dit past bij mij, dit is wie ik ben.

Veel mensen denken bij metal aan takkeherrie, maar met mijn band *A New Dawn* houden we het graag melodieus. Dat was ook wat me zo aansprak toen ik ze voor het eerst zag optreden. “Hebben jullie nog een plekje vrij?” vroeg ik. Het was 2008 en ik studeerde nog. Twee weken later kon ik beginnen als gitarist.

Mijn moeder probeerde me als kind al gitaar te laten spelen. Zelf speelde ze heel goed, ze kon naar het conservatorium. Ik was echter hartstikke ongeduldig, had helemaal geen zin in dat gepingel. Op mijn zestiende kreeg ik alsnog interesse doordat mijn toenmalige vriendin ook gitaar speelde. Al snel oefende ik acht uur per dag. Metal, dat was mijn muziek. Ik luisterde naar bands als Nightwish, Symphony X en Whitesnake.

In mijn kamertje deed ik alsof ik Steve Vai was, de ex-gitarist van Frank Zappa. Ik deed er alles aan om net als hem te kunnen spelen. Toen ik in mijn studententijd in bandjes begon te spelen, voelde dat als thuiskomen. Het hoogtepunt? Toen ik met mijn toenmalige band in de 013 – een poptempel in Tilburg – voor tweeduizend man mocht spelen. Heel vaak had ik mijn idolen op dat immens grote podium zien staan, nu stond ik er zelf.

Dat ik naast de advocatuur iets totaal anders doe, geeft mij veel energie. Het zijn twee verschillende werelden die elkaar goed aanvullen. Natuurlijk word ik weleens weggeroepen als ik aan het oefenen ben met mijn band, maar dat zijn uitzonderingen. Eén keer in de week repeteren en één keer in de maand een optreden zijn inmiddels vaste prik. Of ik weleens cliënten ben tegengekomen tijdens een optreden? Nee, dat niet. Wel komen er soms collega’s van mij kijken. Die vinden het te gek.

Mijn werkgever heeft gelukkig nooit een probleem gemaakt van mijn lange haar. In de rechtbank heb ik evenmin het idee dat ik me extra moet bewijzen. Er zijn wel meer advocaten die er excentriek uitzien. Daar wordt wel doorheen gekeken. Gelukkig maar.’

‘Het heeft iets spannends en aanstekelijks’

Mark Eising (48) is gespecialiseerd in (inter)nationale fusies en overnames. Hij is als advocaat-partner verbonden aan Wieringa Advocaten. Zijn passie is het spotten van wilde dieren en dan met name vogels. ‘Dierengedrag fascineert me.’

Laatst nam ik tien man van kantoor mee de natuur in. We verzamelden om zeven ’s morgens, dus dat betekende om half-zes opstaan. Veel mensen zijn dat niet gewend. Na een kop koffie zijn we gaan wandelen. Binnen twee minuten had ik een vos ontdekt. Mijn kantoorgenoten waren verrast, maar ook verrukt. “Die heb ik nog nooit gezien!” zei de één na de ander. Ik vind het mooi om te zien dat er letterlijk een wereld voor mensen opengaat. Zeker als ik bepaalde dingen uit ga leggen. Dat er op zo’n ochtend wel twaalf verschillende soorten eenden rondzwemmen bijvoorbeeld, of dat je zes verschillende soorten meeuwen kunt spotten. Als ik een paar dagen na zo’n excursie van collega’s hoor dat ze nu plotseling overal allerlei vogels om zich heen zien dan geeft mij dat voldoening.

Mensen houden van mensen met een passie. Enthousiasme werkt aanstekelijk. Dat merkte ik als kind ook. Mijn vader en grootvader waren enorme vogelliefhebbers. Elk weekend werden mijn broer, zus en ik aan de hand meegenomen. Deze passie is me letterlijk met de paplepel ingegoten. Helaas is het niet zo’n sexy hobby. Als ik in mijn pubertijd vertelde dat ik van vogels hield dan versierde ik daar geen meisjes mee. Tussen mijn vijftiende en éénentwintigste was ik er daarom wel even klaar mee. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Toen ik jaren later voor mijn werk in New York woonde, kon ik urenlang rondstruinen in Central Park. Je zou het niet zeggen, maar

dat is één van de beste plekken aan de oostkust van de Verenigde Staten om vogels te spotten. New York ligt op een belangrijke migratieroute tussen Zuid- en Noord-Amerika en Central Park is een perfecte stopplaats voor trekvogels om even uit te rusten en bij te eten. Ik zit overigens niet met een verreikijker uren te wachten totdat er eentje voorbijkomt. Dat vind ik niet spannend genoeg. Liever ga ik zelf actief op zoek. De jacht, noem ik dat. Het heeft iets spannends en avontuurlijks. Zeker als ik het beestje vervolgens op de gevoelige plaat kan vastleggen. De foto’s zet ik op mijn website. Overigens zijn vogels niet mijn enige passie. Ik was een paar jaar geleden in Botswana met een kleine groep ervaren safarigangers. ’s Avonds rond het kampvuur liepen de hyena’s en wilde honden om ons heen. En als we midden in de nacht onze tent openritsten, zagen we leeuwen snuffelen bij het smeulende vuur. Beter krijg je het niet. Helaas kan ik mijn passie niet met zoveel mensen delen. Mijn vrouw heeft niets met vogels en veel mensen vinden het vangen van slangen en spinnen doodeng. Maar dat geeft niet, ik ga net zo lief in mijn eentje. Kan ik mijn eigen tempo bepalen. Het mooie is dat ik als advocaat regelmatig in andere landen ben. Ik kan mijn werk en hobby daarom goed combineren. Binnenkort ga ik bijvoorbeeld naar Edinburgh voor een congres. Plak ik er gelijk even een ochtend aan vast om de Isle of May te bezoeken. De papegaaiduikers zijn daar spectaculair!’

Juli/augustus
2015

IN BEELD 53

‘Hoe houden ze dit vol?’

Mariska Aantjes (45) is arbeidsrechtadvocate en mediator bij Aantjes Advocaten. Ze doet soms wel vijf keer per week aan bikramyoga. ‘Ik word er fit van en werk daardoor efficiënter.’

Toen ik de eerste keer bij bikramyoga binnenkwam, dacht ik: ze zijn allemaal gek geworden. Het was zo warm in de zaal en de poses waren zo intensief dat ik me niet kon voorstellen dat het goed voor je kon zijn. Toen we na een lange serie staande oefeningen uiteindelijk mochten gaan liggen, dacht ik dat we klaar waren, maar hoorde ik tot m'n grote schrik dat we pas op de helft waren. Hoe houden ze dit vol, dacht ik maar. Ik was al duizelig toen we nog maar amper waren begonnen. Dat dit er in het begin gewoon bij hoort, was iets waar ik later achter kwam.

In New York had ik ooit in 2002 op een blauwe maandag bikramyoga gevolgd. Ik verbleef er een tijdje voor mijn werk en hoorde via via dat het zo heerlijk ontspannend was. Acht jaar later was ik echter volstrekt vergeten hóé warm het er ook alweer was. Bij bikramyoga doe je zesentwintig poses, steeds in dezelfde volgorde, in een zaal waar het veertig graden Celsius is. Het is te vergelijken met poweryoga, je bent continu in beweging. Maar dan in de hitte. Doordat het er zo warm is, ga je extra transpireren waardoor je veel afvalstoffen verliest. Maar belangrijker nog: je spieren worden snel warm waardoor je de poses makkelijker aan kunt nemen. Die eerste keer was dus flink wennen. Na afloop voelde ik me echter

zo fit en helder dat ik meteen wist: dit wil ik weer. Het gevoel was niet te vergelijken met andere vormen van sport. Ik heb in het verleden diverse sporten gedaan en doe nu nog aan hardlopen en *standing up paddling* (een vorm van golfsurfen, *red.*), maar de energie die ik heb nadat ik aan bikramyoga heb gedaan, is daarmee niet te vergelijken.

Ik ben geen ochtendmens. Toch sta ik regelmatig om zes uur 's morgens op zodat ik om halfzeven een les kan volgen. Als ik dan om halfnegen achter mijn bureau zit, ga ik als een trein. Doordat je je negentig minuten moet focussen in de les – je ziet absoluut niet wat er om je heen gebeurt – kan ik me ook beter focussen in mijn werk. Ik ben geconcentreerder en werk daardoor efficiënter. Ook het ontspannende element van bikramyoga doet me goed. Elke les is exact dezelfde waardoor je precies weet in welke volgorde je de verschillende poses moet doen. Dat werkt bij mij meditatief. In ons werk moet je continu nadenken. Het is zo lekker als je dat even niet hoeft te doen. Het grappige is dat ik steeds meer collega's zie die aan bikramyoga doen. Blijkbaar zijn er meer advocaten die er baat bij hebben. En dat snap ik wel. De fitheid en helderheid die je direct na afloop ervaart, zijn met niets te vergelijken. En hoe fijn is dat als je een stapel dossiers door moet spitten?’

DOE MEE AAN DE MR. RALLY!

Na het grote succes van de voorgaande Mr. Rally's kon een vijfde editie niet uitblijven. De Mr. Rally is dé rally voor juristen in Nederland. Het evenement is gericht op zowel beginnende als ervaren rallyrijders en kent ook een recreativerit. De rally wordt gereden ten bate van Lawyers for Lawyers. Naast het sportieve element is er tijd voor onderlinge gezelligheid tijdens de lunch, de tea break en de borrel.

VAN ALFA TOT (OPEL) OMEGA

De rally wordt zaterdag 12 september 2015 gereden. Bijrijders behoeven geen jurist te zijn en meedoen kan met elk soort en type auto: van Alfa tot Opel Omega, van Ferrari tot Rolls Royce, ja zelfs uw donkergrijze Volvo C70 is welkom! Uiteraard zal in Mr. en op de sites Mr-online.nl en mr-rally.nl uitgebreid worden bericht over de rally. Een unieke kans om uw old- of newtimer en dus ook uw leasebakje eens aan uw collega's te laten zien!

Voor de rally is geen voorbereiding nodig. Op de rallydag ontvangen de deelnemers de routeboeken met alle benodigde informatie. Dit jaar voert de rally vanaf Hilversum over de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei naar Nunspeet. Hier vinden borrel, prijsuitreiking en een optioneel diner plaats.

De rally heeft twee klassementen: de Sportklasse voor de ervaren rijders en de Tourklasse voor minder ervaren rijders.

INSCHRIJVING

De kosten voor deelname aan de rally voor een equipe van twee personen bedragen € 325,- (excl. BTW) inclusief alle beschieden, goody bag, lunch, tea break en borrel. Voor leden van de Jonge Balie is een beperkt aantal plaatsen gereserveerd voor het gereduceerde inschrijfgeld van € 200,- per equipe. Meer informatie en inschrijvingen: www.mr-rally.nl.

De Mr. Rally wordt georganiseerd door Rally Events. Redactie en uitgever van Mr. zijn niet aansprakelijk voor welk voorval dan ook voortvloeiend uit inschrijving en/of deelname aan de Mr. Rally.

De Mr. Rally is powered by:

It's easier to leaseplan

De Mr. Rally wordt actief ondersteund door het Comité van Aanbeveling, bestaande uit: landelijk deken Walter Hendriksen, alle lokale dekens, de voorzitter van Stichting Jonge Balie Nederland en de voorzitter van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen (NGB).

Schade bij werknemers

Waar eindigt de zorgplicht van de werkgever op grond van artikel 7:658 BW en begint de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer?

Dineke van Dal¹

De werkgever is op grond van artikel 7:658 BW verplicht zodanige maatregelen te treffen als redelijkerwijs nodig is om te voorkomen dat een werknemer in de uitoefening van zijn werkzaamheden schade lijdt. Als een werknemer toch schade lijdt, is de werkgever daarvoor aansprakelijk, tenzij deze aantoont dat hij aan zijn zorgplicht heeft voldaan of de schade in belangrijke mate het gevolg is van de opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer. Met name voor die gevallen waarin de werknemer zelf het voorkomen van schade in de hand heeft, is het van belang te onderzoeken hoe ver de zorgplicht van de werkgever reikt en wanneer de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer in beeld komt.

De aansprakelijkheid van de werkgever betreft geen risicoaansprakelijkheid, maar berust op een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de zorgplicht. Dit betekent dat als de werkgever kan aantonen dat hij aan zijn zorgplicht heeft voldaan, hij niet aansprakelijk is (ook al is de schade niet te wijten aan opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer). De omvang van de op de werkgever rustende zorgplicht wordt allereerst bepaald door de wet- en regelgeving op het terrein van de arbeidsomstandigheden. Deze zorgplicht gaat echter verder. Het antwoord op de vraag welke concrete maatregelen van een

werkgever kunnen worden gevergd, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waaronder de aard van de werkzaamheden, de kans dat zich een ongeval zal voordoen, de ernst die de gevolgen van een ongeval kunnen hebben en de mate van de bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen, zie recentelijk nog HR 5 december 2014, JAR 2015, 14 (Pelowski/Vernooy en BTS).

Uit bestendige rechtspraak van de Hoge Raad volgt dat aan de door de werkgever te betrachten zorgvuldigheid hoge eisen worden gesteld. Daarbij geldt onder andere dat de werkgever de te nemen veiligheidsmaatregelen moet afstemmen op het voorzienbare gedrag van een werknemer. Een werkgever moet er zelfs rekening mee houden dat werknemers weleens nalaten de voorzichtigheid in acht te nemen die ter voorkoming van ongelukken geraten is. Op deze onvoorzichtigheid, bijvoorbeeld als gevolg van routine, nonchalance of onoplettendheid van de werknemer, moet tot op zekere hoogte worden geanticipeerd, bijvoorbeeld door toezicht te houden op de daadwerkelijke naleving van veiligheidsinstructies. Onbegrensd is de zorgplicht van de werkgever echter niet.

HR 14 juni 2011, JAR 2011, 192 (Dombrowski/Hulsing-Huppermans) laat goed zien waar de zorgplicht van de werkgever eindigt en de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer begint. Wat was hier aan de hand: Dombrowski zakt bij de uitvoering van

de werkzaamheden door een dak en maakt een val van acht meter met ernstig letsel tot gevolg. Tijdens zijn val draagt Dombrowski geen beveiligingsmiddelen zoals gordels of vallijnen. Het hof stelt na bewijslevering vast dat op het dak dakladders bevestigd waren, veiligheidsgordels voorhanden waren, de werkgever voldoende instructies had gegeven en de werkgever niet tekort was geschoten in het toezicht op de naleving van die instructies. Daarmee heeft de werkgever aangetoond dat hij aan zijn zorgverplichting heeft voldaan, aldus het hof. Van de werkgever kon volgens het hof niet worden verwacht dagelijks en voortdurend bij het uit te voeren werk aanwezig te zijn. De Hoge Raad laat dit oordeel in stand. In gevallen als deze is het derhalve de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer om de gegeven veiligheidsinstructies daadwerkelijk toe te passen. Als een werknemer de door de werkgever redelijkerwijs te treffen en ook daadwerkelijk getroffen veiligheidsmaatregelen negeert en daardoor schade lijdt, kan deze schade niet op de werkgever worden afgewenteld.

Het systeem van artikel 7:658 BW biedt een werkgever weinig ruimte om ter ontcoming aan aansprakelijkheid te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer. Uit het voorgaande blijkt echter dat, hoewel de zorgplicht een hoog veiligheidsniveau vergt, een werknemer niet geheel zorgeloos kan omgaan met risico's in het werk.

¹ Dineke van Dal is kennismanager bij Van Iersel Luchtman Advocaten N.V. in 's-Hertogenbosch.

Efficiënter, veiliger en met meer plezier samenwerken

De brieven liggen op het bureau, de contracten staan op de computer en vertrouwelijke documenten hebben een plek in de kast. Wilt u de informatiestromen binnen uw organisatie beter structureren? Met **Doc2Legal** van DocControl verzamelt, optimaliseert en ordent u uw informatie snel, veilig en eenvoudig op de juiste locatie. Door gebruik te maken van **Doc2Legal** zijn uw dossiers altijd compleet.

Flexibiliteit is voor DocControl standaard. Op basis van uw wensen en de apparaten die u gebruikt stellen wij een oplossing samen. Doel is dat u informatie snel opslaat en makkelijk terugvindt. Zo kunnen u en uw mensen efficiënter, veiliger en met meer plezier hun werk doen.

De advocatuur is uw zaak; nauwkeurig, veilig, compleet en overzichtelijk informatie beheren de onze. Wij kijken graag met u hoe u het werken met **Legal Eagle** naar een hoger niveau kunt tillen.

DOC 2 LEGAL

DOC2LEGAL in de praktijk

Van documenten op uw bureau tot een belangrijke e-mail; **Doc2Legal** werkt merkonafhankelijk, waardoor u informatie van elk apparaat en iedere applicatie kunt verzamelen.

Nauwkeurig werken is in de advocatuur zeer belangrijk. Omdat u tijdens het opslaan direct interactie heeft met **Legal Eagle**, komt de informatie automatisch op de juiste plek terecht.

Uw documenten zetten we om naar geschikte bestandstypes. Moet een document lang bewaard worden, dan kiezen wij bijvoorbeeld voor PDF-A. Dit bestandstype is ISO-gecertificeerd. Dit geeft u de zekerheid dat het nog zeker veertig jaar geopend kan worden.

Wij maken uw documenten doorzoekbaar. Heeft u bepaalde documenten nodig, dan kunt u ze eenvoudig vinden en bespaart u tijd, dus kosten.

Door gebruik te maken van **Doc2Legal** zijn uw dossiers altijd compleet.

Efficiënt documenten archiveren en alles op de juiste locatie

Kruiswiel 1, 7773 NL Hardenberg
T +31 (0) 523 713 080
E info@doccontrol.nl
I www.doccontrol.nl

Procederen in Duitsland?

**Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken**

Blankestijn Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.

Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnadvocaten.nl

BLANKESTIJN
ADVOCATEN RECHTSANWÄLTEN L.L.P.

DR MR VERKUISEN
gezondheidsrecht en letselschade
— ADVOCATEN —

Verkruijsen advocaten is een toonaangevend advocatenkantoor op het gebied van gezondheidsrecht en letselschade.

Tezamen met de professionals in Verkruijsen Medisch Adviseurs en het Verkruijsen Instituut voor Actuariële Schadeberekeningen (VIAS) biedt het kantoor haar cliënten een volledig en modern rechtshulp pakket. De advocaten van Verkruijsen werken voor cliënten in heel Nederland.

Voor haar vestiging in Rotterdam is Verkruijsen advocaten op zoek naar een:

Letselschadeadvocaat en/of letselschadejurist

Uw profiel

U bent een moderne professional die er plezier in heeft om met een grote mate van zelfstandigheid, doch steeds in multidisciplinair teamverband letselschade-slachtoffers van kwalitatief hoogwaardige rechtshulp te voorzien. U bezit aantoonbaar relevante kennis en ervaring.

Inlichtingen en sollicitaties bij dr. mr. W.G. Verkruijsen:

Postbus 75151, 1070 AD Amsterdam

Telefoon: 020-4860055 E-mail: hr@verkruijsen.nl

Uw reactie wordt met grote vertrouwelijkheid behandeld.

Jurion Jurion zoekt een ervaren
jurist onderwijsrecht advocaat-medewerker.

**Jurion is een advocatenkantoor gespecialiseerd in het
onderwijsrecht, gevestigd in de binnenstad van Utrecht.**

Uw profiel

- hart voor de onderwijsvrager
- kennis van onderwijsrecht en/of aansprakelijkheidsrecht is een pré

Wij bieden

- een afwisselende praktijk met veel vrijheid
- een kans om actief verschil te maken in de maatschappij

Zie voor meer informatie de vacature op jurion.nl

Meester in onderwijsrecht

De kunst van la vista

Hoe werkt mediation? Paula Boshouwers, mediationadvocaat bij ReulingSchutte in Amsterdam, licht maandelijks een praktijkvoorbeeld door.
Aflevering 24: 'Het zien van de ander.'

Paula Boshouwers

In NRC Handelsblad van 9 mei 2015 schreef wijnrecensent Harold Hamersma over het zogeheten 'la vista'. Dit begrip werd bij hem geïntroduceerd door de inmiddels overleden topchef (bij onder meer La Rive) John Vincke. 'Goede bediening ziet in een oogopslag hoe de tafel ervoor staat, of de gasten tevreden zijn, wat er ontbreekt; om daar onmiddellijk actie op te ondernemen. Of eigenlijk: dat al hebben gedaan, dat is la vista,' aldus Vincke. Hamersma, die net Zweden had bezocht, beschrijft in zijn column hoe hij daar 'hogere school la vista' heeft ervaren: 'In de eerste zaak ontdekte mijn tafeldame een lastig haaltje aan haar nagel, en geen vijl in de tas. Vanuit het niets verscheen er een dichtgevouwen servet op tafel: met nagelvijl.' En: 'In de bar annex kapperszaak bespeurde de ober onze kleine twijfel bij een oester uit het bestelde dozijn. Ongevraagd bracht hij een nieuwe. Op ijs en op een klein eigen bordje.'

De parallel met mediation is snel getrokken. La vista: de kunst van het zien wat de behoefte is van de ander, zonder dat deze het zegt of vraagt. En daar dan iets mee doen. Mijn stelling: la vista is in mediation een essentiële vaardigheid van de mediator én

van de advocaat die zijn cliënt in mediation begeleidt.

Partijen in een conflict hebben 'la vista' over het algemeen zelf niet (meer). De deelnemers hebben vooral oog voor de eigen belangen en niet zozeer voor wat zich aan de andere kant van de tafel afspeelt. Sterker nog, partijen in een conflict proberen hun eigen zienswijze veelal op te leggen aan de ander. Deze zienswijze wordt bovendien gekleurd door de eigen interpretatie van de werkelijkheid, waarbij aannames, bijvoorbeeld over de intentie van of bewegingsvrijheid bij de ander, niet worden gecheckt. Voeg daarbij dat het gesprek meestal ook nog op hoge toon wordt gevoerd, mogelijke oplossingen in de vorm van standpunten worden uitgewisseld en partijen niet duidelijk zijn in waar het ze werkelijk om te doen is. Een cocktail van escalerende factoren.

La vista moet dan van buiten partijen komen. De mediator is daarop getraind. Door tussen de regels door te lezen, respectievelijk te horen en dit vervolgens op een goede manier bespreekbaar te maken. Door aannames en intenties te (laten) checken. Door door te vragen op de onuitgesproken onderliggende belangen van partijen. En door op het juiste moment te acteren op heel kleine non-verbale signalen van partijen. Partijen voelen zich

dan letterlijk gezien en gehoord en meestal maakt dat ze elkaar ook weer gaan zien en (proberen te) begrijpen. La vista zien betekent la vista doen, zeg maar.

Wat door sommigen wellicht als *soft* wordt bestempeld, is in het mediationproces pure noodzaak, omdat het de essentie van het conflict betreft en het conflict hanteerbaar maakt en daarmee oplosbaar. En dit werkt in zakelijke mediations net zo goed als in andersoortige conflicten. Immers, ook bedrijven hebben belangen en ook hun bestuurders, aandeelhouders en toezichthouders willen 'gezien' worden. Dat is nodig om tot een zakelijke oplossing te komen.

Ook advocaten kunnen een belangrijke rol spelen, doordat zij verder af staan van het conflict. La vista is dan tweeledig: weten wat de eigen cliënt nodig heeft en er proberen achter te komen wat belangrijk is voor de andere partij(en). Door dit op een goede manier bespreekbaar te maken en de eigen cliënt daarop voor te bereiden, kunnen in mediation snel meters worden gemaakt.

Probeert u het eens, het heren der toepassen van la vista, en vraag dan aan uw cliënt, uw wederpartij of – 'dichter bij huis' – uw collega, uw vriend of familielid of dat werkte. Tien tegen één dat het u wat oplevert. En daar is toch niets softs aan?

Met online colleges mijn juridische kennis laten groeien!

Het is zomer! U wilt dan toch ook van het mooie weer genieten? Bij de Amsterdam Law Academy is dat mogelijk. Kijk snel op amsterdamlawacademy.nl en laat u verrassen door webcolleges van onze topdocenten aan de UVA en de VU.

Zo houdt u tijd over om uw heg te snoeien!

AMSTERDAM
LAW
ACADEMY

POWERED BY

> Van Boven & Van der Bruggen a d v o c a t e n

Van Boven & Van der Bruggen Advocaten is een modern en op kwaliteit gericht kantoor met een ruim 80-jarige historie. Aan het kantoor zijn acht advocaten verbonden die adequaat administratief worden ondersteund. Het kantoor behoort tot de toonaangevende advocatenkantoren in de regio Midden-Limburg. Ons kantoor bedient een belangrijk deel van de juridische markt in deze regio voor overheden, bedrijven en particulieren. Onze advocaten zijn gespecialiseerd op één of meer rechtsgebieden en bieden op hun terrein hoogwaardige dienstverlening. Het kantoor heeft als eerste in dit arrondissement het kwaliteitskeurmerk van de Stichting Viadicte behaald.

Wij zijn op zoek naar

**een (gevorderde) stagiair(e)
met affiniteit voor straf- en civielrecht**

Voor meer informatie over ons kantoor en onze advocaten verwijzen wij u naar onze website:
www.bovenbruggen.nl.

Uw schriftelijke sollicitatie voorzien van curriculum vitae en cijferlijst kunt u binnen veertien dagen richten aan
mr. P.J.W.M. Theunissen, postbus 15, 6040 AA Roermond,
et@bovenbruggen.nl.

KORTMAN ADVOCATEN

zoekt

collega's

om op zelfstandige basis / in maatschapsverband
ons team te versterken

Wij bieden:

- Een lang bestaand kantoor met naamsbekendheid in Den Haag en omgeving
- Flexibele samenwerkingsvormen
- Volledige kantoorondersteuning
- Specialisten op verschillende rechtsgebieden
- Een prettige werkomgeving

Wij vragen:

Iemand die hecht aan het voeren van een zelfstandige praktijk, maar wel wil werken in een collegiale sfeer, gebruikmakend van elkaars kennis en ervaring.

Neem voor meer informatie contact op met Els Vermeer-Wartna
telefoon: 070 302 4030
e-mail: vermeer@kortmanadvocaten.nl
of kijk op www.kortmanadvocaten.nl

Sobere sociaal-liberaal

Edu Droogleever Fortuijn werd tot zijn eigen verrassing landsadvocaat en stond aan de wieg van Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn.

Robert Stiphout

Edu Droogleever Fortuijn
(1914-1996)

Sinds steden en provincies zich in de veertiende eeuw lieten bijstaan door een vaste advocaat kent wat nu Nederland heet een landsadvocaat. Toen Eduard (Edu) Droogleever Fortuijn de functie in 1965 aanvaardde, trad hij dan ook in een lange traditie.

De in 1914 geboren Edu, oudste van drie kinderen, groeide op in Oegstgeest. Op zijn tiende verhuisde vader Droogleever Fortuijn, net als moeder bioloog, naar China. De kinderen volgden en in China maakte de jonge Edu de Japanse inval mee. Edu keerde als eerste van het gezin terug naar Nederland om er zijn gymnasiumdiploma te halen. Daarop volgde een rechtenstudie in Leiden. Droogleever Fortuijn studeerde af in internationaal recht, en kwam na zijn dienstplicht als artillerieofficier terecht bij het Rotterdamse Nauta en Lambert. Na een jaar als onbezoldigd advocaat verkaste hij naar het Haagse kantoor Nysingh en De Kanter. Rotterdam was hem te commercieel. 'In Rotterdam ging het om poenige zaken, die snel moesten worden afgedaan. Daar was mijn vader te degelijk voor,' vertelt een van zijn kinderen in *Van herenhuis tot hoogbouw* (Den Haag, 2010).

Bij Nysingh legde Droogleever Fortuijn de basis voor zijn carrière als Haags advocaat. Maar voor hij daar goed en wel de vruchten van kon plukken, werd hij opgeroepen om te dienen in Nederlands-Indië. Droogleever Fortuijn was dan wel geen voorstander van de politionele acties waarmee Nederland het gezag over de opstandige kolonie probeerde te herstellen, maar hij was er de man niet

naar om dienst te weigeren. Na drie jaar in de Oost bleek zijn positie bij Nysingh ondanks eerdere toezeggingen vergeven. Nysingh vond wel een nieuwe betrekking voor Droogleever Fortuijn en wel bij het kantoor van landsadvocaat Gerard van der Does.

Droogleever Fortuijn beviel het werk bij Van der Does. Zaken daar betroffen het openbaar bestuur en het algemeen belang en dat paste bij Droogleever Fortuijn, een sociaal-liberaal die zich naast zijn werk onder meer inzette als commissaris om niet bij de Nutsspaarbank en bestuurslid van een woningbouwvereniging voor mindervermogenen. Aan dure kantoren van beroepsgenoten en de steeds hogere tarieven ergerde hij zich. Medewerkers zouden hem later omschrijven als een oerdegelijke man die in driedelig pak, met hoed naar kantoor fietste, thuis lunchte en altijd oog hield voor de gewone Nederlander. 'Als je 'inzake opgemeld schrijven' schreef, kwam hij met je stuk langs. 'Je bedoelt: "Die brief."'

In 1965 volgde hij tot zijn eigen verrassing Van der Does op als landsadvocaat. Geb. Scholten was de beoogd opvolger, maar die verkoos een functie als hoogleraar. Sinds in 1879 bij Koninklijk Besluit was bepaald dat er 'slechts één

Landsadvocaat' mag zijn, waren drie mannen Droogleever Fortuijn in die functie voorgedaan, maar het was onder Droogleever Fortuijn dat de functie zoals we die nu nog kennen vorm kreeg. Zo werd de landsadvocaat niet langer 'aangesteld', is te lezen in *Van herenhuis tot hoogbouw*, maar betrof het voortaan een titulaire erkenning voor de advocaat die geregeld voor de Staat optrad. Zo werd de onafhankelijkheid van de advocaat benadrukt en kreeg de Staat de vrije hand om ook andere advocaten in te huren als dat zo uitkwam.

Droogleever Fortuijn kreeg vooral te maken met zaken voor Defensie en Rijkswaterstaat. Terwijl hij zich boog over aanrijdingen van militairen, botsende schepen, boze vissers en drooggelegde scheepswerven, stond hij aan de wieg van de fusie met Pels Rijcken op 1 januari 1969. Het meer commerciële kantoor van de flamboyante Leo Pels Rijcken en de landspraktijk van de zwijgzame Droogleever Fortuijn vulden elkaar aan.

In 1981 volgde de van Pels Rijcken afkomstige Everhard Korthals Altes Droogleever Fortuijn op als landsadvocaat. Drie jaar later ging Droogleever Fortuijn, op zeventigjarige leeftijd, met pensioen. Tennissend, schaatsend en reizend met zijn vrouw Nineke van Berkum keek hij met plezier terug op zijn tijd als Haags advocaat. In 1996 overlijdt hij, maar in New Babylon, waar landsadvocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn is gevestigd, echoot zijn karakter nog steeds na: 'Van oubollige franje en opsmuk houden we ons verre.'

Johan van Oldenbarnevelt (1594-1639) | Hugo de Groot (1628-1645) | Willem de Groot (1597-1632) | Pieter Paulus (1732-1796) | Willem Bilderdijk (1736-1831) | Joannes van der Linden (1756-1835) | Rutger Jan Schimmelpenninck (1801-1823) | C.F. van Maanen (1809-1846) | Jonas Daniel Meijer (1800-1834) | Tobias Asser (1838-1918) | Abraham Hartogh (1844-1901) | Engelbert Nicolaas de Brauw (1845-1919) | J.P.A.M. Caroli (1859-1909) | Pieter Jelles Troelstra (1840-1920) | Thom Fruin (1869-1945) | Adolphe Edouard Kok (1872-1928) | Johannes Drost (1880-1934) | Johannes van Kuyk (1883-1948) | Al. Visser van IJendoorn (1892-1978) | G.W. van de Does (1894-1972) | Pieter Willem van Doorne (1896-1971) | Hendrik Mulderij (1896-1991) | Otto Vergaalen (1922-1991)

'Als ik het nou maar goed gedaan heb...' Tuchtrechtelijke zorgen kunnen als lastige insecten om uw hoofd zoemen. Kent u het gedragsrecht? Gebruik de lome zomertijd om uw kennis te toetsen.

Trudeke Sillevius Smitt en
Linus Hesselink

ZZZZ ZOMERTUCHTRECHT

1. Terugtrekken

U gaat procederen tegen een man die uw cliënte lastigvalt met roddels op internet. Deze man neemt telefonisch contact met u op over een andere kwestie. U hebt niet in de gaten wie hij is en beantwoordt, zonder een nieuw dossier te openen, per mail zijn vraag. Als u hem daarna namens uw cliënte aansprakelijk stelt, zet de man op Facebook dat hij een aansprakelijkstelling ontving van zijn eigen advocaat...

Wat doet u?

- A. U trekt zich terug uit de zaak van uw cliënte.
- B. U meldt uw cliënte wat zich heeft voorgedaan, maar trekt zich niet terug.
- C. Typisch gedrag voor zo'n man. U gaat door zonder er een woord aan vuil te maken.

2. Te duur pand

Is ons kantoor niet wat schamel, verdienen we niet beter? Mrs. X en Y vonden van wel, maar konden het nieuwe, dure pand toch niet betalen. Reden om kansloze zaken dan maar door te zetten tot aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en stagiaires te pushen zo veel mogelijk toevoegingen binnen te halen. Tot welke tuchtrechtelijke maatregelen leidde dit?

- A. De twee partners werden geschorst voor een jaar, waarvan negen maanden voorwaardelijk.
- B. De twee partners werden geschorst voor een jaar, waarvan drie maanden voorwaardelijk.
- C. Zoals A, en daarnaast werden de betrokken stagiaires voorwaardelijk geschorst voor een maand.

3. Hoofdbedekking

Advocaten mogen een hoofddoek dragen in de rechtszaal.

- A. Dit is onjuist, want in strijd met het Kostuum- en tituluurbesluit rechterlijke organisatie.
- B. Dit is onduidelijk, omdat dat kostuumbesluit net is afgeschaft.
- C. Dat is juist, want de hoofddoek is in de huidige maatschappij een geaccepteerde dracht.

4. Zelf vonnis schrijven

Toen mr. X voor de tweede keer vergat de zaak van zijn cliënt aanhangig te maken, durfde hij daar niet meer mee voor de draad te komen. Hij schreef zelf twee vonnissen en een akte, en stuurde

die aan de cliënt. Met welke maatregel zal hij worden geconfronteerd?

- A. Schraping, want hij ondermijnde het vertrouwen in de advocatuur.
- B. Onvoorwaardelijke schorsing van zes maanden.
- C. Onvoorwaardelijke schorsing van vier maanden, nu hij het verschuldigde zelf wilde betalen.

5. Te contant?

Uw cliënt heeft ruim een ton tegoed van de wederpartij wegens vergoeding van immateriële schade. Dat bedrag komt binnen op uw derdengeldrekening en u betaalt het contant door aan uw cliënt omdat hij een bijstandsuitkering heeft. Hebt u dan iets fout gedaan door de betaling voor de Sociale Dienst te verbergen?

- A. Nee, want vergoeding van immateriële schade mag door de Sociale Dienst niet op de uitkering in mindering worden gebracht.
- B. Ja, want u mag niet vooruitlopen op toepassing van de wet door de Sociale Dienst.
- C. Nee, want u bent niet verantwoordelijk voor het naleven van de informatieplicht van uw cliënt.

omstandigheden en problematiek een bepaalde mate van afhankelijkheid van verweerder hadden'. Deze advocaat werd eerder ook voor ongeoorloofde seksuele toenaderingen onvoorwaardelijk geschorst. Wat staat hem bij de tuchtrechter te wachten? Zal de advocaat...

- ## 7. Eén minuut

U weet heel goed dat u dertig dagen heeft om appel in te stellen van een beslissing van de raad van discipline (art. 56 lid 1 Advocatenwet). U weet ook dat een e-mail er soms een paar seconden, soms één minuut en soms een paar minuten of langer over doet om de adressaat te bereiken. Wat zal het resultaat zijn als het appel één minuut te laat op het mailadres van de griffier binnenkomt?

- ## 8. Boetefeest

Sinds 1 januari 2015 kan de raad van discipline u een geldboete opleggen van maximaal 20.250 euro (art. 48 lid 2 sub c Advocatenwet).

Voor overtredingen van verordeningen kunt u van de deken bestuurlijke boetes krijgen tot maximaal 8.100 euro (art. 45g). Wat is de maximale boete die de deken kan opleggen als toezichthouder Wwft?

- A. 100.000 euro.
B. 1 miljoen euro.
C. 4 miljoen euro.

9. 'Wrok'

Uw cliënte heeft bij de psycholoog een goed gesprek gehad met haar ex. Ze vertelde dat ze wel wist dat ze de kinderen schaadt met dwarsliggen over de omgangsregeling, maar ze zat zo vol wrok over de echtscheiding... Vervolgens slaat de advocaat van de ex uw cliënte bij de rechter met deze ontboezeming om de oren. Maakt zij enige kans bij de tuchtrechter als ze klaagt over die advocaat?

- A.** Ja, zo'n gesprek over de achtergronden van het mislukken van het huwelijk is per definitie vertrouwelijk.
- B.** Nee, omdat de ex zelf deelnam aan het gesprek.
- C.** Nee, zo'n gesprek is alleen vertrouwelijk als dat vooraf is overeengekomen.

Een advocaat schreef in de dagvaarding dat uit een e-mail van de curator 'klip-en-klaar' bleek hoe de vork in de steel zat. De wederpartij wist dat diezelfde curator jaren

later een brief had geschreven waarin hij de situatie heel anders schetste, en diende een klacht in. De advocaat erkent dat hij de ongunstige brief bewust heeft weggelaten, maar zegt te kunnen bewijzen dat die brief niet klopte. Mag de advocaat in de dagvaarding een ondersteunende e-mail noemen en de ongunstige brief verzwijgen?

- A. Ja, het is aan de wederpartij om daar desgewenst mee te komen.
- B. Ja, aangezien de brief niet klopt.
- C. Nee, de advocaat moet de rechter volledig en naar waarheid informeren.

Als u bij meer dan vier vragen fout zit, volg dan snel nog een tuchtrechtensursus of onderwerp u subiet aan peerreviews. Of lees van nu af aan dan toch maar alle tuchtrechtuitspraken helemaal achter in dit blad.

Voorname namen

Het achter elkaar plakken van achternamen is een hardnekkige gewoonte bij het verzinnen van een kantoornaam. Is dat wel zo slim?

Voor- en nadelen van merknamen en tips bij het verzinnen ervan.

Erik Jan Bolsius

Nee, de oude heer De Nerée hoefde de manshoge letters niet te hebben, nu zijn naam niet langer op het dak van het Zuidas-kantoor prijkt. Zijn zegen hadden ze bij het wijzigen van de kantoornaam. Heel origineel opereerde zijn oude kantoor daarbij niet. Het nieuwe Boekel komt voort uit de ingesleten gewoonte om het kantoor bij de eerste achternaam te noemen. De advocaten van Boekel bevinden zich in goed gezelschap, want in de top 50 van Nederlandse advocatenkantoren komt vrijwel geen fantasienaam voor.

Lexence is de enige echte uitzondering. Het Amsterdamse kantoor is mede dankzij zijn radiocommercials (de wet van Lexence) een naam die blijft hangen, een merk. Belangrijk, want bij het online zoeken naar een advocaat moet de consument makkelijk bij het juiste kantoor uitkomen. Dan kan de naam maar beter goed in de mond en in het geheugen liggen.

Bestuursvoorzitter Frederieke Leeflang van Boekel merkte al langer dat dat

ook voor een internationaal opererend kantoor uiterst relevant is: 'We moesten onze naam altijd de eerste keer spellen voor buitenlandse opdrachtgevers of verwijzers. Iedereen struikelde over De Nerée.' Een belangrijke reden voor de nieuwe naam was volgens Leeflang de gewijzigde koers van het kantoor. 'Dit was een mooie manier om te markeren dat we onze bestuursstructuur, winstverdeling, partnership en positionering hebben aangepast.' Leeflang en collega's hebben heel kort overwogen om een heel nieuwe naam te zoeken. 'Een leuk onderwerp voor lange vrijdagmiddagen, maar daarmee gooien we te veel naamsbekendheid weg.' Gelukkig voor hen was de domeinnaam www.boekel.com al in het begin van de internethype geclaimd door een vooruitziende IT'er.

Labré

Leeflangs idee dat je samen een naam verzint, komt overeen met de ervaring van oud-Boekel (De Nerée)-advocaat Tim Boer. Hij startte met een aantal

partners Labré Advocaten: 'Cliënten vragen soms naar de oude heer Labré, maar die bestaat niet. De naam komt voort uit de eerste letters van oprichters (Van) Loo, Andriessen, Boer en Ridder. Als je dat husselt, krijg je Bral of Labr Advocaten, niet handig. Met de "é" erachter zeggen we "én de andere mensen bij ons op kantoor" of "én u". En we zitten in een voormalig scheikundig lab, dat we opnieuw hebben uitgevonden, *lab re-invented*, zou je kunnen zeggen. Hoe je het ook uitlegt, het is een fantasienaam die aansluit op de advocatengewoonte om met eigenamen te werken. Dat wekt vertrouwen.'

Boer en zijn collega's bedachten de naam zelf, in lange avondsessies, onder leiding van een deskundige. Hij is er nog steeds tevreden mee, maar relateert het belang ook. 'Uiteindelijk gaat het cliënten toch om de persoonlijke relatie met hun advocaat en de kwaliteit van de dienstverlening.'

Zo creatief als Labré zijn niet alle nieuwe kantoren. De Breij Evers Boon,

Biesheuvel Jansen, Rutgers & Posch, Van Campen Liem, ze gingen 'het anders doen', om vervolgens direct een paar eigennamen in het marmer te hakken. Merksnaamadviseur Hans Prummel is daar kritisch over. Volgens hem getuigen die namen van het haantjesgedrag waarmee advocaten toch al geassocieerd worden. 'Een naam die uit drie woorden bestaat, is vaak lastig te onthouden. Jammer, want met een goedgekozen naam onderscheid je je meteen. Je kunt er iets over vertellen, er zit een verhaal achter. Zo'n naam kan ook langer mee en je bouwt merkwaarde op, die je kunt verkopen op termijn. Want wat gebeurt er als een van de naamgevende partners vertrekt?'

Hetzelfde geldt voor namen die aan een locatie gebonden zijn. Advocatenkantoor Oudegracht krijgt met een verhuizing een extra kostenpost. Prummel: 'Het kost zo 10.000 euro om een nieuwe naam te verzinnen en de site, briefpapier en kaartjes aan te passen. Om nog maar niet te spreken van de letters op het dak.' Prummel is enthousiast over namen van kantoren als Vondst ('goed bedacht, zitten ze ook nog dicht bij het Vondelpark?'), Pact ('beekt lekker, sterk'), SOLV ('mooie naam, er zit een waarde in') en Lawfox ('sluw, dat hoort bij een advocaat').

Haantjesgedrag wil Koos Weijers het gebruik van achternamen niet noemen, 'hooguit egostrelend', maar deze Rot-

Tips bij het kiezen van een nieuwe naam

Hans Prummel van De Naamafdeling ontwikkelt beroepsmatig namen voor organisaties, bedrijven, producten en diensten. Zijn tips:

- 1 'Uitzonderingen daargelaten vraagt de keuze voor een merknaam om een zorgvuldige en gestructureerde aanpak. Dat doe je niet tijdens een vrijmibo.'
- 2 'De naam moet iets over je kantoor zeggen. Wat onderscheidt jullie in aanpak, benadering en/of doelgroep? Bij voorkeur op een creatieve en associatieve manier.'
- 3 'De naam moet iets betekenen. Een afkorting communiceert niets.'
- 4 'Wees anders. De naam is het eerste waarmee je als kantoor online wordt gevonden. Een onderscheidende naam wordt eerder gekozen.'
- 5 'Gebruik niet je eigen naam. Dit is niet onderscheidend, het zegt niets over je merk en is vaak tijdelijk.'
- 6 'Bouw aan een merk. Een sterke merknaam zorgt voor onderscheid en bouwt waarde op en maakt het interessanter voor eventuele verkoop.'

terdamse advocaat maakt het wel bont, want zijn achternaam prijkt op de gevel van twee verschillende advocatenkantoren. 'Toen ik in goed overleg vertrok bij SørensenWeijers & Co, had het kantoor niet direct een nieuwe naam. Ze nemen

de tijd en verbinden intussen cliënten die voor mij bellen door naar mijn nieuwe kantoor, Weijers Ettema Advocaten. Fantasienamen zie ik zelf als een nieuwwerwetse modegril. Je achternaam in de kantoornaam leidt, zeker voor kleine kantoren, tot meer herkenbaarheid.' De Amsterdamse advocaat Barry Meruma is het daar niet mee eens. Hij verzond de naam HABITAT advocaten en juristen: 'Het kantoor moet juist loskomen van mijn naam. Habitat, de woonomgeving, is de corebusiness van ons kantoor. Dat kunnen cliënten goed onthouden. En daarnaast googelen ze op mijn achternaam, zo bereiken ze ons op twee manieren.'

Een Utrechts kantoor dat recent van naam veranderde, ging lang door het leven als Advokatenkollektief. Onderscheidend, maar toch wilden ze er vanaf, al was het maar vanwege de ouderwetse spelling. Het werd Sprengers Advocaten. Naamgever Loe Sprengers: 'We hebben lang gesproken over een fictieve naam, maar alle suggesties stuitten op weerstand, totdat uiteindelijk iemand Sprengers opperde. Die sloeg aan omdat de naam een link heeft met de historie van het kantoor. Als ik ooit stop, zien we het dan wel weer. Uiteindelijk worden de meeste advocaten toch op hun eigen naam gevonden, dus zo belangrijk is het niet.' Dat zijn achternaam nu op de gevel staat, vleide hem wel, geeft Sprengers toe.

advertenties

mr H.L. van Lookeren Campagne cassatieadvocaat

- cassatie-quick scan (eisend en verwerend)
 - cassatieadvies (uitgebreid, eisend en verwerend)
 - second opinions (eisend en verwerend)
 - cassatieprocedures (eisend en verwerend)
- uiteraard in overleg met de zaaksadvocaat ook op toevoegingsbasis, waar mogelijk!

Postbus 91472
2509 EB Den Haag
tel: (070) 383.67.80, fax: (070) 385.52.77
info@hlvanlookeren.demon.nl
<http://www.advocatenkantoorvcl.nl/>

Meer dan 25 jaar ervaring

Van der
Loeff familierecht
Advocaten

in een nieuw kantoor

www.vanderloeff.nl | A.J. Ernststraat 595 E | Amsterdam

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Ondernemend pand in
Utrecht-Oost heeft ruimte voor:

- Zelfstandig advocaat
- Samenwerking advocaten/
professionals

In dit pand is o.m. Van den Brink
& Luttikhuis advocaten gevestigd.

E.J. van den Brink
Adres: Burg. Reigerstraat 77
Tel. 06 - 538 168 90
info@bladadvocaten.nl

DE ROOS & PEN

De Roos & Pen is één van de oudste strafrechtkantoren van Nederland. Het kantoor is gespecialiseerd in financieel-economisch strafrecht en geldt binnen en buiten Nederland als autoriteit op dit gebied. Daarnaast is de commune strafpraktijk nooit helemaal verdwenen.

Wij zijn op zoek naar:

EEN MEDEWERKER en EEN GEVORDERD ADVOCAASTAGIAIR

Noodzakelijk is (ruime) ervaring in het strafrecht en affiniteit met het financieel-economisch strafrecht.

CRIMINAL DEFENCE LAWYERS

(Digitale) Reacties kunt u
binnen 14 dagen richten aan:
Inge Jongeneel
Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam
jongeneel@deroospen.nl

PALTHE OBERMAN advocaten

specialisten in arbeidsrecht

PALTHE OBERMAN is een advocatenkantoor, dat zich richt op het arbeidsrecht in brede zin, geschillen binnen professionele samenwerkingen en het ambtenarenrecht. PALTHE OBERMAN maakt deel uit van L&E Global, een wereldwijde internationale alliantie van boutique firms (www.leglobal.org). Ons kantoor zoekt ter versterking van haar groeiende nationale en internationale praktijk:

een (beginnend) advocaat-medewerker arbeidsrecht

Functie-eisen:

- Master Nederlands recht, bij voorkeur arbeidsrecht, met goede studieresultaten;
- 3 à 5 jaar ervaring in het arbeidsrecht binnen een gerenomeerd advocatenkantoor;
- uitstekende beheersing van de Nederlandse en Engelse taal;
- goede sociale vaardigheden;
- ambitieus en ondernemend.

Voor sollicitaties en informatie:

mr. Marcus Draaisma
E draaisma@paltheoberman.nl
T 020-3446100
Kijk voor de volledige vacaturetekst op: www.paltheoberman.nl

SCHOUTEN - ADVOCATEN SINDS 1974

Voor uitbreiding van ons kantoor zoeken wij:

Advocaten

gespecialiseerd in één van de volgende rechtsgebieden:

Bouw/Bestuursrecht, Fiscaal Recht, IE, Letselschade

Wij vragen en bieden:

- > Kwaliteit en intelligentie in de beroepsuitoefening;
- > Collegiale en prettige werkhouding gericht op synergie;
- > Persoonlijke uitstraling die andere mensen aanspreekt.

Bovengemiddeld goede advocaten met tenminste 7 jaar ervaring, die graag, binnen een goedlopend kantoor met veel relaties en bewezen marketing, goede faciliteiten en lage gedeelde kosten, hun bestaande praktijk voor eigen rekening willen voortzetten en uitbouwen, worden uitgenodigd te reageren.

Opstartfaciliteiten beschikbaar.

Voor nadere informatie kunt u binnen of buiten kantooruren contact opnemen met mr. R.S. Schouten op 06 - 24 22 31 85. Uw schriftelijke reactie kunt u zenden aan: mr. R.S. Schouten, Slotlaan 72, 3701 GP Zeist of per e-mail aan rsshouten@schouten-advocaten.nl.

www.schouten-advocaten.nl

ORDEBERICHTEN

Verschoningsrecht advocaten bij (feiten)onderzoek

Naar aanleiding van het ordebericht 'Fraudeonderzoek door advocaten' in het *Advocatenblad* van april 2015 zijn vragen gesteld aan de NOvA over de reikwijdte van het verschoningsrecht. Om onduidelijkheden weg te nemen, benadrukt de NOvA dat het verschoningsrecht van toepassing is op (feiten)onderzoeken die advocaten verrichten in het kader van advocatuurlijke bijstand en advisering aan hun cliënten.

Immers, het verschoningsrecht vindt zijn grondslag in het algemeen geldend rechtsbeginsel dat eenieder zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking van het besprokene om bijstand en advies moet kunnen wenden tot onder meer een advocaat (vgl. HR 1 maart 1985, NJ 1986, 173).

Volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad strekt het verschoningsrecht zich in de regel uit tot al hetgeen aan de advocaat in zijn hoedanigheid is toevertrouwd.

Advocatuurlijke feitenonderzoeken kenmerken zich erdoor dat (feitelijke) gegevens aan de advocaat (in die hoedanigheid) ter beschikking worden gesteld. Vervolgens selecteert en beoordeelt de advocaat de juridisch relevante feiten teneinde de cliënt te adviseren over diens juridische positie en bij te staan in lopende of toekomstige procedures en/of optreden door autoriteiten. Op dergelijk advocatuurlijk feitenonderzoek, dat plaatsvindt binnen een juridische context, is het verschoningsrecht zonder meer van toepassing.

@ADVOCATENORDE

Gelukkig! De Algemeen secretaris van de @Advocatenorde blijkt aanzienlijk minder te verdienen dan de Balkenendenorm.

@janvlu1

@Advocatenorde Volgens mij moet VdSteur met concrete voorbeelden ingelicht worden. In familieznk werk je regelmatig voor fors minder.

@afbadvocatuur

Advocaat of waarnemend curator? Het maakt nogal een verschil: <http://t.co/fURybRvpC2>. @Advocatenblad @Advocatenorde @RaadvDiscipline

@reinierjk

COLOFON

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Nederlandse orde van advocaten

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten. De Orde verzorgt de rubrieken Van de Orde, Geschillencommissie, Tuchtrecht, Transfers en de column Ten slotte van de landelijke deken.

Samenstelling algemene raad Nederlandse orde van advocaten

- Walter Hendriksen (algemeen deken)
- Bart van Tongeren (plaatsvervangend deken)
- Hans Vogels
- Marjan van der List
- Bert Fibbe
- Bernard de Leest
- Ruben Alderse Baas

Bureau van de Orde
Raffi van den Berg (algemeen secretaris)

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 – 335 35 35
Fax 070 – 335 35 31
E-mail info@advocatenorde.nl
KvK-nummer: 27339260
BTW-nummer: NL002872833B01
Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Helpdesk
helpdesk@advocatenorde.nl
Tel. 070-335 35 54

Twitter
@Advocatenorde

LinkedIn
Nederlandse orde van advocaten

Facebook
Nederlandse orde van advocaten

ORDEBERICHT

Bijeenkomst systeemkoppeling advocatuur

In het kader van de digitalisering van de Rechtspraak – die volgend jaar stapsgewijs zijn intrede zal gaan doen – zal er vanuit de Raad voor de rechtspraak een systeemkoppeling worden gemaakt waarbij voor advocatenkantoren de mogelijkheid bestaat op aan te sluiten. Deze *system2system*-koppeling biedt u de mogelijkheid om in uw eigen, vertrouwde softwareomgeving te blijven werken. Data worden vanuit deze omgeving rechtstreeks aan het systeem van de Rechtspraak geleverd. Softwareleveranciers zijn druk bezig de markt aan het verkennen en de benodigde software te ontwikkelen.

Om partijen bij elkaar te brengen en informatie uit te wisselen, organiseert de Nederlandse orde van advocaten op **donderdag 2 juli a.s. om 15.00 uur** een bijeenkomst bij Van Doorne aan de Jachthavenweg 121 te Amsterdam. Het programma van de middag ziet er als volgt uit:

- 15.00 uur: Inloop
- 15.30 uur: Opening
- 15.40 uur: Presentaties
- 16.30 uur: Paneldiscussie
- 17.15 uur: Afsluiting en borrel

Wegens beperkte ruimte vragen wij u zich alleen aan te melden indien uw kantoor sterke interesse heeft voor een systeemkoppeling en reeds gebruikmaakt van specialistische juridische kantoorsoftware. Van uw kantoor is er plaats voor maximaal twee afgevaardigden en bij voorkeur personen die over de ICT gaan.

Aanmelden voor de bijeenkomst kan tot 29 juni a.s. door het sturen van een bericht naar kei@advocatenorde.nl.

DEKENBERAAD

Derdengelden

Twee digitale handtekeningen verplicht bij digitale betalingen rekening stichting derdengelden

In het eerste kwartaal van 2014 is iedere advocaat schriftelijk door de deken geïnformeerd over de verplichtingen rondom de stichting derdengelden. Hierbij is onder meer uitleg gegeven over de procedure voor betalingen van een rekening van de stichting derdengelden. Voor digitale betaling gold destijds dat één bestuurder digitaal mocht autoriseren, onder de voorwaarde dat in het dossier de schriftelijke goedkeuring voor de betaling was vastgelegd van twee bestuurders.

De ontwikkeling rondom digitale betalingen heeft sindsdien niet stilgestaan. Zo is het tegenwoordig bij alle grote Nederlandse banken mogelijk om digitale betalingen door twee bestuurders te laten autoriseren. Nu dit bij alle grote Nederlandse banken mogelijk is, zijn de deken van mening dat alle digitale betalingen van een rekening van de stichting derdengelden ook op die wijze dienen plaats te vinden. Een digitale overboeking met één autorisatie en schriftelijke goedkeuring van twee bestuurders in het dossier wordt niet meer toegestaan.

De twee bestuurders kunnen de taak zelf voor de overboeking zorg te dragen niet overdragen, niet aan andere advocaten/niet-bestuurders en niet aan andere medewerkers van kantoor. Dat was onder de oude regeling ook al zo. Een stichting kan meerdere bestuurders benoemen opdat er altijd twee bevoegde bestuurders beschikbaar zijn om betalingen te verrichten.

TRANSFERS

Wie, wat, waar?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

BREED SPECIALISME

Pensioenrechtadvocaat **Robin van der Ham** (41) trad onlangs in dienst bij het Amsterdamse Loyens & Loeff, waar advocaten, fiscalisten en notarissen binnen alle rechtsgebieden samenwerken. 'Pensioenrecht is pas goed te beoefenen als ook kennis van het algemene contractenrecht, het verzekeringsrecht en de Wft – financieel recht – scherp op het netvlies staan. Het is voor mij een sport cliënten met lastige pensioendossiers met grote financiële belangen verder te helpen. Met de huidige discussie over een toekomstbestendig pensioenstelsel blijft pensioen commercieel gezien een grote uitdaging in de Nederlandse markt. Ik blijf daarvoor graag juridische oplossingen en creatieve, pragmatische ideeën aandragen.'

GROTERE AMBITIES

Maarten Lameris (32), gespecialiseerd in ondernemingsrecht en verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht, werkte na zijn opleiding acht jaar bij een middelgroot advocatenkantoor voordat hij onlangs overstapte naar BANNING in Den Bosch. 'Ik heb er veel geleerd, maar na een verlate *seven-year itch* was het tijd voor een groter kantoor. Bij BANNING hoop ik de basis te vinden om me door te ontwikkelen als zelfstandig advocaat met een eigen praktijk, al dan niet binnen een maatschap. Er komt een nieuwe vestiging van BANNING in Amsterdam, waar ik kan pionieren. Dat is een mooie uitdaging.'

NAAR ANDER
KANTOOR

Aerts, mr. E.: Mannaerts Appels Advocaten te Tilburg
Andries, mr. D.H.: Claassen Advocaten te Eindhoven
Baas, mw. mr. C.G.M.: Anderz Advocaten te Bergen op Zoom
Berendse-de Gruijl, mw. mr. I.H.E.M.: Advocatenkantoor De Gruijl te Rotterdam
Berg, mr. G.F. van den: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Boer, mr. P. de: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch
Bollen, mw. mr. S.P.A.: Yes Advocaten te De Bilt
Bosch, mw. mr. G.G.: BANNING N.V. te Den Bosch
Brenders, mw. mr. E.J.M.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht
Bressers, mw. mr. K.H.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Eindhoven
Burgers, mr. T.: DLA Piper Nederland N.V. te Amsterdam
Campen, mr. A.C. van: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
d'Hont, mw. mr. I.M.: Advocatenkantoor Visser te Breda
Dekkers, mw. mr. H.J.L.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Dezentjé, mw. mr. M.J.: BANNING N.V. te Den Bosch
Eikenhout, mw. mr. F.I.: Van Diepen Van der Kroef advocaten te Haarlem
Engelen, mr. S.B.M.A.: Valuas Advocaten en Mediators te Venlo
Evers, mw. mr. A.C.D.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Geelhoed, mw. mr. P.J.A.: Van der Goen Advocaten te Soest
Graaf, mr. A.J. van der: Willems Advocaten & Rechtsanwältte N.V. te Amsterdam
Ham, mr. R.F. van der: Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam
Hartog, mr. S. den: Derains & Gharavi te Parijs/Frankrijk
Hattem-Kuljanski, mw. mr. H. van: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Rotterdam
Heesen-Laclé, mw. mr. Z.D.: Provincie Noord-Holland te Haarlem

Hendrickx, mr. J.J.M.: BANNING N.V. te Den Bosch
Hendrix, mw. mr. B.A.M.: Beckers & Bergmans te Sittard
Hensen, mw. mr. S.L.R.: Linders Advocaten te Valkenburg
Heijden, mw. mr. I.M. van der: Pels Rijcken & Droogleeuw Fortuijn N.V. te Den Haag
Heijer-Konings, mw. mr. H.A.M. den: Loyal te Amsterdam
Hutten, mr. A.H.P. van: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Kattestaart, mw. mr. E.: Lex Certa Advocaten te Rotterdam
Kempenaar-van Ittersum, mw. mr. J.W.: Talsma Van den Eshof Advocaten te Dronten
Lameris, mr. M.F.: BANNING N.V. te Den Bosch
Lesmeister, mw. mr. L.D.H.: Groen Caubo Montessori Advocaten te Almere
Leijzer, mw. mr. R.J.T.: Leijzer & Visschers Advocaten te Zutphen
Linssen, mw. mr. N.J.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Logten, mr. M.J.V. van: BANNING N.V. te Den Bosch
Megen, mw. mr. S. van: GH Advocaten te Boxmeer
Meulen, mr. M. van der: SWG Advocaten te Rosmalen
Meijer, mw. mr. C.J.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Nijhuis, mr. D.K.: Van Boekel & Nederlof Advocaten te Tilburg
Osch, mr. H.W. van: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Eindhoven
Poort, mr. B.: Weebers Vastgoed Advocaten N.V. te Eindhoven
Proenings, mw. mr. L.: Vogelaar & Van Rooij Advocaten te Deurne
Roemen, mw. mr. T.R. van: Jones Day te Amsterdam
Rijken, mw. mr. E.C.M.: BANNING N.V. te Den Bosch
Schaaf, mw. mr. L.H. van: Lily's Law te Utrecht
Schrik, mw. mr. Y.: OMVR adocaten + notarissen te Ermelo
Segbert, mr. D.A.H.: Meester Advocaten te Amsterdam
Simonetti, mr. S.: Holland van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Amsterdam
Simonova, mw. mr. E.M.: Berkenbast Advocatuur te Leeuwarden
Smits, mw. mr. J.A.: Lex Certa Advocaten te Rotterdam
Steenhoven, mw. mr. M. van den: M.: Van Wassenaer Wytema Letselschade – advocaten en mediators te Haarlem
Stekhuizen, mw. mr. S.: LS Liber

Advocaten te Heerlen
Thijssen, mr. I.R.J.: Jaeger Advocaten-Belastingkundigen te Amsterdam
Toonders, mw. mr. M.I.J.: Linssen c.s. Advocaten te Tilburg
Veenstra, mr. S.: De Boer & Egberts Advocaten te Leeuwarden
Ven-Meier, mw. mr. B.K. van de: Vlaskamp Advocaten B.V. te Amersfoort
Verblact, mr. mr. A.M.C.C.: La-Law.nl te Amsterdam
Verbruggen, mr. A.: Jones Day te Amsterdam
Verschuur, mr. G.J.W.: Van Iersel Luchtman N.V. te Den Bosch
Voet-van de Wijdeven, mw. mr. S.M.T.M.: Simmons & Simmons LLP te Amsterdam
Vijftigschild, mw. mr. C.J.M.: DLA Piper Nederland N.V. te Amsterdam
Vijverberg, mr. W.L.: Lent & Staehelin te Genève/Zwitserland
Witsmeere, mw. mr. J.M.: Du Fosse Sanders Vullings Advocaten te Eindhoven
Yousef, mr. G.: Gabriël Advocatuur te Enschede
Zwart, mr. B.D.A.: Rechtstaete Vastgoedadvocaten & Belastingadviseurs B.V. te Amsterdam

NAAR NIEUW(E) KANTOOR OF ASSOCIATIE

AAB Advocatuur (mr. J.R.E. Alberts te Amsterdam)
Advocatenkantoor mr. J.A. Wesdorp (mw. mr. J.A. Wesdorp te Almere)
Advocatenkantoor Prins (mw. mr. J.W.G. Prins te Amsterdam)
Advocatenkantoor Urecht (mw. mr. M.C. Hendrikse te Amsterdam)
Al-Lex (mw. mr. A.M. Leenders te Eindhoven)
Aleida Advocatuur (mw. mr. L.E. Bander te Donkerbroek)
Alpinvest Partners N.V. (mr. E.H. Vink te New York/Verenigde Staten)
Allen & Overy LLP (mr. N.M.D. van der Aa te New York/Verenigde Staten)
Allen & Overy (mr. A.W.F. Schoorl te Doha/Qatar)
Baker & McKenzie (mw. mr. C.C.M. van Bracht te Milano/Italië)
Broadcast Technology Holding B.V. (mr. P. Burger te Hilversum)
Coutinho, Advocaat (mw. mr. M.G. Countinho te Diemen)

Dallinga Advocatenpraktijk B.V. (mr. J.S. Dallinga te Alkmaar)
EY Ernst & Young Solutions LLP (mw. mr. S. Hoeve-Ouchan te Singapore)
Flipse en Schinkel Advocaten (mw. mr. S.I. Schinkel te Deventer)
Hendrix Law (mr. K.J. de Rooij te Amsterdam)
Het Rond Advocaten (mr. G.J.M. Lussenhoven en mw. mr. C. Waanders te Zeist)
I.H. Fiscal Plus B.V. (mw. mr. I.M.G. Heuzé te Rotterdam)
Jelsma advocatuur (mr. R.S. Jelsma te Amsterdam)
Kool Advocatuur (mr. R.A.A. Kool te Alkmaar)
Lagemaat Advocatuur (mr. A.C. Lagemaat te Amersfoort)
Lap en Hofmans Advocaten (mr. J.A.N. Lap en mr. B.J.F. Hofmans te Malden)
Lexio (mr. J.W.A. Bergevoet te Warmond)
Loyens & Loeff Singapore LLP (mr. J.H. Ottervanger te Singapore)
Meesters aan de Maas Advocaten (mw. mr. M.P.G. Rietbergen, mw. mr. A.C. van Severen, mr. C.W.M. Jansen, mw. mr. N. Stolk te Rotterdam)
Meijering Advocatuur (mw. mr. K.I. Meijering te Haarlem)
mr. J.W.C. Berk (mr. J.W.C. Berk te Papendrecht)

mr. S.C. van Putten (mw. mr. S.C. van Putten te Amsterdam)
M.V.W.A. (mr. M.M. van Woensel te Breda)
Neslo Advocatuur (mw. mr. J.A. Neslo en mw. mr. S.N. Ali te Almere)
Peerboom Advocatuur (mr. A.J. Peerboom te Eindhoven)
Repleck (mw. mr. Q. Overijnder te Monnickendam)
Roozeboom Advocatuur & Mediation (mw. mr. A.W.M. Roozeboom te Schiedam)
Stichting Rechtsbijstand ZLM (mw. mr. W. Spa-Brinkhuis te Goes)
Trivy (mw. mr. J.M. van Poelgeest te Amsterdam)
Van Pelt Advocatuur (mw. mr. E.M. van Pelt te Tilburg)

UIT DE PRAKTIJK

Asker, mr. M. Amsterdam 01-06-2015
Blok-Baas, mw. mr. S. Poortugaal 01-06-2015
Bouter, mw. mr. J.C. deAmsterdam 01-06-2015

TWEE VRIENDEN, ÉÉN PRAKTIJK

De bevriende advocaten **Diederik van Omme** (39) en **Kevin de Rooij** (36) begonnen op 1 mei een eigen praktijk in Amsterdam: Hendrix Law. De Rooij: 'Diederik was werkzaam als partner bij een strafrechtkantoor en ik als *salaried partner* bij een civielrechtelijk kantoor, maar we hadden eigen ideeën over professionele rechtsbijstand en wat cliënten daarvoor moeten betalen.' De Rooij: 'Ons kantoor straalt uit waar we voor staan en wie we zijn – doortastend en resultaatgericht – en we hebben alle processen in eigen hand.' Van Omme: 'We kunnen elkaars expertise inzetten, van ondernemingsstrafrecht tot ondernemings- en contractenrecht. Dat we goede vrienden zijn, maakt het werk nog leuker.'

ZELFSTANDIG, MAAR NIET ALLEEN

Na drie jaar bij een middelgroot advocatenkantoor gewerkt te hebben, begon **Lise Proenings** (28) per 1 juni als zelfstandig advocaat op het gebied van onder meer familierecht en letselschade bij Vogelaar & Van Rooij Advocaten in Deurne, waar zelfstandige advocaten in samenwerkingsverband werken. 'Ik heb de vrijheid zelf te bepalen hoe ik mijn cliënten help én de mogelijkheid tot overleg met twee kantoorgenoten. Ideaal. Ik ben in Deurne geboren en er na mijn studie weer gaan wonen: de perfecte plek om iets op te bouwen. Ik draag graag bij aan de ontwikkeling van deze praktijk tot toonaangevend kantoor in de regio.'

Bras, mr. A.D.M. Singapore
06-05-2015
Brink, mw. mr. E.J. van den
Brussel 19-05-2015
Buys, mw. mr. C.A. Amsterdam
02-06-2015
Corsten, mr. E.C.P.E.M.
Eindhoven 07-05-2015
Deursen, mw. mr. K.M.J.G. van
Amsterdam 28-05-2015
Dings, mw. mr. M.P.A.J. Den
Haag 25-05-2015
Disseldorp, mr. W. Amsterdam
15-05-2015
Dorant, mw. mr. J.B.S.
Amsterdam 01-06-2015
Engels, mw. mr. W.J.M. Tilburg
01-06-2015
Engelsma, mr. J. Amsterdam
03-06-2015

Es, mr. M.J. van Oss 27-05-2015
Galen, mr. A.C. van Nieuwegein
01-06-2015
Haasteren, mw. mr. S.M. van
Zoetermeer 01-06-2015
Heemskerk, mr. P. Amsterdam
01-06-2015
Henneman, mr. R. Amsterdam
01-06-2015
Honert, mw. mr. F.M.J.
Amsterdam 01-06-2015
Hulsbosch, mw. mr. M.J. Den
Haag 03-06-2015
Ketelaars, mw. mr. E.E.A.
Rotterdam 13-05-2015
Klinkhamer, mr. R.J.H. Etten-
Leur 15-05-2015
Knoppers, mr. S.S. Rotterdam
26-05-2015
Kolk, mw. mr. D. van der Vught

01-06-2015
Krouwel, mw. mr. M. Den Haag
02-06-2015
Lantain, mw. mr. V.A.E.
Amsterdam 18-05-2015
Loo, mw. mr. D.J.B.
Hoensbroek 01-06-2015
Monterie, mr. C.R.N. Voorburg
18-05-2015
Pera, mw. mr. E. Amsterdam
01-06-2015
Platvoet, mr. M.M. Venlo
01-06-2015
Poerbodipoero-van
Gisbergen, mw. mr. C.M.M.
Den Haag 01-06-2016
Ponsioen, mw. mr. C.E.C.J. Den
Haag 01-06-2015
Posthumus Meyjes, mw. mr.
A.A. Den Haag 01-06-2015

Queis, mw. mr. B. Sittard 01-
06-2015
Schneider, mr. P.J. Amsterdam
06-05-2015
Schuurmans, mw. mr. D.M.C.
Voorburg 01-06-2015
Semeijns de Vries van
Doesburgh, mw. mr. C.J.
Amsterdam 01-06-2015
Shulamith van der Hart, mw.
mr. S. Amsterdam 02-06-2015
Sommeren, mw. mr. D.J.G.G.
van Oss 20-05-2015
Stallaert, mw. mr. T.C.M.
Amsterdam 09-05-2015
Strietman, mw. mr. G.F.
Rotterdam 01-06-2015
Tang, mw. mr. L.F. Amsterdam
16-05-2015
Thewessen, mw. mr. J.M.N.

Naaldwijk 01-06-2015
Tweel, mr. R.J.M. van den Den
Haag 01-06-2015
Waal, mw. mr. A.M.M. de
Bergen op Zoom 31-05-2015
Weerts, mr. R.J.F.H. Kerkrade
15-05-2015
Welgraven, mw. mr. M. Holten
31-05-2015
Werkhoven, mw. mr. M.L.A.
van Den Haag 01-06-2015

OVERLEDEN

Oosterom, mw. mr. M. Den
Haag 12-05-2015
Scheidema, mr. A. Groningen
30-03-2015
Tauvnaar, mr. E.S. Amsterdam
07-03-2015

UITSPRAKEN

Van de tuchtrechter

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit Hester Uhlenbroek, Ed van Liere, Peter Drion, Harro Knijff, Carel Gaaf en Robert Sanders. De letterlijke tekst van de uitspraken is te vinden op tuchtrecht.nl.

NO CURE NO PAY

- Hof van discipline, 16 december 2013, zaaknr. 6851, ECLI:NL:TAHVD:2013:360.
- Gedragsregel 25 lid 2.
- Een *no cure no pay*-afpraak, onduidelijke werkzaamheden declareren en eerdere tuchtrechtelijke veroordelingen leiden tot schrapping.

Klager ondertekende een verklaring waarin mr. X als getuige werd vermeld: degene die het beslag op een bankrekening teniet zou doen, zou een commissie ontvangen van 100.000 gulden (45.378,02 euro) en de deblokering zou in principe geschieden op basis van *no cure no pay*. Klager maakte een procedure aanhangig tegen mr. X. Mr. X beriep zich op de verklaring en vorderde in reconventie het bedrag van de commissie. Klager stelt dat de *no*

cure no pay-afpraak in strijd is met de gedragsregels en dat mr. X een hoge vergoeding vorderde voor niet-verrichte werkzaamheden.

Het hof oordeelt dat de verklaring niet anders kan worden uitgelegd dan een verboden *no cure no pay*-afpraak. Mr. X onderbouwt bovendien op geen enkele wijze dat zijn werkzaamheden een dergelijk bedrag rechtvaardigen; er is zelfs niet gebleken dat hij de opheffing van het beslag heeft bewerkstelligd. Daarmee heeft mr. X de integriteit geschonden en het vertrouwen in de advocatuur zeer ernstig geschaad.

Deze klacht staat niet op zichzelf. In twee andere klachtzaken waarin het hof gelijktijdig uitspraak doet, heeft mr. X ook verregaand in strijd met artikel 46 Advocatenwet gehandeld. Bovendien is mr. X al meerdere malen tuchtrechtelijk veroordeeld.

Schrapping en openbaarmaking daarvan.

ONRECHTMATIG VERKREGEN CORRESPONDENTIE

- Hof van discipline, 7 juli 2014, zaaknr. 6973, ECLI:NL:TAHVD:2014:214.
- Gedragsregel 12.
- Een advocaat hoort in beginsel geen gebruik te maken van correspondentie tussen de wederpartij en diens advocaat.

Mr. X bracht als advocaat van de wederpartij een e-mail van klager aan diens advocaat in het geding. De raad gaf hiervoor een enkele waarschuwing.

Het hof stelt vast dat mr. X niet betwist dat hij de e-mail heeft overgelegd zonder voorafgaande toestemming van klager, diens advocaat of de deken. Er is

niet gebleken dat de e-mail op rechtmatige wijze in het bezit van mr. X is gekomen. Dat hij de e-mail van zijn cliënt heeft ontvangen, neemt de onrechtmatigheid van het bezit niet weg. Hij had bij de advocaat van klager dienen te verifiëren of de e-mail rechtmatig in het bezit van zijn cliënt was gekomen. Het staat daarom vast dat mr. X wist dat de e-mail op onrechtmatige wijze was verkregen.

Ook rechtmatige verkrijging zou geen rechtvaardiging voor gebruik ervan zijn, gelet op de vertrouwelijke aard van de e-mail. Niet alleen het belang van de cliënt bepaalt of een stuk als het onderhavige in geding kan worden gebracht (zie ook HR 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:942). Gelet op de onmiskenbare vertrouwelijke aard van de correspondentie van advocaat en cliënt behoort de advocaat van de wederpartij daarvan in beginsel geen kennis te nemen of gebruik te maken. De plicht om

deze vertrouwelijkheid te respecteren weegt zwaarder dan die geldt voor confraternele correspondentie.

Van de inhoud van deze laatste correspondentie draagt de advocaat immers juist wel (rechtmatig) kennis.

Een uitzondering op het beginsel dient door de gebruiker aannemelijk te worden gemaakt. Zo'n uitzondering kan bestaan als er een conflict van belangen is en de waarheidsvinding dringend noopt tot het overleggen van die correspondentie. Of deze uitzondering zich voordoet verdient pas overweging als de advocaat voorafgaand aan het in het geding brengen van die correspondentie de advocaat van de wederpartij om toestemming heeft gevraagd. Dan moet worden onderzocht of kan worden volstaan met het weergeven van een zakelijke vermelding of van relevante passages. Voor het citeren van passages dan wel het overleggen van kopieën is pas plaats als de advocaat van de wederpartij de inhoud ervan (in eigen bewoordingen uitgedrukt) niet als juist erkent. Alleen dan komt de zaak in een bewijsfase.

Als het overleg niet tot een oplossing leidt, vindt raadpleging van de deken als bemiddelaar plaats, wat tot een vruchtbaar resultaat kan leiden.

Vergelijk HvD, 18 februari 2013, 6421, ECLI:NL:TAHVD:2013:137 (confraternele correspondentie); HvD 10 december 2012, 6317, ECLI:NL:TAHVD:2012:YA4213 (geheim te houden stukken uit mediation); HvD 1 november 2013, 6718, ECLI:NL:TAHVD:2013:291 (dekenconsultatie); en HvD 18 november 2011, 5884, ECLI:NL:TADRAMS:2011:1 (waarin sprake is van de uitzonderingssituatie).

Bekrachtiging van de beslissing van de raad: enkele waarschuwing.

FASTSTELLEN VAN OPDRACHTGEVER

- Hof van discipline, 3 februari 2014, zaaknr. 6816, ECLI:NL:TAHVD:2014:72.
- Gedragsregels 26 en 35.
- Een advocaat dient expliciet vast te stellen wie zijn opdrachtgever is.

Klager wilde met (25) andere bewoners procederen tegen Rijkswaterstaat ter verkrijging van vergoeding van schade ontstaan aan hun woningen. Klager en mrs. X spraken af dat de dossiers van de andere bewoners zouden worden opgevraagd en dat in eerste instantie zou worden onderzocht of de verjaring van de vordering moest worden gestuit. Daarna schreven mrs. X aan klager dat zij in zijn opdracht handelden, waarbij tevens de bandbreedte van de tarieven werd vermeld. Klager ging vervolgens met vakantie, wat mrs. X bekend was. Zij beschikten over zijn e-mailadres en mobiele telefoonnummer.

Mrs. X bestudeerden daarna zowel het dossier van klager als van de andere bewoners en brachten daarin advies uit: voor elk van de gedupeerden stelden zij een notitie op omtrent de verjaringskwestie. Klager werd verzocht de notities te verspreiden. Mrs. X zonden hem daarna een declaratie van ongeveer 25.000 euro met specificatie.

Klager stelt dat hij geen opdracht heeft gegeven voor de andere 25 bewoners op te treden, dat hij als enige de rekening krijgt gepresenteerd, dat geen prijsafsprake is gemaakt of uurtarief is afgesproken en dat mrs. X niet gewaarschuwd hebben dat tachtig uur arbeid nodig was. De raad gaf hiervoor een enkele waarschuwing.

Het hof stelt vast dat gedragsregel 35 – een opdracht van een tussenpersoon mag uitsluitend aanvaard worden indien de advocaat ervan overtuigd is dat de opdracht met instemming van de cliënt is gegeven – niet het belang van de tussenpersoon, in dit geval klager, beschermt, maar dat van degene die door de tussenpersoon wordt vertegenwoordigd.

De raad verwees dus ten onrechte naar deze gedragsregel, maar toch is zijn beslissing niet onjuist. Want mrs. X hebben volgens het hof jegens klager onvoldoende duidelijk gemaakt dat zij ook de anderen als cliënten beschouwden. Ook staat volgens het hof niet vast dat de opdracht voldoende bepaald is, terwijl niet is aangetoond dat mrs. X de vertegenwoordigingsbevoegdheid van klager expliciet aan de orde hebben gesteld. Mrs. X hadden kunnen en moeten begrijpen dat klager na een gesprek van een uur geen declaratie van circa 25.000 euro hoefde te verwachten. Zij hadden althans klager moeten waarschuwen dat bestudering van alle dossiers tot een zeer aanzienlijke declaratie zou leiden. Dat het onderzoek naar verjaring volgens hen haast had, doet daaraan niet af.

Bekrachtiging van de beslissing van de raad: enkele waarschuwing.

INSTAAN VOOR HONORARIUM TE HULP GEROEPEN ADVOCAAT

- Raad van discipline Arnhem-Leeuwarden, 28 april 2014, zaaknr. 13-282, ECLI:NL:TADRARI:2014:120.
- Gedragsregel 21.
- De advocaat die een andere

advocaat inschakelt, draagt het financiële risico als de toevoegingsaanvraag wordt afgewezen.

Mr. X verzocht mr. Y wegens ziekte en vertrek van medewerkers in te springen bij een regiezitting voor het gerechtshof in een fraudezaak. Hij vroeg haar ook een toevoeging te aan te vragen omdat de cliënt in staat van faillissement verkeerde. De toevoeging werd aangevraagd, over de verdeling van de toevoegingsgelden maakten mr. X en mr. Y afspraken, maar de Raad voor Rechtsbijstand wees de aanvraag af – het faillissement van de cliënt was opgeheven zonder dat mr. X dat wist.

Desgevraagd berichtte mr. Y aan mr. X dat zij exclusief reistijd ruim 21,30 uur in de zaak had gewerkt en bereid was het uurtarief te matigen van 260 euro tot 175 euro. Maar met een door de cliënt gewenste afbetalingsregeling stemde zij niet in, nu mr. Y volgens haar als opdrachtgever voor de betaling diende in te staan.

De raad oordeelt anders dan verweerder dat hij de zaak niet aan mr. Y heeft overgedragen, maar haar bijstand als tijdelijke hulppersoon heeft ingeroepen. Dit moet worden geduid als een opdracht in de zin van gedragsregel 21. Het was ook de bedoeling dat de zaak weer terug in behandeling zou komen bij het kantoor van mr. X. Dat de toevoegingsaanvraag is afgewezen, komt in de verhouding met mr. Y voor rekening van mr. X.

Mr. X moet bij gebreke van enig door hem gemaakt voorbehoud instaan voor het honorarium en de kosten van mr. Y. Dit klemte te meer nu mr. Y met een substantiële verlaging van het uurtarief mr. Y en de cliënt reeds vergaand tegemoet is gekomen. Enkele waarschuwing, nu mr. X niet eerder tuchtrechtelijk is bestraft.

TEN SLOTTE

*Algemeen deken
Walter Hendriksen*

De Nederlandse traditie

Op 17 juni diende de zaak van Michiel Pestman, de advocaat van kantoor Prakken d'Oliveira die structureel en jarenlang is afgeluisterd door de Nederlandse inlichtingendiensten. In deze zaak botsen de twee beleids-terreinen waar minister Van der Steur primair verantwoordelijk voor is, namelijk veiligheid versus justitie (en rechtsstaat). Op het moment van schrijven is nog niet bekend welke uitspraak de rechter in de zaak heeft gedaan, maar dat doet er feitelijk niet toe. De zaak-Pestman is slechts een voorbeeld van een groter probleem.

Een probleem met een internationale dimensie, want niet alleen in Nederland proberen inlichtingendiensten steeds vaker mee te luisteren met de advocaat en de cliënt en is het toezicht op de inzet van dit 'ultimum remedium' ondoorzichtig; ook in andere landen staan de traditionele privileges van de rechtsstaat onder druk. Daarom heeft ook het CCBE, de organisatie van Europese advocaten, zich gevoegd in de zaak-Pestman.

Er ligt hier een schone taak voor het kabinet. In de eerste helft van 2016 is Nederland voor de twaalfde keer voorzitter van de EU. Dit is een perfecte gelegenheid om dit buitenge-

woon belangrijke onderwerp te agenderen. Een EU-brede discussie over de belangen van de opsporing versus de rechten van het individu op een eerlijk proces past goed in de Nederlandse traditie van recht en individuele vrijheid. Niet voor niets staan we dit jaar op de vijfde plek van de internationale 'Rule of Law'-index van het World Justice Project (WJP). Daar mogen we trots op zijn.

Maar niet zo trots dat we achterover kunnen gaan leunen. Er zijn steeds meer signalen vanuit de rechterlijke macht dat bijna de helft van de rechters zich door tijdsdruk niet vrij voelt om een zaak zo goed te overwegen als ze zouden willen. Dan kan de Rechtspraak schuiven met werkprocessen of kantoorautomatisering, maar de onderliggende kwestie is daarmee niet opgelost. Er gaat steeds meer geld naar opsporing en vervolging, met het risico dat de rest van de keten onderbedeeld wordt. Ook deze discussie moet in Europese context gevoerd worden. Zo kan Nederland haar EU-voorzitterschap volgend jaar aanwenden om op te komen voor de belangen van de rechtsstaat. Misschien halen we dan in 2016 Scandinavië in en staan we op nummer 1 op de WJP-index.

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

Ik wens je veel personeel

Dat is geen positieve toewensing. Vreemd eigenlijk, want goed personeel kan veel werk verzetten.

Maar let op; het brengt verplichtingen met zich mee. Zo moet je bij ziekte het loon doorbetalen en ben je als werkgever vaak aansprakelijk als de werknemer iets overkomt. En je wilt ook zorgen voor goede secundaire arbeidsvoorwaarden zoals een pensioen.

Niehoff Werning ondersteunt je hierbij. Met bijvoorbeeld een goede inschatting van de risico's.

Dan kunnen we je met een gerust hart veel personeel toewensen!

www.nwk.nl

20

CONCERT
GEBOUW
PLEIN 20
AMSTERDAM

- A five star office location
- State of the art
- Historic monument
- 2,300m² dividable floor areas

concertgebouwplein20.nl

Verhuurinformatie:

DTZ : +31 (0)20 664 46 44

NL real estate: +31 (0)20 707 30 00

CBRE: +31 (0)20 626 62 91